

HOLSTEBRO KOMMUNE

Rådhuset • 7500 Holstebro

Susanne Vestergaard Bonde
Nørreholmvej 13
7490 Aulum

Dato: 16-09-2015
Sagsnr.: 09.17.18-P19-5-15
Henv. til: Pernille Mia Bek
Natur og Miljø
Direkte tf.: 96 11 7796
Afdeling tf.: 96 11 75 57
naturogmiljo@holstebro.dk
www.holstebro.dk

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af kvægbruget

Handbjerg Hovgård

Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup
Beliggende på matr. nr. 1a, Handbjerg Hovgård, Handbjerg

MILJØGODKENDELSE MEDDELT I
HENHOLD TIL LOV NR. 868 AF 3. JULI
2015 OM MILJØGODKENDELSE M.V. AF
HUSDYRBRUG.

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	2
STAMBLAD FOR VIRKSOMHEDEN	5
IKKE TEKNISK RESUMÉ	6
MEDDELELSE OM GODKENDELSE	8
MILJØGODKENDELSENS VILKÅR	9
GENERELLE FORHOLD	9
<i>Dokumentation</i>	<i>9</i>
<i>Udnyttelse af godkendelse</i>	<i>9</i>
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	<i>9</i>
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	<i>10</i>
HUSDYRBRUGETS ANLÆG	10
<i>Landskabelige og kulturhistoriske forhold</i>	<i>10</i>
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	<i>10</i>
<i>Stalde og anlæg</i>	<i>11</i>
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	<i>12</i>
<i>Foder</i>	<i>12</i>
<i>Ensilage opbevaring og håndtering</i>	<i>13</i>
<i>Døde dyr</i>	<i>13</i>
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	<i>13</i>
<i>Håndtering af gylle og afgasset biomasse</i>	<i>14</i>
<i>Opbevaring af dybstrøelse</i>	<i>14</i>
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	<i>14</i>
<i>Lugt</i>	<i>14</i>
<i>Transport</i>	<i>14</i>
<i>Støj</i>	<i>14</i>
<i>Restvand og spildevand</i>	<i>14</i>
<i>Skadedyr</i>	<i>15</i>
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	<i>15</i>
<i>Miljø- og ressourcestyring</i>	<i>15</i>
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	16
<i>Drift af husdyrbrugets arealer</i>	<i>16</i>
<i>Sædskeerter og efterafgrøder</i>	<i>16</i>
<i>Forebyggelse af forurening af vandmiljøet</i>	<i>16</i>
OFFENTLIGGØRELSE OG GENERELLE FORHOLD	17
KLAGEVEJLEDNING	17
OFFENTLIGGØRELSE	17
RETSBESKYTTELSE	19
UDNYTTELSE AF GODKENDELSEN	20
OPLYSNINGER OM GRUNDLAG FOR MILJØGODKENDELSEN	20
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	22
GENERELLE FORHOLD	22
<i>Ansøger og ejerforhold</i>	<i>22</i>
<i>Lokalisering og planmæssige forhold</i>	<i>23</i>
<i>Landskabelige og kulturhistoriske områder</i>	<i>25</i>
<i>Ophør af husdyrbruget</i>	<i>28</i>
<i>Alternative muligheder</i>	<i>28</i>

HUSDYRBRUGETS ANLÆG	28
<i>Det ansøgte husdyrhold</i>	28
<i>Stalde</i>	29
<i>Valg af BAT-teknologi i staldanlæg</i>	31
<i>BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak</i>	32
<i>Ventilation</i>	34
<i>Rengøring af staldanlæg</i>	34
<i>Foder</i>	34
<i>Ensilage opbevaring og håndtering</i>	35
<i>Fyringsanlæg/varmeforsyning</i>	36
<i>Olie og brændstof</i>	36
<i>Affald</i>	37
<i>Døde dyr</i>	38
<i>Sprøjtemidler og kemikalier</i>	39
<i>Opbevaring af flydende husdyrgødning</i>	39
<i>Håndtering af gylle og afgasset biomasse</i>	41
<i>Opbevaring af dybstrøelse</i>	41
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg</i>	42
<i>Ammoniak</i>	42
<i>Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning</i>	44
<i>Lugt</i>	44
<i>Transport</i>	46
<i>Støj</i>	48
<i>Støv</i>	49
<i>Lys</i>	49
<i>Restvand og spildevand</i>	49
<i>Skadedyr</i>	50
<i>Driftsforstyrrelser eller uheld</i>	51
<i>Renere teknologi og ressourcestyring</i>	52
HUSDYRBRUGETS UDBRINGNINGSAREALER	55
<i>Drift af husdyrbrugets arealer</i>	55
<i>Udskiftning af udbringningsarealer</i>	57
<i>Sædskifte og efterafgrøder</i>	57
<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	58
<i>Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer</i>	59
<i>Grundvand</i>	59
<i>Bilag IV-arter</i>	60
<i>Generelle betragtninger for Natura 2000-områder</i>	61
<i>Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer</i>	61
<i>Nitratudvaskning i det ansøgte projekt</i>	62
<i>Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 områder</i>	64
<i>Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt</i>	65
<i>Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000-områder</i>	67
HOLSTEBRO KOMMUNES SAMLEDE VURDERING AF HUSDYRBRUGET	69
BILAG	70
BILAG 1 – HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED	70
BILAG 2 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING – FASE 1	71
BILAG 3 – HUSDYRBRUGETS INDRETNING – FASE 2	72
BILAG 4 – OMKRINGBOENDE OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	73
BILAG 5 – LANDSKABELIGE OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING ANLÆG	74
BILAG 6 – GYLLETRANSPORTRUTER	75
BILAG 7 – NATUROMRÅDER OMKRING ANLÆG OG N-DEP FRA ANLÆG	76

BILAG 8 – OVERSIGTKORT OVER UDSPREDNINGSAREALERNE	77
BILAG 9 – AREALER DEL 1/4	78
BILAG 10 – AREALER DEL 2/4	79
BILAG 11 – AREALER DEL 3/4	80
BILAG 12 – AREALER DEL 4/4	81
BILAG 13 – JORDBUNDSTYPER	82
BILAG 14 – OPLAND OG DETAILAFVANDINGSFORHOLD	83
BILAG 15 – LAVBUNDSAREALER, RISIKOOMRÅDER FOR FOSFORUDVASKNING (OKKERKLASSER)	84
BILAG 16 – LAVBUNDSAREALER MED VILKÅR OM INGEN MARKSTAKKE DEL 1	85
BILAG 17 – LAVBUNDSAREALER MED VILKÅR OM INGEN MARKSTAKKE DEL 2	86
BILAG 18 – RISIKOOMRÅDER FOR NITRATUDVASKNING (NITRATKLASSE)	87
BILAG 19 – GRUNDVANDSOMRÅDER	88
BILAG 20 – NATUROMRÅDER I FORHOLD TIL UDSPREDNINGSAREALER	89
BILAG 21 – LANDSKABS- OG KULTURHISTORISKE INTERESSER OMKRING UDSPREDNINGSAREALER	90
BILAG 22 – DRIFTSJOURNAL - DEL 1 / 2	91
BILAG 23 – DRIFTSJOURNAL - DEL 2 / 2	92
BILAG 24 – TERRÆNFORHOLD VED DEN NYE GYLLEBEHOLDER	93
BILAG 26 – APPENDIKS 1 - NATURA 2000-VANDOPLAND NISSUM FJORD - STATUS FOR UDPEGNINGSGRUNDLAG SAMT FORUDSÆTNINGER FOR ANVENDELSE AF HUSDYRLOVENS BESKYTTELSESNIVEAU	94
BILAG 27 – APPENDIKS 2 - NATURA 2000-VANDOPLAND VENØ SUND - STATUS FOR UDPEGNINGSGRUNDLAG SAMT FORUDSÆTNINGER FOR ANVENDELSE AF HUSDYRLOVENS BESKYTTELSESNIVEAU	95

Stamblad for virksomheden

Godkendelsesdato:	16-09-2015
Godkendelse hjemmel, lov nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.	§ 12
Husdyrbrugets navn, jf. CVR	Handbjerg Hovgaard
CVR-nr. / P-nr.	28233418 / 1011063736
Husdyrbrugets adresse	Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup
Husdyrbrugets telefonnumre	61763030
Husdyrbrugets kontaktperson(er)	Susanne Vestergaard Bonde
Husdyrbrugets e-mail:	l.bonde@privat.dk
Matrikel	1a, Handbjerg Hovgård, Handbjerg
CHR	55232
(i)-mærket, bek. 486 af 25. maj 2012 om godkendelse af listevirksomhed	Ja
Byggetilladelse	Da dit projekt omfatter udvidelser i form af byggeri, ombygning eller lignende, skal der forinden søges om byggetilladelse hos kommunen - Byggeri og Ejendomme.
Ejendomsnr.	6610187151
Husdyrgodkendelsesskema nummer	74030 (hovedansøgning), 74800 (etape 1) 79236 (naturberegninger etape 2)
Husdyrbrugets konsulent	Hanne Bang, Gråkjær Miljøcenter, e-mail: hab@graakjaer.dk
Godkendelses- og tilsynsmyndighed	Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro E-mail: naturogmiljo@holstebro.dk Tlf. 96 11 75 63
Sagsnummer	09.17.18-P19-5-15

Ikke teknisk resumé

Holstebro Kommune har den 04-02-2015 modtaget ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup. Husdyrbruget bliver større end 250 dyreenheder (DE) og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IED, jf. IE-direktivet². Dette betyder bl.a., at ansøgning om og forslag til miljøgodkendelse af husdyrbruget skal offentliggøres.

Ansøgningen har været annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside i perioden fra den 15-06-2015 til den 30-06-2015. Forslag til miljøgodkendelse har været i offentlig høring i perioden fra den 29-07-2015 til den 09-09-2015.

Denne miljøgodkendelse træder i kraft den dato den tages i brug. Samtidig bortfalder eksisterende miljøgodkendelse af 15-02-2006, tillæg nr. 1 af 15-07-2009, tillæg nr. 2 af 19-10-2011 og tillæg nr. 2b af 30-11-2011.

Den ansøgte udvidelse skal, jf. Husdyrlovens § 26 stk. 2, vurderes ud fra en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden den 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusive bedriftens arealer, dog højst over en 8-årig periode. Idet bedriften tidligere er miljøgodkendt af Holstebro Kommune, jf. ovenstående, skal den nu ansøgte udvidelse vurderes ift. den drift, der var gældende før denne miljøgodkendelse trådte i kraft. Da der desuden er ansøgt om en trinvis udvidelse, er der indsendt tre ansøgninger:

1. Ansøgning, der belyser påvirkningerne på omgivelserne på alle de udvidelser, der er foretaget siden 1. januar 2007, dvs. nudriften i 2007 sammenholdt med ansøgt drift i fase 2. (fiktiv skema nr. 79236).
2. Ansøgning, der belyser påvirkningerne på omgivelserne på de udvidelser, der foretages ift. gældende miljøgodkendelse og ansøgt drift fase 1 (fiktiv skema ID 74800).
3. Ansøgning, der belyser påvirkningerne på omgivelserne på de udvidelser, der foretages ift. gældende miljøgodkendelse og ansøgt drift fase 2 (skema ID 74030).

Alle vurderinger af beskyttelsesniveauerne på ammoniak er foretaget på baggrund af fiktiv ansøgning 79236, bortset fra vurdering af overholdelse af det generelle ammoniakkrav, som for første udvidelse var 25 % og for denne udvidelse er 30 %.

Dyreholdet udvides fra de nuværende 457,46 DE til henholdsvis 565,60 DE i fase 1 fordelt på 330 køer (11.000 EKM), 28 småkalve (0-2 mdr.), 48 småkalve (2-5,5 mdr.), 48 kvier (5,5-9 mdr.), 96 kvier (16-23 mdr.), 14 kvier (23-24 mdr.) og 165 tyrekalve

¹ Lov nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Dir. om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (IE-direktivet). Rådets direktiv 2010/75/EF.

(40-60 kg) og 1.168,57 DE i fase 2 fordelt på 600 køer (12.000 EKM), 150 småkalve (0-6 mdr.), 450 kvier (6-24 mdr.) og 300 tyrekalve fra (40-60 kg).

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet på ejendommen i fase 1 ændres en eksisterende lade til midlertidig opstaldning af køer på dybstrøelse, og der etableres en møddingsplads på ca. 276 m².

I fase 2 bygges der en ny kvægstald på ca. 10.100 m², en ny foderlade på ca. 1.950 m², der bygges sammen med kostalden. Herudover etableres der en ny gylletank på 7.500 m³, 1-2 fortanke på <99 m³ og en ny plansilo på ca. 3.500 m² med udsprinkling af overfladevand.

Ammoniakfordampningen fra anlægget stiger, men der sker ingen merbelastning på nærmeste Natura 2000-områder EF-habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 29 Flyndersø og Skalle Sø. Beskyttelsesniveauerne til nærmere liggende natur er overholdt. Dette sker blandt andet ved, at den nye kostald etableres med linespil i kanalerne og skrabere ovenpå spalterne og foderkorrektion for malkekøerne.

Udspretningsarealerne i oplandet til Venø Bugt er beliggende i nitratklasse 1. Hovedparten af udspretningsarealerne ligger uden for fosforfølsomt opland.

Meddelelse om godkendelse

Miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der gælder for udvidelse af husdyrbruget.

Husdyrbruget er større end 250 DE og er derfor omfattet af § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Husdyrbruget er dermed omfattet af reglerne for IED, jvf. IE-direktivet. Holstebro Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed for husdyrbrugets forhold til det eksterne miljø. Godkendelsen omfatter alle aktiviteter, der hører under husdyrbruget. Der drives ikke bivirksomhed på husdyrbruget.

På baggrund af de foreliggende oplysninger i ansøgningen og den miljøtekniske beskrivelse og vurdering meddeler Holstebro Kommune hermed godkendelse til den ansøgte produktion af 565,60 DE i fase 1 fordelt på 330 køer (11.000 EKM), 28 småkalve (0-2 mdr.), 48 småkalve (2-5,5 mdr.), 48 kvier (5,5-9 mdr.), 96 kvier (9-23 mdr.), 14 kvier (23-24 mdr.) og 165 tyrekalve (40-60 kg) og 1.168,57 DE i fase 2 fordelt på 600 køer (12.000 EKM), 150 småkalve (0-6 mdr.), 450 kvier (6-24 mdr.) og 300 tyrekalve (40-60 kg), på husdyrbruget matr. nr. 1a, Handbjerg Hovgård, Handbjerg, beliggende Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup.

Godkendelsen bygger på husdyrbrugets ansøgning og supplerende oplysninger samt kommunens konkrete vurdering støttet af Miljøklagenævnets afgørelser og Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer.

Miljøgodkendelsen er delt op i en særlig godkendelse af anlæg (bygninger, dyrehold, gødningsanlæg og andre faste installationer) og en særlig godkendelse af arealerne. Arealgodkendelsen omfatter alle ejede og forpagtede udbringningsarealer under husdyrbruget samt aftaler om afsætning af husdyrgødning til tredjemand. De to godkendelser kan reguleres uafhængigt af hinanden. Under generelle vilkår er stillet vilkår, der er gældende for både anlægs- og arealdelen.

På Holstebro Kommunes vegne

Pernille Mia Bek
Biolog

Miljøgodkendelsens vilkår

Generelle forhold

Dokumentation

1. Nærværende § 12 miljøgodkendelse ophæver miljøgodkendelse af 15-02-2006, tillæg nr. 1 af 15-07-2009, tillæg nr. 2 af 19-10-2011 og tillæg nr. 2b af 30-11-2011 meddelt i henhold til kapitel 5 og § 12 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v.
2. Husdyrbruget skal etableres og drives, som det er beskrevet i ansøgningen og de supplerende oplysninger, og som det er sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse eller senere afgørelser foreskriver andet.
3. På tilsynsmyndighedens forlangende skal husdyrbruget dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Opgørelse af f.eks.:
 - husdyrholdets størrelse
 - foderplaner, analyser, endagsfoderkontrol
 - affaldsregistrering og -bortskaffelse
 - mark- og gødningsplaner
 - driftsjournaler (jvf. bilag 22-23)skal efter anmodning kunne fremlægges for tilsynsmyndigheden. Der skal på forlangende fremvises dokumentation herfor for de seneste fem år.

Udnyttelse af godkendelse

4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er påbegyndt udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen. Dyreholdet skal løbende udvides til det når den godkendte størrelse. Det ansøgte byggeri skal være fuldt etableret indenfor 5 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen.
5. Det ansøgte skal etableres som et samlet projekt, og delvis udnyttelse af miljøgodkendelsen kan kun ske efter afgørelse fra Holstebro Kommune.

Ansøger og ejerforhold

6. Ændringer i ejerforhold eller ændringer i, hvem der er ansvarlig for driften, skal meddeles til kommunen senest 14 dage efter at ændringen har fundet sted.
7. De ejede beboelser på Handbjerg Hovgårdvej 1 og 3 (matrikel nr. 1av, Handbjerg Hovgård, Handbjerg) skal inden byggeri af den nye kostald og ibrugtagning af fase 2, og senest 2 år efter godkendelsens meddelelse være sam-matrikuleret med Handbjerg Hovgårdvej 5, 5B og 5C (matrikelnummer 1a, Handbjerg Hovgård, Handbjerg).

Ophør af husdyrbruget

8. Ved ophør af husdyrbruget skal stalde rengøres, gyllebeholdere tømmes, ensilagemarkstakke og kompostmarkstakke fjernes og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager. Såfremt anlæg, som er etableret væk fra den samlede bygningsmasse, ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Omkostninger i forbindelse hermed påhviler husdyrbruget.

Husdyrbrugets anlæg

Landskabelige og kulturhistoriske forhold

9. Inden der gives byggetilladelse til kvægstalden, skal Holstebro Kommune godkende en beplantningsplan, der sikrer udsigterne og landskabet i tilstrækkelig grad og lever op til det beskrevne i den landskabelige vurdering. Beplantningen skal etableres i det først kommende efterår, efter byggeriet af den nye kostald og foderlade er tilendebragt.
10. Den eksisterende beplantning sydvest for den sydligst beliggende gyllebeholder skal bibeholdes og vedligeholdes.

Det ansøgte husdyrhold

Den godkendte produktion gælder antallet af dyr (indenfor de angivne alders- eller vægtintervaller).

11. Husdyrbruget har pr. planår (1/8-31/7) maksimalt godkendelse til følgende dyrehold:

Dyreart og dyretype	Dyrehold Fase 1		Dyrehold Fase 2	
	Antal	DE	Antal	DE
Malkekøer, tung race (12.000 kg EKM)			600	921,00
Malkekøer, tung race (11.000 kg EKM)	330	479,70		
Småkalve (0-6 mdr.)			150	39,94
Småkalve (0-2 mdr.)	28			
Småkalve (2-5,5 mdr.)	48			
Kvier (6-24 mdr.)			450	203,71
Kvier (5,5-9 mdr.)	48			
Kvier (9-16 mdr.)	96			
Kvier (23-24 mdr.)	14			
Tyrekalve (40-60 kg)	165		300	3,92
I alt		565,60		1.168,57

Dyreholdet skal etableres i de staldanlæg, der er angivet som ansøgt i Skema 3. Dyreholdet skal opgøres for hvert planår. Nedgang i mælkeydelse må ikke omsættes til flere dyr.

Stalde og anlæg

12. Stalde skal etableres og drives med følgende indretning og systemer:

Staldnavn	Dyreart/type med evt. vægt og alders korrektion	Nudrift		Ansøgt drift Fase 1		Ansøgt drift Fase 2		Staldsystem og afgræsning
		Antal	DE	Antal	DE			
Eks. Kostald fremover kvier	Malkekøer (9.517 kg mælk), tung race	255	340,00	0	0,00	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Malkekøer (9.517 kg mælk), tung race	5	6,67	0	0,00	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	285	415,90	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	15	21,90	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Kvier (24-26 mdr.), tung race	20	12,25	0	0,00	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Kvier (10,5-16 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	140	59,39	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Kvier (16-20 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	100	50,03	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) Udegående 2 mdr. indenfor og 2 mdr. udenfor udbringningsarealet.
	Kvier (20-23 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	75	41,73	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Eks kviestald fortsætter	Kvier (11-24 mdr.), tung race	132	64,99	0	0,00			Sengestald med fast gulv
	Kvier (6-10,5 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	110	37,85	Sengestald med fast gulv
	Kvier (9-16 mdr.), tung race	0	0,00	96	39,57	0	0,00	Sengestald med fast gulv Udegående 2 mdr. indenfor og 2 mdr. udenfor udbringningsarealet.
	Kvier (23-24 mdr.), tung race	0	0,00	14	8,24	0	0,00	Sengestald med fast gulv
Eks. Kviestald fortsat småkalve	Småkalve (2-6 mdr.), tung race	41	11,75	0	0,00	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Kvier (6-11 mdr.), tung race	50	17,40	0	0,00	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Småkalve (2-5,5 mdr.), tung race	0	0,00	48	13,56	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Kvier (5,5-9 mdr.), tung race	0	0,00	48	15,75	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Småkalve (2-4 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	13,50	Dybstrøelse hele arealet
	Småkalve (4-6 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	14,60	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Eks. kalvehytter nedlægges	Småkalve (0-2 mdr.), tung race	15	3,55	0	0,00	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Tyrekalve (40-50 kg), tung race	130	0,85	28	6,63	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Tyrekalve (40-60 kg), tung race	0	0,00	165	2,16	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
Midlertidig kostald Fase 1	Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	30	43,80	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
Ny kostald, gyllesystem	Malkekøer (12.000 kg mælk), tung race	0	0,00	0	0,00	580	893,80	Sengestald med spalter (kanal, linespil)
	Kvier (23-24 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	25	14,71	Sengestald med spalter (kanal, linespil)
Ny kostald, dybstrøelse kalve og køer	Malkekøer (12.000 kg mælk), tung race	0	0,00	0	0,00	20	30,80	Dybstrøelse hele arealet
	Småkalve (0-2 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	11,84	Dybstrøelse hele arealet
	Tyrekalve (40-60 kg), tung race	0	0,00	0	0,00	300	3,92	Dybstrøelse hele arealet

13. I alle dybstrøelsesafsnit skal der strøs halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmatten altid er tør i overfladen.

14. Kvierne skal være udegående i det antal måneder som er anført i vilkår 12. Der skal føres journal til dokumentation.
15. I den nye kostald med kanal og linespil skal der installeres skrabere i langsgående og tværgående kanaler. Der skal hver dag foretages skrabninger af kanalerne (langsgående og tværgående) hver ottende time.
16. Der skal i den nye kostald (33%), den eksisterende kviestald (20%) og den gamle kostald med kvier (25%) etableres skrabe anlæg over spalterne. Skrabe anlæggene til fjernelse af husdyrgødning skal skrabe staldgulvet mindst hver 4. time – svarende til mindst 6 gange i døgn.
17. Alle skrabere skal forsynes med timer. Skrabere skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end en uge. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberen/robotskraberen er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
18. Dræn i en afstand af 15 m fra de planlagte stalde og anlæg skal sløjfes. Inden staldene tages i brug, skal der indsendes dokumentation for, at alle dræn indenfor en afstand af 15 m er sløjfet.

Rengøring af staldanlæg

19. Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder rene stalde og fodringsanlæg.

Foder

20. Den samlede foderration til malkekøer (tung race) i fase 1 må i gennemsnit maksimalt indeholde 171 gram total råprotein pr. foderenhed (FE) på årsbasis. Foderplanerne skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.
21. Den samlede foderration til malkekøer (tung race) i fase 2 må i gennemsnit maksimalt indeholde 166 gram total råprotein pr. foderenhed (FE) på årsbasis. Foderplanerne skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.
22. Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af FE/ko/dag, skal analyseres for indholdet af råprotein, AAT og PBV. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium.
23. Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT og PBV beregnes for alle fodermidler.

Ensilage opbevaring og håndtering

24. Ensilage, der opbevares i markstak, må ikke placeres på arealer, der skråner mod vandløb og søer. Der skal minimum gå 5 år imellem, der placeres markstakke på et givent areal. Markstakke må ikke placeres på dræned arealer eller lavbundslande.
25. I de tilfælde, hvor ensilage placeres i markstak, skal tidspunkt og placering noteres og indtegnes på et målefast kortbilag i driftsjournalen.

Placeringen af ensilagemarkstakke skal overholde nedenstående afstandskrav:

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg, herunder markvandingsboringer	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	100 meter

Spild og kasseret ensilage fra markstakke skal fjernes løbende (minimum en gang om ugen og altid før varslet regn) og opbevares som fast husdyrgødning.

Overdækningsmateriale fra markstakke, ensilagepladser eller -siloe skal løbende fjernes og opbevares i en container eller tom køresilo.

Døde dyr

26. Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold.
27. Kadaverpladsen skal placeres og indrettes således, at den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

28. Gyllebeholdere skal minimum en gang om året - f.eks. i forbindelse med forårstømning - inspiceres for revner/utætheder mv. og vedligeholdes. Inspektion og evt. vedligeholdelse skal noteres i driftsjournal, jvf. bilag 22-23.
29. Dræn i en afstand af 15 m fra den planlagte gyllebeholder skal sløjfes. Inden den tages i brug, skal der indsendes dokumentation for, at alle dræn indenfor en afstand af 15 m er sløjfet.
30. Senest 01-04-2016 skal der være etableret en gyllebarriere, som sikrer, at gylle fra gyllebeholderne ikke kan løbe til den nærliggende § 3 sø eller til

vandløb ved uheld. Barrieren skal placeres og dimensioneres i samråd med Holstebro Kommune.

Håndtering af gylle og afgasset biomasse

31. Såfremt Holstebro Kommune skønner, at der opstår risiko for spild fra påfyldning af gyllevogne ol., kan der stilles krav om, at påfyldning mv. skal foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning.

Opbevaring af dybstrøelse

32. Der må ikke placeres markstakke med komposteret dybstrøelse på den nordlige del af mark 3-0, 7-0, 7-1, 8-0, den nordlige del af 44-0 og den sydlige del af 44-1, jf. bilag 16 og 17.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Lugt

33. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener fra stalde, gødningsoplæg m.v., der vurderes at være væsentligt større end, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen kræve, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Alle udgifter i forbindelse med et sådant projekt afholdes af husdyrbruget.

Transport

34. Transport til og fra ejendommen skal af hensyn til støj- og støvgener foregå ved hensynsfuld kørsel.

Støj

35. Støjbidraget fra staldene sammenlagt med bidraget fra husdyrbrugets øvrige aktiviteter - målt udendørs - til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A), må ved nabobeboelse* ikke overstige nedenfor anførte værdier.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

*) Ved nabobeboelse defineres som opholdsarealer ved nærmeste nabo. Ved tvivlsspørgsmål er det tilsynsmyndigheden, der definerer, hvor støjgrænsen gælder. Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tidsintervallerne i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Restvand og spildevand

36. Befæstede arealer omkring husdyrbrugets bygninger skal altid holdes rene for affald, foderrester, gødningspild m.v., således, at der ikke er risiko for

udvaskning af organisk materiale og næringsstoffer til vandløb, grøfter og dræn ved overfladeafstrømning.

37. Hvis der etableres tagrender på den nye stald, skal vandet herfra ledes til nedsivning via faskine eller til forsinkelsesbassin.
38. Senest samtidig med byggeansøgning om etablering af ensilagesiloerne skal udsprinklingsanlægget forhånds anmeldes med en dimensionering, så det opfylder kravene specificeret i landbrugets byggeblad om udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads.

Skadedyr

39. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium.
40. Hvis Holstebro Kommune finder det nødvendigt kan det forlanges, at der føres journal over fluebekæmpelsen/skadedyrsbekæmpelsen på husdyrbruget. Journalen skal føres efter kommunens anvisninger.

Driftsforstyrrelser eller uheld

41. Beredskabsplanen skal være kendt af alle personer, der arbejder på husdyrbruget og skal ophænges synligt, hvor den er let at komme til. Beredskabsplanen skal løbende holdes opdateret.
42. Beredskabsplanen skal indeholde forholdsregler ved gylleudslip fra gyllebeholderne, f.eks. mulighed for barriere/terrænændring eller at pumpe ved drænbrønde.

Miljø- og ressourcestyling

43. Husdyrbruget skal minimum en gang årligt føre journal/opgørelse over forbrug af el, vand og brændstof, samt andre relevante ressourcer.
44. Husdyrbruget skal arbejde på at nedbringe ressourceforbruget og affaldsmængden samt udledning af forurenende stoffer til omgivelserne, så der på en økonomisk forsvarlig måde opnås en reduktion i miljøbelastningen.
45. Husdyrbruget skal i forbindelse med tilsyn redegøre for muligheden for at indføre renere teknologi i form af ændrede råvarer, nyt materiel, ny management eller besparelser på materialer og ressourcer, som kan nedsætte miljøbelastningen. Følgende områder forventes at indgå i redegørelsen:
 - Metoder/management til reducere af fordampningen af kvælstof fra stalde og opbevaringsanlæg samt i forbindelse med udbringning.
 - Tiltag til reducere af kvælstofudledning og fosforoverskud.

- Redegørelse for ressourceforbrug og tiltag til minimering heraf.
- Reparations- og vedligeholdelsesplaner.
- Affaldsreducerende tiltag.

46. Senest 1 år efter at miljøgodkendelsen er taget i anvendelse skal hele husdyrbruget være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget. Gennemgangen skal som minimum indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køleanlæg, maskinel og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom f.eks. varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

47. Godkendelsen omfatter kun de ansøgte udbringningsarealer, der fremgår af bilag 8.

Der må maksimalt tilføres husdyrgødning/afgasset biomasse på bedriftens arealer svarende til 393,01 DE med den husdyrgødningssammensætning og næringsstofmængde, der fremgår af Skema 16, og således at der på husdyrbrugets udbringningsareal ikke udbringes mere end 2,28 DE/ha.

Der må ikke udbringes andre former for organisk gødning eller lignende på udbringningsarealerne.

48. Inden miljøgodkendelsen tages i brug skal der foreligge skriftlig aftale om afsætning af kvæggylle til Maabjerg Bioenergy A/S svarende til produktionen fra 798,56 DE, jf. Skema 16.

Sædskifter og efterafgrøder

49. Der skal hvert år etableres 1 % efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrødekrav. Dvs. at der på bedriften skal dyrkes 71 % med roer, græs eller græsefterafgrøder i stedet for det normale krav på 70 % ved dyrkning efter reglerne for forhøjet harmoniatal på 2,3 DE/ha. De ekstra pligtige efterafgrøder skal fremgå af gødningsregnskabet til Naturerhvervsstyrelsen. Græsarealer i omdrift må kun pløjes i perioden 1. marts til 1. juni.

Forebyggelse af forurening af vandmiljøet

50. Udbringning af gødning m.m. må ikke foretages forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder og skal foretages så tæt som muligt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimal næringsstoffoptag og størst vækst.

51. Ved afgrødehøjde under 10 cm skal husdyrgødning udbringes under ideelle vejforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

52. Der må ikke etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lignende.

Offentliggørelse og generelle forhold

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald.

Fristen for at klage over afgørelsen er den 14-10-2015.

Klagen kan indsendes digitalt. Hvis du er borger, skal du klage via borger.dk, og hvis du er virksomhed eller forening, skal du klage via virk.dk. Du skal logge ind med NemID. Når du er logget ind, skal du søge på "Klag til Natur- og Miljøklagenævnet", hvor du vil blive guidet igennem klageprocessen.

Alternativt kan du fremsende en skriftlig klage til Holstebro Kommune, Natur og Miljø, Kirkestræde 11, 7500 Holstebro eller på e-mail: teknik.miljoe@holstebro.dk. Holstebro Kommune vil herefter indtaste din klage i klageportalen.

Holstebro Kommune behandler og videresender din klage direkte i klageportalen. Der opkræves et klagegebyr på 500 kr. for behandling af klagen.

Aktindsigt

Der gøres opmærksom på, at du har adgang til aktindsigt i sagen jf. offentlighedsloven, forvaltningsloven og lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Søgsmål

Søgsmål til prøvelse ved domstolene af afgørelser efter loven eller de regler, der fastsættes i medfør af loven, skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Offentliggørelse

Afgørelsen sendes til:

- Susanne Vestergaard Bonde, Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup (ansøger).

Orientering om meddelelse af miljøgodkendelse er sendt til:

- Danmarks Naturfredningsforening, CVR: 60804214, P-nr: 1002121278 (Interesseorganisation)
- Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Nord, CVR: 12070918, P-nr: 1003398533 (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening, CVR: 17915746, P-nr: 1001388580 (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945 (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823 (Interesseorganisation)

- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, Hagevej 14, 6990 Ulfborg, E-mail: jenson@mail.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, CVR: 54752415, P-nr: 1001712827 (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland) v/ Lars H. Hansen, CVR: 29287112, P-nr: 1011976545 (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784 (Interesseorganisation)
- Holstebro Museum, CVR: 11681328, P-nr: 1002911064 (Myndighed)
- Kulturstyrelsen, CVR: 26489865, P-nr: 1008973780 (Myndighed)
- Maabjerg Bioenergy - Leverandørforening, CVR: 30507509, P-nr: 1014584060 (Gyllemodtager)
- Hanne Bang, Gråkjær Miljøcenter, e-mail: hab@graakjaer.dk (Ansøgers rådgiver)
- Lise Lotte Christensen Bæklund og Ivan Benny Bæklund, Kirkevej 35, 7830 Vinderup (Nabo)
- Kurt Gade Jensen, Kirkevej 36, 7830 Vinderup (Nabo)
- Maria Thorn og Kurt Nielsen, Kirkevej 40, 7830 Vinderup (Nabo)
- Tommy Jensen, Fjordbakken 2, 7830 Vinderup (Nabo og bortforpagter)
- Ina Klestrup Teglgård og Jesper Klestrup Teglgård, Ålskovvej 19, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Gurli Søndergård Obitsø, Sevelvej 7, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Jan Kristian Obitsø Kristensen, Sevelvej 7, 7500 Holstebro (Bortforpagter og gylleafgiver)

I perioden 29-07-2015 til 09-09-2015 har forslag til afgørelse været sendt i offentlig høring. Forslaget er annonceret på Holstebro Kommunes hjemmeside og orienteringsbrev er sendt til nedenstående:

- Danmarks Naturfredningsforening, CVR: 60804214, P-nr: 1002121278 (Interesseorganisation)
- Sundhedsstyrelsen Embedslægeinstitutionen Nord, CVR: 12070918, P-nr: 1003398533 - (Myndighed)
- Danmarks Fiskeriforening, CVR: 17915746, P-nr: 1001388580 (Interesseorganisation)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, CVR: 37099015, P-nr: 1001751945 (Interesseorganisation)
- FERSKVANDSFISKERIFORENINGEN FOR DANMARK, CVR: 25145615, P-nr: 1004659823 - (Interesseorganisation)
- Nissum Fjord Fritidsfiskerforening V/ Jens Ole Nielsen, Hagevej 14, 6990 Ulfborg, E-mail: jenson@mail.dk (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening, CVR: 54752415, P-nr: 1001712827 (Interesseorganisation)
- Dansk Ornitologisk Forening (DOF-Vestjylland) v/ Lars H. Hansen, CVR: 29287112, P-nr: 1011976545 (Interesseorganisation)
- Det Økologiske Råd, CVR: 15428376, P-nr: 1000921784 (Interesseorganisation)
- Holstebro Museum, CVR: 11681328, P-nr: 1002911064 (Myndighed)
- Kulturarvsstyrelsen, CVR: 26489865, P-nr: 1008973780 (Myndighed)
- Hanne Bang, Gråkjær Miljøcenter, e-mail: hab@graakjaer.dk (Ansøgers rådgiver)

- Lise Lotte Christensen Bæklund og Ivan Benny Bæklund, Kirkevej 35, 7830 Vinderup (Nabo)
- Kurt Gade Jensen, Kirkevej 36, 7830 Vinderup (Nabo)
- Maria Thorn og Kurt Nielsen, Kirkevej 40, 7830 Vinderup (Nabo)
- Tommy Jensen, Fjordbakken 2, 7830 Vinderup (Nabo og bortforpagter)
- Ina Klestrup Teglgård og Jesper Klestrup Teglgård, Ålskovvej 19, 7830 Vinderup (Bortforpagter)
- Gurli Søndergård Obitsø, Sevelvej 7, 7500 Holstebro (Bortforpagter)
- Jan Kristian Obitsø Kristensen, Sevelvej 7, 7500 Holstebro (Bortforpagter og gylleavgiver)

I 6 ugers høringsperioden er der indkommet bemærkninger fra følgende:

- ingen bemærkninger modtaget

Inddragelse af offentligheden er sket gennem annoncering af modtagelse af ansøgning i perioden 15-06-2015 til den 30-06-2015.

- ingen bemærkninger modtaget

Retsbeskyttelse

Godkendelsen omfatter hele produktionen på adressen Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup samt de udspretningsarealer (ejede og forpagtede), der er nævnt og behandlet i ansøgningen.

I 8 år efter godkendelsens offentliggørelse er godkendelsen omfattet af retsbeskyttelse. Holstebro Kommune kan derfor ikke tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år.

Holstebro Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering indenfor de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, jf. § 40 stk. 2 i lov nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Godkendelsen skal, jf. § 40 i bekendtgørelse nr. 1283 af 8. december 2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år - dvs. i 2023.

Det skal bemærkes, at tilsynsmyndigheden altid kan revidere vilkårene i en godkendelse, jf. lovens § 53 stk. 2, for at forbedre husdyrbrugets egenkontrol eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn.

Godkendelsen træder i kraft den 16-09-2015. Opmærksomheden henledes på, at såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

Udnyttelse af godkendelsen

Ansøger har oplyst, at bygninger og faste installationer er etableret inden for 4 år fra offentliggørelse af miljøgodkendelsen. Ansøger ønsker en længere frist til udvidelsen af dyreholdet og anlægget, da der er tale om en større udvidelse, som primært skal ske på baggrund af egne avlsdyr. Ansøger har ansøgt om en fristforlængelse, så husdyrudvidelsen først skal være fuldendt 5 år efter meddelelse af miljøgodkendelsen. Holstebro Kommune finder dette acceptabelt, da BAT i staldanlæggene vil blive etableret sammen med bygninger og faste installationer. Der stilles vilkår herom.

År 1	Etape 1: Udvidelse af produktionen i eksisterende staldanlæg og inddragelse af eksisterende lade til midlertidig kostald.
År 2	Etape 2: Endelig projektering af byggeri. Byggeansøgning og -tilladelse. Jordarbejde og påbegyndelse af byggeriet.
År 2-3	Byggeri af kostalden. Antallet af køer øges ud over 330 årskøer.
År 3-4	Byggeri af ny gyllebeholdere og plansilo. Antallet af køer forøges.
År 4-5	Antallet af køer forøges til 600 køer.
År 5	Produktionen er på fuld drift.

Denne godkendelse bortfalder, hvis den ikke er påbegyndt udnyttet inden 2 år fra offentliggørelse.

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Oplysninger om grundlag for miljøgodkendelsen

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og bl.a. følgende af Miljøstyrelsens vejledninger og orienteringer:

- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 4/1997 om godkendelse af husdyrbrug
- Vejledning nr. 97/2002 om husdyrhold og arealkrav
- Vejledning nr. 1/2005 om rotter
- Miljøcenter Fyn/Trekantområdets "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde". 2. udgave udarbejdet maj 2002
- IPPC Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003

- Skadedyrslaboratoriet: Retningslinier for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003
- Vejledning nr. 1027/2007 om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Udover vilkårene i nærværende miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt bestemmelserne i gældende love og forordninger – hvis disse regler er skærpede i forhold til vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget har pligt til at kende og overholde gældende lovgivning, samt eventuelle revisioner og ændringer i den gældende lovgivning. Gældende love og regler kan bl.a. findes på www.retsinfo.dk.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Generelle forhold

Den miljøtekniske beskrivelse er fra den fremsendte ansøgning, herunder fremsendte supplerende oplysninger. Den miljøtekniske vurdering er Holstebro Kommunes redegørelse for, og vurdering af, om forudsætningerne for at meddele miljøgodkendelsen er opfyldt. Dvs. at godkendelsen er ledsaget af sådanne vilkår, at risikoen for forurening eller ikke-uvæsentlige gener for omgivelserne begrænses.

Godkendelsesmyndigheden kan meddele miljøgodkendelse efter lovens § 12, hvis den finder det godtgjort, at husdyrbruget

- har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Ved vurderingen af, om husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen, skal det sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde,

- at beskyttelsen af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning, finder sted,
- at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til begrænsning af eventuelle gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.),
- at hensynet til de landskabelige værdier er varetaget,
- at energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- at mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- at produktionsprocesserne er optimeret i det omfang, det er muligt,
- at affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet,
- at til- og frakørsel til husdyrbruget vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

Nedenstående vil bedriftens aktiviteter blive vurderet iht. ovenstående i det omfang, det er relevant.

Ansøger og ejerforhold

Susanne Vestergaard Bonde ejer og driver husdyrbruget på Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup under CVR nr. 28233418. Husdyrbruget drives som et selvstændigt husdyrbrug uden nogen form for samdrift med andre ejendomme, herunder andre

ejede ejendomme. Den drifts- og miljøansvarlige på husdyrbruget er Susanne Vestergaard Bonde. Den drifts- og miljøansvarlige har pligt til at informere personer og virksomheder, der arbejder på husdyrbruget om godkendelsens vilkår for den del af driften, som de arbejder med.

Der stilles vilkår om, at hvis der sker ændringer af ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal dette meddeles til Holstebro Kommune inden for 14 dage.

Lokalisering og planmæssige forhold

Bedriften ligger cirka 1,2 km sydøst for sommerhusområdet ved Handbjerg Strand og 1,2 km vestsydvest for Vinderup byzone. Husdyrbrugets beliggenhed fremgår af bilag 1.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.
Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet.
Kommuneplan: Husdyrbruget er beliggende i jordbrugsområde.

Skema 1. Lokalisering og planmæssige forhold.

Afstand fra staldanlæg og lign. til nærmeste nabo, byzone m.v.:	Afstand
Nærmeste nabo (Kirkevej 35, 7830 Vinderup) – krav 50 meter	440 m
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Handbjerg Strand) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	1.160 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (Handbjerg Strand) - krav 50 meter, vurdering indenfor 300 meter	1.160 m
En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren, vurdering indenfor 300 meter	600 m

Afstand fra hele anlægget til nærmeste naturområder:	Afstand
Kategori 1-natur - ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder (krav 10 m)	9,0 km
Kategori 2-natur ammoniakfølsomme naturtyper, jf. stk. 2, beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder (krav 10 m)	2,0 km

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
Ikke almene vandforsyningsanlæg (krav 25 m)	
- midlertidig stald til køer	62 m
- ny kostald	55 m
- ny gyllebeholder	332 m
- ny møddingsplads	90 m
- ensilagesiloer	270 m
Almene vandforsyningsanlæg (krav 50 m)	
- midlertidig stald til køer	3,6 km
- ny kostald	3,6 km
- ny gyllebeholder	3,6 km
- ny møddingsplads	3,6 km

Afstand fra alle nye anlæg til:	Afstand
- ensilagesiloer	3,6 km
Vandløb, grøft, dræn og søer >100 m ² (krav 15 m)	
- midlertidig stald til køer	20 m
- ny kostald	*15 m
- ny gyllebeholder	20 m
- ny møddingsplads	*15 m
- ensilagesiloer	*15 m
Åbne vandløb og søer (> 100 m ²) (krav 100)	
- Ny gyllebeholder	350 m
Offentlig vej og privat fællesvej (krav 15 m)	
- midlertidig stald til køer	40 m
- ny kostald	30 m
- ny gyllebeholder	60 m
- ny møddingsplads	80 m
- ensilagesiloer	15 m
Levnedsmiddelvirksomhed (krav 25 m)	
- midlertidig stald til køer	> 1 km
- ny kostald	> 1 km
- ny gyllebeholder	> 1 km
- ny møddingsplads	> 1 km
- ensilagesiloer	> 1 km
Beboelse på samme ejendom (krav 15 m)	
- midlertidig stald til køer	19 m
- ny kostald	48 m
- ny gyllebeholder	280 m
- ny møddingsplads	37 m
- ensilagesiloer	245 m
Naboskel (krav 30 m)	
- midlertidig stald til køer	240 m
- ny kostald	285 m
- ny gyllebeholder	259 m
- ny møddingsplads	210 m
- ensilagesiloer	259 m

Sammatrifulering

Husdyrbrugets anlæg på Handbjerg Hovgårdvej 5 ligger ca. 50 m fra nærmeste beboelse på Handbjerg Hovgårdvej 1 og 3. Ejendommene er ejet af ansøger. Der skal i forbindelse med godkendelsen søges om sammatrifulering med Handbjerg Hovgårdvej 5, hvorved ejendommene på Handbjerg Hovgårdvej 1 og 3 overgår fra at være nabobeboelse til at være beboelse på samme ejendom. Der er tale om sammatrifulering af 1a, Handbjerg Hovgård, Handbjerg og 1av, Handbjerg Hovgård, Handbjerg. Der er stillet vilkår om, at denne sammatrifulering skal ske inden byggeri af den nye kostald og ibrugtagning af fase 2, og senest 2 år efter godkendelsens meddelelse.

Nærmeste nabo er derfor Kirkevej 35, 7830 Vinderup. Afstanden fra den nye kostald til nabobeboelse er ca. 440 m. Afstandskravene til nabo er overholdt. Placeringen af ejendommen i forhold til nabo, samlet bebyggelse og byzone fremgår endvidere af bilag 4.

Dræn

*Den nye kostald og det nye plansiloanlæg opføres på et areal, som fremgår som drænet af Hedeselskabets drænkort som vist på kortbilag 14. Yderligere fremgår det af kort, at den nye møddingsplads også ligger under 15 m fra et areal, som fremgår som drænet af Hedeselskabets drænkort. Holstebro Kommune finder ikke, at der er forhold, der taler for at meddele dispensation fra afstandskravene i lovens § 8 vedr. afstand til dræn. Holstebro Kommune stiller derfor i miljøgodkendelse vilkår om, at ansøger inden stalde og anlæg tages i brug skal fremsende dokumentation for, at alle dræn i en afstand af minimum 15 meter fra stalde og anlæg er afbrudte. Dokumentation kan f.eks. bestå af fotodokumentation af rende rundt om de planlagte stalde og anlæg i min. 1,5 meters dybde i en afstand af 15 meter. Andre former for dokumentation skal skriftlig accepteres af Holstebro Kommune.

Samlet vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget, inkl. den nye kostald, den midlertidige stald, den nye møddingsplads, den nye gyllebeholder og de nye ensilagepladser opfylder afstandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

- §§ 6 og 20: Afstande til nabobebyggelse, byzone- eller sommerhusområde, samlet bebyggelse og blandet bolig og erhverv mv.
- § 7: Afstande til beskyttede naturtyper (højmoser, lobeliesø, hede større end 10 ha, overdrev større end 10 ha, heder, overdrev og ammoniakfølsomme søer) beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder).
- § 8: Afstandskrav til vandløb, vandindvindingsanlæg offentlig og privat fællesvej og egen beboelse.

Landskabelige og kulturhistoriske områder

Vurdering i forhold til anlægget

Husdyrbruget ligger indenfor et område udpeget som særligt værdifuldt landskab. Området er beliggende for enden af Hellegård Ådal, der er en tunneldal dannet under sidste istid. Området munder ud i en smeltevandslette og maritimt forland mellem ådalen og Venø Bugt. Nærområdet ved husdyrbruget er meget fladt, lavt og åbent uden eller med meget små læhegn. Skalaen i området er middel til stor og Handbjerg Hovgård er en af de største gårde i området. Vest for husdyrbruget rejser terrænet sig i morænebakker ved Handbjerg, hvorfra der er vide udsigter ud over bugten til modstående kyster ved Ejsingholm, Venø og Struer. Mod øst er det udsigt til landskabet syd for Vinderup og ind over Hellegård Ådal.

Beplantningsmønstret i området udgøres af meget få og små læhegn og ellers mindre beplantninger ved bl.a. Handbjerg Hovgård, det fredede område Tindskov Bakke mod syd på vestskrænten til tunneldalen og en større beplantning ved Rydhave på østskrænten og toppen af Hellegård Ådal.

Området nord, syd og øst for Handbjerg Hovgård er udpeget til lavbundsareal i Kommuneplan 2013, hvor målet er at genskabe vådområder til begrænsning af nærings saltsbelastning af søer og fjorde.

Den trelængede hovedbygning på Handbjerg Hovgård fra 1775 er fredet ligesom omgivelserne, herunder beplantningen. Bygningerne er kategoriseret med den højeste bevaringsværdi efter SAVE-skalaen. Fredningen af bygningerne og omgivelserne er jævnfør lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger. Alle fredede bygninger er fredet både ind- og udvendigt. Det er Kulturstyrelsen, der er myndighed på bygningsfredningen. Derudover er området omfattet af en fortidsmindebeskyttelseslinje for voldstedet på herregården. Da den nye kostald kommer til at ligge delvis indenfor denne fortidsmindebeskyttelseslinje, skal der søges om dispensation. Det kan være en fordel at søge i god tid.

Området er generelt vurderet sårbart overfor større landbrugsbyggeri, da områdets åbne karakter med langstrakte udsigter vil blive stærkt hæmmet af store landbrugsbygninger. Af samme grund er området også sårbart overfor skovrejsning, der kan sløre udsigterne. Området er derfor udpeget til negativt skovrejsningsområde i Kommuneplan 2013. Ved Handbjerg Hovgård er der allerede en stor bygningsmasse for både husdyrbruget og tidligere til skoleformål.

I forbindelse med husdyrbrugets udvidelse i etape 1 vil der ikke ske væsentlige ændringer, der påvirker det landskabelige i området. I forbindelse med etape 2 opføres en ny kvægstald på ca. 10.100 m², en ny foderlade på ca. 1.950 m², der bygges sammen med den eksisterende kostald, en gylletank på 7.500 m² med fortanke og en ny plansilo på ca. 3.500 m². Det største element i udvidelsen er den nye kvægstald, der opføres med røde stål- eller eternit tagplader i samme stil som det nyere byggeri på ejendommen. Plansiloerne etableres nord for de sydligst beliggende gyllebeholdere.

Det nye byggeri i etape 2 vurderes til at være af en størrelse, der kan få en væsentlig indvirkning på landskabet i området. Da landskabet er sårbart overfor landbrugsbyggeri i stor skala, er en indpasning i landskabet afgørende for at bevare landskabskarakteren så intakt som muligt. Normalt kan der stilles vilkår til byggeriets materiale- og farvevalg, som redskab til indpasning. På Handbjerg Hovgård er der imidlertid allerede byggeri af forskelligartet karakter i farver og materialevalg, hvorfor vilkår til materialer og farver vil få en ringe effekt. Det beskrevne materiale- og farvevalg samt placeringen af byggeriet vurderes til at være indpasset bedst muligt under de givne omstændigheder. Materialer og farver bliver i tråd med husdyrbrugets nyere byggeri og placeringen sker, så husdyrbrugets anlæg efter udvidelsen, kommer til at fremstå som en samlet enhed.

De meget få og små læhegn i området gør, at det ikke er muligt at indpasse byggeriet ved brug af læhegn. Der stilles i stedet vilkår om beplantning, der understøtter og bygger videre på den eksisterende beplantningsstruktur i området, som f. eks. i den fredede have ved herregården. Beplantning skal sikre en opbrydning af den store kvægstald på den lange flade mod vest for at sikre de udsigtspunkter, der er fra Kirkevej ud over området og bugten. Det vurderes, at en beplantning på ca. 400-800 m², i en eller flere amøbe former, vest for kvægstalden vil være tilstrækkelig til at sikre landskabet i nødvendig grad. Inden der gives byggetilladelse til kvægstalden, skal Holstebro Kommune have godkendt en

beplantningsplan, der lever op til vilkåret og sikrer udsigterne og landskabet i tilstrækkelig grad. Den eksisterende beplantning sydvest for den sydligst beliggende gyllebeholder skal bibeholdes og vedligeholdes. Der er registreret et ikke fredet fortidsminde på placeringen for den nye gyllebeholder. Holstebro Museum skal have mulighed for at udtale sig ved byggeri på denne placering og hvis nødvendigt foretage arkæologiske forundersøgelser før, der kan gives byggetilladelse til byggeri på den ansøgte placering.

Vurdering i forhold til arealer

Flere af markerne ligger i Oldtidsvejens forløb, og nogle af markerne ligger inden for beskyttelseszonerne for fredede fortidsminder. På nogle af markerne ligger selve gravhøjene også inde på de respektive markarealer, se kortbilag 21.

En del af udbringningsarealerne umiddelbart øst for Handbjerg Hovgård og ved Tinkerdal ligger inden for fortidsmindebeskyttelseslinien for voldstedet. Fortidsminder er beskyttet jf. § 29 e og f i Museumsloven, og der må ikke på fortidsminder og inden for en afstand af 2 m fra dem foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der må heller ikke anvendes metaldetektor. Desuden er der en 100 m beskyttelseslinie omkring fortidsminderne jf. § 18 i Naturbeskyttelsesloven. Inden for de 100 m er der forbud mod forandring af arealet.

På udbringningsarealerne ved Handbjerg Hovgård og ved Tinkerdal er der registreret ikke fredede fortidsminder (gravhøje), se kortbilag 21. Dybdepløjning på arealerne frarådes derfor. Findes der fortidsminder på arealerne er disse omfattet af Museumslovens § 27, stk. 2, der påbyder standsning af jordarbejde samt anmeldelse af fortidsmindefund til Holstebro Museum, der er nærmeste kulturhistoriske museum med arkæologisk ansvarsområde.

Beskyttede diger

I tilknytning til udbringningsarealerne er der registreret diger, syd for arealerne ved Handbjerg Hovgård og syd for arealerne ved Tinkerdal, som er beskyttede i.h.t. Museumslovens § 29a. Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linjeformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har, eller har haft, til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af digerne. Digerne vurderes ikke at være af betydning for arealanvendelse i indværende godkendelse, se kortbilag 21.

Holstebro Kommune vurderer samlet, at den ansøgte arealdrift ikke vil medføre forringelser af de landskabelige eller kulturhistoriske værdier i området.

Ophør af husdyrbruget

Ved ophør af husdyrbruget skal stalde, foderoplag, siloer mv. tømmes og rengøres, gyllebeholdere tømmes og indholdet bortskaffes miljømæssigt forsvarligt. Eventuelle oplag af olier, sprøjtemidler, kemikalier etc. skal bortskaffes til godkendt modtager.

Der stilles vilkår om, at det ved eventuelt ophør af produktionen skal sikres, at der ikke sker forurening af natur eller miljø.

Såfremt anlæg, som er etableret væk fra den samlede bygningsmasse, ikke er nødvendige eller brugbare til landbrugsformål, kan Holstebro Kommune kræve, at bygningerne rives ned, og materialet bortskaffes til genanvendelse eller lignende. Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

Alternative muligheder

Alternative løsninger

Ansøger forventer, at det ansøgte projekt er fremtidssikret og at det vil give gode arbejdsforhold for ejer og medarbejdere, og at det vil give en god dyrevelfærd på ejendommen.

Ansøger vurderer generelt, at der er fundet den mest optimale placering af det nye staldanlæg, dette i forhold til udnyttelsen af staldanlægget, hensyn til naturområder, omkringboende, logistik, ressourceforbrug, smittebeskyttelse m.v.

Ansøger mener, at den valgte placering i landskabet og på ejendommen er god, da anlægget, med dets størrelse, vurderes at falde godt ind i landskabet og dets omgivelser. Her tænkes der særligt på, at der er tale om en herregård med et historisk, stort stuehus og gårdmiljø, hvorfor en ny stor stald og foderlade vil være en naturlig udvikling i forhold til tidligere tiders større driftsbygninger til herregårde. Ansøger har desuden taget hensyn til den eksisterende gårdsplads, stuehus samt haveanlæg med voldgrave ved placeringen af stalden samt gyllebeholder og plansilo.

0-alternativ

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser, der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres.

0-alternativet til dette projekt vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et miljømæssigt, dyrevelfærdsmæssigt og samfundsmæssigt perspektiv vil dette være uhensigtsmæssigt, idet der ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet.

Husdyrbrugets anlæg

Det ansøgte husdyrhold

Husdyrbruget drives konventionelt med nedenstående produktionsstørrelse (Skema 2) i de staldsystemer, der er angivet i Skema 3:

Skema 2. Produktionsstørrelse.

Dyreart og dyretype	Tilladt produktion		Ansøgt produktion Fase 1		Ansøgt produktion Fase 2	
	Antal	DE	Antal	DE	Antal	DE
Malkekøer (9.517 kg mælk), tung race	260	346,67	0	0,00	0	0,00
Kvier (24-26 mdr.), tung race	20	12,25	0	0,00	0	0,00
Kvier (11-24 mdr.), tung race	132	64,99	0	0,00	0	0,00
Kvier (6-11 mdr.), tung race	50	17,40	0	0,00	0	0,00
Småkalve (0-2 mdr.), tung race	15	3,55	0	0,00	0	0,00
Småkalve (2-6 mdr.), tung race	41	11,75	0	0,00	0	0,00
Tyrekalve (40-50 kg), tung race	130	0,85	0	0,00	0	0,00
Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	330	481,6	0	0,00
Kvier (23-24 mdr.), tung race	0	0,00	14	8,24	0	0,00
Kvier (9-16 mdr.), tung race	0	0,00	96	39,57	0	0,00
Kvier (5,5-9 mdr.), tung race	0	0,00	48	15,75	0	0,00
Småkalve (2-5,5 mdr.), tung race	0	0,00	48	13,56	0	0,00
Småkalve (0-2 mdr.), tung race	0	0,00	28	6,63	0	0,00
Tyrekalve (40-60 kg), tung race	0	0,00	165	2,16	0	0,00
Malkekøer (12.000 kg mælk), tung race	0	0,00	0	0,00	600	924,6
Kvier (23-24 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	25	14,71
Kvier (20-23 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	75	41,73
Kvier (16-20 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	100	50,03
Kvier (10,5-16 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	140	59,39
Kvier (6-10,5 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	110	37,85
Småkalve (4-6 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	14,60
Småkalve (2-4 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	13,50
Småkalve (0-2 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	11,84
Tyrekalve (40-60 kg), tung race	0	0,00	0	0,00	300	3,92

Produktionsniveau

Produktionsniveauet ligger stabilt hen over året, og der forventes ikke varierende belastning fra husdyrproduktionen i løbet af året. Almindelige sæsonudsving, naturlige produktionsudsving samt tilpasninger pga. sygdom og lignende kan ske og accepteres.

Udnyttelse af produktionsniveau

Hvis godkendelsen ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af godkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Stalde

Udvidelsen af dyreholdet fremgår af Skema 3, hvor antallet af dyr i nuddrift og ansøgt drift (Fase 1 og 2) samt staldsystem og BAT-niveau fremgår. Situationsplan over husdyrbrugets stalde og gødningsopbevaringsanlæg fremgår af bilag 2 og 3.

Skema 3. Husdyrholdets sammensætning i forhold til dyretyper, antal og staldsystem.

Staldnavn	Dyreart/type med evt. vægt og alders korrektion	Nudrift		Ansøgt drift Fase 1		Ansøgt drift Fase 2		Staldsystem og afgræsning
		Antal	DE	Antal	DE			
Eks. Kostald fremover kvier	Malkekøer (9.517 kg mælk), tung race	255	340,00	0	0,00	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Malkekøer (9.517 kg mælk), tung race	5	6,67	0	0,00	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	285	415,90	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	15	21,90	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Kvier (24-26 mdr.), tung race	20	12,25	0	0,00	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Kvier (10,5-16 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	140	59,39	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Kvier (16-20 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	100	50,03	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) Udegående 2 mdr. indenfor og 2 mdr. udenfor udbringningsarealet.
	Kvier (20-23 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	75	41,73	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Eks kviestald fortsætter	Kvier (11-24 mdr.), tung race	132	64,99	0	0,00			Sengestald med fast gulv
	Kvier (6-10,5 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	110	37,85	Sengestald med fast gulv
	Kvier (9-16 mdr.), tung race	0	0,00	96	39,57	0	0,00	Sengestald med fast gulv Udegående 2 mdr. indenfor og 2 mdr. udenfor udbringningsarealet.
	Kvier (23-24 mdr.), tung race	0	0,00	14	8,24	0	0,00	Sengestald med fast gulv
Eks. Kviestald fortsat småkalve	Småkalve (2-6 mdr.), tung race	41	11,75	0	0,00	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Kvier (6-11 mdr.), tung race	50	17,40	0	0,00	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Småkalve (2-5,5 mdr.), tung race	0	0,00	48	13,56	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Kvier (5,5-9 mdr.), tung race	0	0,00	48	15,75	0	0,00	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
	Småkalve (2-4 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	13,50	Dybstrøelse hele arealet
	Småkalve (4-6 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	14,60	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Eks. kalvehytter nedlægges	Småkalve (0-2 mdr.), tung race	15	3,55	28	6,63	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Tyrekalve (40-50 kg), tung race	130	0,85	0	0,00	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
	Tyrekalve (40-60 kg), tung race	0	0,00	165	2,16	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
Midlertidig kostald Fase 1	Malkekøer (11.000 kg mælk), tung race	0	0,00	30	43,80	0	0,00	Dybstrøelse hele arealet
Ny kostald, gyllesystem	Malkekøer (12.000 kg mælk), tung race	0	0,00	0	0,00	580	893,80	Sengestald med spalter (kanal, linespil)
	Kvier (23-24 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	25	14,71	Sengestald med spalter (kanal, linespil)
Ny kostald, dybstrøelse kalve og køer	Malkekøer (12.000 kg mælk), tung race	0	0,00	0	0,00	20	30,80	Dybstrøelse hele arealet
	Småkalve (0-2 mdr.), tung race	0	0,00	0	0,00	50	11,84	Dybstrøelse hele arealet
	Tyrekalve (40-60 kg), tung race	0	0,00	0	0,00	300	3,92	Dybstrøelse hele arealet

I forbindelse med udvidelsens fase 1 ændres en eksisterende lade til midlertidig opstaldning af køer på dybstrøelse, og der etableres en møddingsplads på ca. 276 m² syd for den eksisterende kviestald. I forbindelse med fase 2 opføres en ny stald på ca. 10.100 m² til malkekøer, goldkøer og kælvningsafdeling, kælvkvier og småkalve. Desuden bygges en ny foderlade på ca. 1.950 m², der bygges sammen med kostalden. Endelig etableres en ny gyllebeholder på 7.500 m³ vest for den sydligste eksisterende gyllebeholder, 1-2 fortanke på <99 m³ i tilknytning til

bygningerne og et plansiloanlæg på ca. 3.500 m² nord for de sydligst beliggende gyllebeholdere. Se husdyrbrugets indretning for fase 1 i bilag 2 og for fase 2 i bilag 3.

Valg af BAT-teknologi i staldanlæg

Renere teknologi og bedste tilgængelige teknik (BAT) er ifølge Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug at betragte som en generel ikke-stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme eller for den sags skyld robuste omgivelser ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT. Særligt med begrebet "tilgængelig teknik" menes, at teknikken under afvejning af økonomiske udgifter og fordele skal være mulig at anvende i landbrugssektoren som helhed. Der ligger her i termen 'tilgængelig' indbygget en afvejning mellem mål og midler, men vel og mærke afvejet på sektorniveau og ikke på bedriftsniveau.

Samlet vurderes det, at gødningshåndtering i eksisterende stalde m.v. er tilfredsstillende, såfremt denne til enhver tid følger bestemmelserne i lovgivningen.

Fravalg af BAT-teknologier

Forsuring af kvæggylle i den nye stald er fravalgt, da ejer ønsker at have spaltegulv med linespil i gyllekanalerne, da der forventeligt skal strøes med sand i sengebåsene. Samtidig ønsker ansøger at levere husdyrgødningen til biogasanlæg for derved at bidrage til miljøvenlig energiproduktion. Brugen af svovlsyre til forsuring af gylle nedsætter gasudbyttet i biogasanlægget og er dermed ikke ønskeligt.

Forsuring af kvæggylle i den eksisterende kostald er fravalgt, da ejer vurderer det økonomisk uproportionalt at investere i et anlæg til svovlsyrebehandling af gylle i eksisterende staldanlæg. Desuden ønsker ejer husdyrgødningen leveret til biogasanlæg.

Fast drænede gulve i det eksisterende staldanlæg med spaltegulv er fravalgt, da ejer vurderer det økonomisk uproportionalt at ændre de eksisterende spaltegulve til fast drænede gulve.

Fast drænede gulve med skrabning er fravalgt i den nye stald og i stedet er valgt alternativt "4 % gulv", der har samme ammoniakudledning som drænet gulv.

Holstebro Kommunes vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugets staldindretning overholder reglerne i henhold til lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., miljøbeskyttelsesloven og heraf afledte bestemmelser. På den baggrund vil der ikke blive stillet skærpende vilkår for staldgulve og gyllekanaler ud over det ovenfor nævnte.

BAT emissionsgrænseværdier for ammoniak**Skema 4. Beregning af BAT niveau for husdyrbruget i fase 1.**

Dyretype	antal dyr	korrektion	BAT-niveau	maksimal N-udledning
Gyllesystemer				
Eks. Stald til køer – sengestald med spalter (kanal, bagskyl, ringkanal), skraber på spalterne	285	-	9,80	2.793
Eks. Stald til kvier (5,5-9 mdr.) – sengestald med fast gulv	48	0,69	5,36	178
Eks. Stald til (kvier 9-16 mdr.) – sengestald med fast gulv og skraber.	96	0,86	5,36	297
96 kvier (9-16 mdr.) afgræsning 4 mdr.				
Eks. Stald til kvier (23-24 mdr.) – sengestald med fast gulv og skraber	14	1,23	5,36	92
Dybstrøelse				
Køer, dybstrøelse hele arealet.	45	-	-	454
Aflæst før nedsættelse af protein i foderet.				
Småkalve (0-2 mdr.), dybstrøelse hele arealet	28	-	-	46,35
Småkalve (2-5,5 mdr.), dybstrøelse hele arealet	48	-	-	94,80
Tyrekalve (40-60 kg), dybstrøelse hele arealet	165	-	-	10,78
Samlet emissionsgrænseværdi				3.966 kg N

Forudsætninger for ovenstående beregninger fase 1

Kvierne i fase 1 er opdelt i følgende aldersintervaller, og emissionsgrænseværdierne skal derfor korrigeres med følgende faktorer:

Kvier 5,5-9 mdr.:

$$(((5,5+9) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 0,069$$

Kvier 9-16 mdr.:

$$(((9+16) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 0,086$$

Kvier 23-24 mdr.:

$$(((23+24) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 1,23$$

Af ovenstående Skema 4 fremgår en beregning af den samlede maksimale ammoniakfordampning, som må udledes fra husdyrbrugets stalde og lagre i fase 1 i henhold til Miljøstyrelsens BAT-emissionsgrænseværdier for malkekvæg.

Den ansøgte totale udledning i fase 1 er 4.014 kg N og overholder således ikke umiddelbart det beregnede BAT emissionsniveau, som er 3.966 kg N. Af NMK-131-00014 af 19. december 2011 finder nævnet en overskridelse på 30 kg N/år ubetydelig, og fastslår, at det godkendte projekt overholder BAT-kravet. Ligeledes finder de i NMK-132-00165 af 26. oktober 2011 en overskridelse på 89 kg N/år ubetydelig. Holstebro Kommune finder således også denne overskridelse af BAT kravet på 48 kg N/år ubetydelig og vurderer, at projektet overholder BAT.

Der stilles vilkår, som sikrer, at de anvendte ammoniakreducerende teknologier implementeres. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Det generelle ammoniakreduktionskrav for fase 1 er over holdt med et overskud på 606 kg.

Skema 5. Beregning af BAT niveau for husdyrbruget i fase 2.

Dyretype	antal dyr	korrektio	BAT-niveau	maksimal N-udledning
Gyllesystemer				
Ny stald til køer – sengestald med spalter (linespil) og skraber	580	-	6,3	3.654
Eks. Stald til kvier (6-10,5 mdr.) – sengestald med fast gulv og skraber	110	0,72	5,36	425
Eks. Stald til kvier (10,5-16 mdr.) – sengestald med spalter (kanal, bagskyl, ringkanal) og skraber	140	0,89	5,36	668
Eks. Stald til kvier (16-20 mdr.) – sengestald med spalter (kanal, bagskyl, ringkanal) og skraber. 100 kvier (16-20 mdr.) afgræsning ca. 4 mdr. årligt.	100	1,05	5,36	375
Eks. Stald til kvier (20-23 mdr.) – sengestald med spalter (kanal, bagskyl, ringkanal) og skraber	75	1,17	5,36	470
Ny stald til kvier (23-24 mdr.) – sengestald med spalter (linespil) og skraber	25	1,23	3,99	123
Dybstrøelse				
Køer, dybstrøelse hele arealet	20	-	-	202
Aflæst før nedsættelse af protein i foderet.				
Småkalve (0-2 mdr.), dybstrøelse hele arealet	50	-	-	83
Småkalve (2-4 mdr.), dybstrøelse hele arealet	50	-	-	94
Småkalve (4-6 mdr.), gyllesystem. Aflæst da der ikke findes BAT niveau herfor	50	-	-	195
Tyrekalve (40-60 kg), dybstrøelse hele arealet	300	-	-	20
Samlet emissionsgrænseværdi				6.309 kg N

Forudsætninger for ovenstående beregninger fase 2

Kvierne i fase 2 er opdelt i følgende aldersintervaller, og emissionsgrænseværdierne skal derfor korrigeres med følgende faktorer:

Kvier 6-10,5 mdr.:

$$(((6+10,5) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 0,72$$

Kvier 10,5-16 mdr.:

$$(((10,5+16) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 0,89$$

Kvier 16-20 mdr.:

$$(((9+16) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 1,05$$

Kvier 20-23 mdr.:

$$(((20+23) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 1,17$$

Kvier 23-24 mdr.:

$$(((23+24) \times 0,0729) + 1,93) / 4,34 = 1,23$$

Af ovenstående Skema 5 fremgår en beregning af den samlede maksimale ammoniakfordampning, som må udledes fra husdyrbrugets stalde og lagre i fase 2 i henhold til Miljøstyrelsens BAT-emissionsgrænseværdier for malkekvæg.

Den ansøgte totale udledning er 6.384 kg N og overholder således ikke umiddelbart det beregnede BAT emissionsniveau, som er 6.309 kg N. Holstebro Kommune vurderer dog, ligesom for fase 1, at der er tale om en ubetydelig overskridelse af BAT niveauet på 75 kg N/år og vurderer at projektet overholder BAT.

Der stilles vilkår, som sikrer, at de anvendte ammoniakreducerende teknologier implementeres. Det vurderes på baggrund af ovenstående, at husdyrbrugets ammoniakudledning fra stald og lager overholder kravet om anvendelse af BAT.

Ventilation

Der er naturlig ventilation i alle stalde. Idet staldventilationen er naturlig er den kun forbundet med et minimalt energiforbrug. Holstebro Kommune vurderer naturlig ventilation som værende BAT i de pågældende stalde.

Såfremt der senere ønskes ændring i ventilationsformen på husdyrbruget, skal dette forinden vurderes iht. principperne for BAT, og forhold omkring bl.a. støj og energiforbrug m.v. skal gennemgås.

Rengøring af staldanlæg

Stalde rengøres efter behov. Idet erfaring viser, at en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde ofte har en gunstig indflydelse på staldlugtemissionen, stilles der vilkår om, at der opretholdes en god staldhygiejne.

Foder

Der anvendes tørt foder i forbindelse med fodring af bl.a. kalve og køer. Dette kan give anledning til støvgener. Foder opbevares overdækket i plansilo og i foderlade.

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Foderet er, ved hjælp af foderplanerne, tilpasset de enkelte dyregrupperes aktuelle behov. Derved undgås overforsyning med næringsstoffer, der vil ende som uudnyttede næringsstoffer i gyllen.

Proteinindholdet i foderet optimeres løbende med henblik på reduktion af indholdet. Dette medfører at mængden af overskudsprotein i urinen reduceres og der vil dermed være en lavere ammoniakemission fra staldanlægget og mindre kvælstof i den samlede mængde af husdyrgødning. I fase 1 er anvendt nedsættelse af protein i foderet til kørerne fra normen på 172 g til 171 g pr FE og i fase 2 til 166 g pr FE for opfyldelse af BAT-niveauet for ammoniak.

Fosforindholdet i foderet optimeres løbende med henblik på reduktion af indholdet. Dette medfører at mængden af fosfor i husdyrgødningen reduceres og der vil dermed være et lavere fosforindhold i den samlede mængde af husdyrgødning.

Vurdering

Husdyrbruget producerer primært foderet til kvægholdet på egen jord. Fodringen tilrettelægges ved hjælp af foderplaner. Der stilles vilkår til sikring af fodertilpasningen i fase 2. Der stilles ikke vilkår omkring anvendelse af bestemte typer af foder.

Holstebro Kommune vurderer, at fodringen på husdyrbruget lever op til BAT.

Ensilage opbevaring og håndtering

Foderet opbevares i den nye foderlade på ca. 40*48 m samt i den nye plansilo på ca. 35*100 m. Herudover er der opbevaring af foder i den eksisterende plansilo og det eksisterende foderhus. Se bilag 2 og 3.

I henhold til gældende lovgivning må saftgivende ensilage ikke placeres i markstak. Ikke saftgivende ensilage må efter gældende lovgivning placeres direkte på marken i markstak.

Oplag af ensilage i markstak kan under visse omstændigheder medføre risiko for punktkildeforurening grundet udvaskning af næringsstoffer eller organisk stof til vandmiljøet. Risikoen herfor afhænger af flere faktorer, såsom manglende fortørring, uhomogene blandinger, lille absorptionsevne i blandingselementer, hurtig saftafgivelse fra foderemner eller lille tørstofprocent i udgangsmaterialet. Ved saftafgivelse fra ensilage i markstakke er der risiko for udvaskning af næringsstoffer til sårbart vandmiljø eller eksempelvis vandindvindingsanlæg. Risikoen herfor stiger ved anvendelse af samme ensileringsareal år efter år. Jvf. BREF-dokumentet er det BAT, at placere f.eks. gødningsstakke på skiftende lokaliteter på en sådan måde, at punktkildeforurening og afstrømning til følsomme receptorer reduceres. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at der i denne kontekst er visse ligheder mellem ensilage- og kompostmarkstakke. I forbindelse med etablering af ensilagemarkstakke kan der desuden forekomme lugt- og støjgener i forbindelse med ensilering og efterfølgende foderafhentning og evt. foderblanding, hvilket kan være til gene for f.eks. naboer.

Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ikke-saftgivende ensilage oplagt direkte i markstak, skal placeres på skiftende lokaliteter år efter år og ikke på samme sted indenfor 5 år. Der stilles herudover vilkår om, at ensilageoplag på mark skal overholde nedenstående afstandskrav for at sikre mod gener og forurening.

Skema 6. Afstandskrav ved ensilageopbevaring i markstak.

Anlæg	Afstandskrav
Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb, grøfter, dræn og søer samt offentlig vej eller privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	100 meter

Der stilles vilkår om, at der skal føres en journal for placering af stakkene på kort og at ensilagespild/ensilagerester løbende, minimum en gang om ugen og altid før varslet regn, skal fjernes fra marken og opbevares som fast husdyrgødning. Overdækningsmateriale skal løbende fjernes fra marken.

Grundet risiko for overfladeafstrømning til overfladevand stilles der vilkår om, at ensilagemarkstakke ikke må placeres på arealer, der skrånere mere end 6 grader mod overfladevande uanset afstanden til disse.

En del af udbringningsarealerne er beliggende på lavbundsjord. Der kan være en større risiko for udvaskning af næringsstoffer fra lavbundsjord. Holstebro Kommune stiller derfor vilkår om, at ensilagemarkstakke ikke må placeres på lavbundsarealer. Lavbundsarealer fremgår af bilag 16 og 17.

Holstebro Kommunes vurdering

Holstebro Kommune vurderer, at det er BAT, at opbevaring af ensilage på husdyrbrug omfattet af husdyrlovens § 12 i videst muligt omfang sker på ensilageplads med fast bund, der er etableret i henhold til gældende byggeblade. Ligeledes bør ensilagepladserne i videst muligt udstrækning placeres tæt på udfodringsstedet, hvorved det samlede transportbehov og heraf afledte støjgener og ressourceforbrug reduceres.

Senest samtidig med byggeansøgning om etablering af ensilagesiloerne skal udsprinklingsanlægget forhånds anmeldes med en dimensionering, så det opfylder kravene specificeret i landbrugets byggeblad om udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget opfylder kravene til BAT for opbevaring af ensilage. Da naturlige udsving i foderhøsten kan bevirke, at ensilage placeres i markstak, vurderer Holstebro Kommune, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT for placering af disse.

Fyringsanlæg/varmeforsyning

Stuehuset opvarmes med jordvarme og fremover også fra mælkekøling fra den nye stald. Disse varmekilder opvarmer fremover stuehus, medarbejderboliger og kontorbygning. Der stilles ingen vilkår vedr. ejendommens varmeforsyning.

Olie og brændstof

Olietanke

På ejendommen har Holstebro Kommune registreret følgende olietanke:

Skema 7. Olietanke

Type	Placering	Størrelse	Indhold
Overjordisk	Sydvestlige ende af ungdyrstalden på betongulv	2.500 l	Diesel
Overjordisk	Østlige ende af den ældre bygning uden dyr	2.500 l	Fyringsolie

I henhold til miljøbeskyttelsesloven må stoffer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund, vandløb, søer eller havet ikke opbevares på en sådan måde, at det medfører fare for forurening af disse. Det er Holstebro Kommunes vurdering, at olie skal opbevares i egnede mærkede beholdere på oplagsplads med impermeabel belægning, uden mulighed for afløb. Oplagspladsen skal være under tag og indrettes således, at spild kan opsamles f.eks. ved spildbakke eller betongulv med opkant.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Affald

Alt affald bortskaffes i henhold til kommunens regulativ. Affald bortskaffes primært via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller til genbrugsplads. Oplysninger om de enkelte fraktioner fremgår af Skema 8.

Skema 8. Affald fra husdyrbruget håndteres iht. nedenstående.

Type	Opbevaring	Bortskaffelse
Brændbart affald (f.eks. papirsække, aftøringspapir og tom rengjort emballage)	Container	Via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller bortskaffes til kommunal genbrugsplads
*Klinisk risikoaffald (f.eks. medicinglas og – rester, kanyler)	Aflåst skab på kontor. Kanyler i godkendt Beholder	Via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller sendes med dyrlægen retur
Jern / metal	Forventeligt i maskinhus	Produkthandler
Lysstofrør	Samles i kasser	Afleveres på genbrugsplads
Glas /plastik mm.	I affaldscontainer ved eksisterende plansilo	Via indsamlingsordning for erhvervsvirksomheder eller bortskaffes til kommunal genbrugsplads
*Batterier	I kasse på kontor	Afleveres på genbrugsplads
*Spildolie	Tromler på betongulv i værkstedet	Mekaniker tager spildolie med retur ved olieskift eller det afleveres på genbrugspladsen.

**Farligt affald: Dokumentation for bortskaffelse skal kunne fremvises ved tilsyn.*

Holstebro Kommune har udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald. Dette regulativ er gældende for husdyrbruget. Affald fra produktionen skal opsamles, sorteres, bortskaffes og registreres iht. affaldsbekendtgørelsen og det til enhver tid gældende regulativ for erhvervsaffald i kommunen. Der gøres opmærksom på, at farligt affald, såsom spildolie, skal transporteres og afhændes til en af Holstebro Kommune godkendt transportør/modtager. Liste over godkendte transportører/modtagere kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside (affaldsregister).

Husdyrbruget skal registrere affaldsproduktionen efter de gældende regler, herunder skal al bortskaffelse af farligt affald, som f.eks. spildolie, kunne dokumenteres. Dokumentation kan f.eks. være faktura fra værksted ved olieskift, kvittering fra genbrugsplads el.lign.

Alt medicinaffald (kanyler, sprayflasker, tomme ampuller, medicinrester mv.) skal håndteres som farligt affald, medmindre andet er angivet på emballagen. Kvittering for farligt affald skal fremvises ved tilsyn. Medicinaffald kan afleveres til dyrlægen, mod betaling på genbrugspladsen eller til anden godkendt modtager.

Kemikalieaffald og spildolie skal opbevares i egnede beholdere (tydeligt mærket med indhold) med tætsluttende låg på spildbakke eller tæt bund med opkant og uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, boringer eller brønde. Oplagspladsen/spildbakken skal være under tag, og have en størrelse, så den kan rumme indholdet af den største opbevaringsenhed i området, hvis denne lækker.

Indenfor affaldsområdet er BAT bl.a. at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Affald skal registreres og håndteres iht. gældende lovgivning, og affaldet skal løbende bortskaffes iht. ovenstående, uden der sker ophobning. Der stilles ikke skærpede vilkår til opbevaring af affald, da forholdene er omfattet af gældende lovgivning. Det stilles vilkår om, at husdyrbruget skal arbejde for at nedbringe affaldsfrembringelsen, og at husdyrbruget ved tilsyn skal redegøre for tiltag.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med det stillede vilkår lever op til BAT.

Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA. De døde dyr opbevares indtil afhentning i kadaverkapsler/under presenning udviklet til formålet. De døde dyr vil være placeret på betonunderlag ved gyllebeholderen sydvest for den nuværende kostald, jf. bilag 2 og 3. Smittebeskyttelsesplan er udarbejdet i samarbejde med dyrlæge og kan anvises ved tilsyn.

I henhold til gældende regler skal selvdøde og aflivede dyr straks fjernes fra besætningen og opbevares på en skyggefuld afhentningsplads i tilknytning til den pågældende besætning. Afhentningsstedet skal ligge i en passende afstand fra produktionsbygninger og offentlig vej. Afhentningsstedet skal ligge ved fast tilkørselsvej og være tilgængelig for opsamlingsmateriellet. Dyrene skal placeres på et underlag, så de er hævet i en passende afstand fra jorden. Hvor det er nødvendigt, skal afhentningspladsen sikres mod ådselædende dyr. I tilfælde hvor dyrene er overdækket, skal dette ske med en fast overdækning. Alternativt kan dyrene opbevares på frost eller køl.

Selvdøde og aflivede dyr skal inden for 24 timer tilmeldes afhentning til godkendt destruktionsanstalt. Afhentning af dyr opbevaret i container kan afvente, indtil denne er fuld. Dog skal tilmelding til afhentning ske senest 5 dage efter, at påfyldning af containeren er påbegyndt. Alternativt kan afhentning udsættes indtil containeren er fuld – dog maks. 3 uger efter påbegyndt påfyldning, såfremt dyrene opbevares på køl.

Holstebro Kommunes vurdering

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at placeringen af opbevaringspladsen på den ansøgte lokalitet ikke vil medføre væsentlige landskabelige forringelser eller gener for omgivelserne. Fødearestyrelsen er myndighed vedr. bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, og da husdyrbruget overstiger 500 DE, så gælder, at henlæggelse af døde dyr skal ske på cementeret underlag, som er sikret mod ådselædende dyr ved indhegning. Herudover skal der udarbejdes en sundhedsrådgivningsaftale med en praktiserende dyrlæge og en smittebeskyttelsesplan med den sundhedsrådgivende dyrlæge. Smittebeskyttelsesplanen skal godkendes af fødearestyrelsen. Holstebro Kommune vurderer det derfor hensigtsmæssigt, at placeringen af opbevaringspladsen for døde dyr indgår i smittebeskyttelsesplanen for den samlede bedrift.

Ved øget dødelighed i besætningen skal kadaverne opbevares overdækket, i en til formålet egnet container, således at der ikke opstår risiko for uhygiejniske forhold. Der stilles vilkår hertil. Ligeledes stilles der vilkår om, at kadaverpladsen indrettes således, at den ikke er synlig i landskabet ved færdsel på offentlig vej.

Holstebro Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr opfylder gældende lovkrav.

Sprøjtemidler og kemikalier

Kemikalier til rengøring af malkeanlægget opbevares efter gældende regler i tankrummet på betongulv uden afløb. Pesticider opbevares ikke på ejendommen, da maskinstation/samarbejdspartner står for sprøjtninger.

Oplag af kemikalier skal i henhold til gældende lovgivning opbevares utilgængeligt for børn, dyr og uvedkommende. Oplaget må ikke medføre risiko for forurening af jord og undergrund, og skal derfor være under tag og på spildbakke eller tæt bund med opkant, uden mulighed for afløb til kloak, jord, afløb, dræn, vandløb, borer eller brønde.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, hvorfor der ikke stilles skærpende vilkår.

Opbevaring af flydende husdyrgødning

Det er i ansøgningen oplyst, at:

- Beholdere er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderne tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholdernes bund og vægge er tætte
- Der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- Gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- Beholderne er etableret med flydelag
- Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Gødningen fra malkekøerne håndteres næsten udelukkende som gylle. Gødning fra opdræt håndteres dels som gylle og dels som dybstrøelse.

Af de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet samt beregninger af produceret mængde gylle, bliver der efter udvidelsen i fase 1 opsamlet ca. 9.195 m³ gylle samt ca. 1.156 m³ afløb fra møddingsplads, ensilagepladser og vaskevand, svarende til en opsamlet mængde på 10.256 m³. Efter udvidelsen i fase 2 bliver der opsamlet ca. 19.921 m³ gylle samt ca. 683 m³ afløb fra møddingsplads, ensilagepladser og vaskevand, svarende til en opsamlet mængde på 20.509 m³.

En del af den flydende husdyrgødning (svarende til 798,56 DE) leveres til Maabjerg Bioenergy. Gyllen afhentes ca. 2 gange pr. uge.

I nedenstående Skema 9 angives gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget:

Skema 9. Gylleopbevaringskapaciteten på husdyrbruget fase 1.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	10 års beholderkontrol	Før	Fase 1	Fase 2
			ændring	Kapacitet	Kapacitet
			Kapacitet	Kapacitet	
			[m ³]	[m ³]	
Gyllebeholder I	1981	2009	1.825	1.825	1.825
Gyllebeholder II	1994	2005	2.800	2.800	2.800
Gyllebeholder III	2009	-	3.000	3.000	3.000
Gyllebeholder IV (ny)	Projekteret	-	-	-	7.500
Opbevaring i stalde iht. gældende miljøgodkendelse	-	-	1.080	1.080	1.080
Samlet opbevaringskapacitet:			8.705	8.705	15.655

På husdyrbruget er der en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning svarende til ca. 10 måneder i fase 1 og ca. 9 måneder i fase 2. Husdyrbruget skal, i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen, mindst råde over en opbevaringskapacitet svarende til 6 måneders tilførsel, om end opbevaringskapaciteten skal være tilstrækkelig til, at husdyrgødningen kan udbringes miljømæssigt forsvarligt. Dette betyder reelt, at et husdyrbrug skal råde over en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders produktion for at sikre, at udnyttelsen af husdyrgødningens næringsstofindhold opfylder kravene i bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er stillet med baggrund i, at dyrene på husdyrbruget producerer den gødning, der skal opbevares i lagrene og med henblik på at forhindre, at der sker overfyldning af gyllebeholdere med spild og forurening til følge. I dette projekt afhentes dele af den producerede flydende husdyrgødning løbende fra fortanken af Maabjerg Bioenergy. Holstebro Kommune vurderer på denne baggrund, at risikoen for overfyldning af gyllebeholderne er minimal.

Naturligt flydelag

Gyllebeholderne drives med naturligt flydelag, og der skal derfor føres logbog i overensstemmelse med gældende regler. For at optimere kontrol med beholdernes tæthed m.v. og imødegå forurening som følge heraf, stilles der vilkår til årlig inspektion inklusiv dokumentation i driftsjournal.

BAT i forhold til gødningsopbevaring er bl.a. følgende tiltag:

- at udbringningen ikke giver anledning til unødige gener
- at anlæg til opbevaring af gødning mindst en gang om året tømmes for inspektion for revner/utætheder m.v. og vedligeholdelse
- at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på husdyrbruget
- at flydelag på gyllebeholdere opretholdes, og at flydelaget hurtigt reetableres, når det brydes.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT.

Håndtering af gylle og afgasset biomasse

Påfyldning af gyllevogne

Da der kan benyttes gyllevogne, med påmonteret pumpe og returløb, er det ikke fundet nødvendigt at kræve, at påfyldning af gyllevogne og lignende, foregår på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der opstår risiko for spild ved påfyldning af gyllevogne, kan tilsynsmyndigheden kræve, at påfyldning skal ske på en plads med afløb til en opsamlingsbeholder.

Opbevaring af dybstrøelse

Som hovedregel skal fast husdyrgødning (inkl. dybstrøelse) opbevares i en mødding med fast bund og afløb. Komposteret dybstrøelse må dog opbevares i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det kan opbevares i marken.

Holstebro Kommune vurderer, at opbevaring af dybstrøelseskompost i markstakke er uhensigtsmæssigt på store husdyrbrug, da store mængder dybstrøelse i markstakke let vil kunne give anledning til punktkildeforurening eller gener i form af lugt eller fluer. Opbevaring af dybstrøelse på en møddingsplads nær staldanlæggene sikrer, at møddingen hyppigere bliver kontrolleret mht. lugt og fluer eller anden utilsigtet forurening, end hvis stakkene lå væk fra ejendommen i markstak.

På dette husdyrbrug er der tale om opbevaring af dybstrøelse svarende til ca. 916 m³/539 t, hvoraf ca. halvdelen kan opbevares på møddingspladsen. Ca. 274 m³ udbringes direkte fra stald og nedmuldes (ca. 30 %). Der kan undtagelsesvis blive behov for markstakke, men så vidt muligt anvendes møddingspladsen eller mulighed for direkte udbringning.

Sikring af omgivelserne mod gener og forurening

Der stilles vilkår om, at komposteret dybstrøelse, der opbevares i markstak, skal placeres mindst 150 meter fra nabobeboelse uden landbrugspligt, samt at omlastning ved udkørsel af dybstrøelse skal ske minimum 100 meter fra nabobeboelse. Dette af hensyn til at reducere risikoen for gener af lugt og fluer. En omlastning må højst tage en uge.

Kompostmarkstakke må højst oplagres samme sted i marken i 12 måneder, og markstakkene må ikke placeres samme sted igen før efter 5 år. Den ansvarlige for landbrugsdriften (driftsherren) skal derfor årligt føre optegnelser over markstakkene. Optegnelserne skal omfatte oplysninger om oplagsperiode og placering f.eks. ved angivelser på et kort.

Foderrester m.v.

Gødning, foderrester mv. fra den daglige rengøring må ikke opbevares i markstak, da det ikke opfylder kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen for opbevaring af kompost i markstakke. Dette skal i stedet opbevares på godkendt opbevaringsanlæg f.eks. ensilagesilo, møddingsplads, container beregnet til mødding, gyllebeholder eller lignende.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Den samlede ammoniakfordampning fra anlæg og lagre er i husdyrgodkendelse.dk i fase 1 beregnet til 4.014 kg N/år, hvilket er en meremission på 36 kg N/år i forhold til nudrift. Den samlede ammoniakfordampning fra anlæg og lagre er i husdyrgodkendelse.dk i fase 2 beregnet til 6.384 kg N/år, hvilket er en meremission på 2.406 kg N/år i forhold til nudrift og en meremission på 2.823 kg N/år i forhold til 1/1 2007-niveau.

Skema 10. Ammoniakfordampning fra husdyrbrugets staldanlæg.

Beskrivelse	N-emission Ansøgt drift fase 1 ift. seneste meddelte miljøgodkendelse 15-07-2009 SKEMA ID 74800	N-emission Ansøgt drift fase 2 ift. seneste meddelte miljøgodkendelse 15-07-2009 SKEMA ID 74030	N-emission ansøgt drift ift. nudriften i 2007 SKEMA ID 79236
Emission fra stalde omfattet af kravet om 15/30 % reduktion, men eksisterende uændret produktion (Staldafsnit for eksisterende produktion)	2.453 kg N / år	699 kg N / år	699 kg N / år
Emission fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (staldafsnit hvor udvidelse foregår)	326 kg N / år	3.852 kg N / år	3.852 kg N / år
Emission fra stalde m.v., der ikke er omfattet af det generelle krav	505 kg N / år	318 kg N / år	318 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af flydende gylle	637 kg N / år	1.455 kg N / år	1.455 kg N / år
Ammoniaktab fra lagre af fast gødning	94 kg N / år	59 kg N / år	59 kg N / år
Samlet emission efter udvidelse og min. 15/30 % reduktion	4.014 kg N / år	6.384 kg N / år	6.384 kg N / år
Meremission	36 kg N / år	2.406 kg N / år	2.823 kg N / år

Beskrivelse	N-emission Ansøgt drift fase 1 ift. seneste meddelte miljøgodkendelse 15-07-2009 SKEMA ID 74800	N-emission Ansøgt drift fase 2 ift. seneste meddelte miljøgodkendelse 15-07-2009 SKEMA ID 74030	N-emission ansøgt drift ift. nudriften i 2007 SKEMA ID 79236
Emission 2007 (før udvidelse)	3.561 kg N / år		

Tallene i Skema 10 er medtaget for at vise ammoniakemissionen for den enkelte udvidelse og for den samlede kumulative udvidelse siden 1. januar 2007.

Det generelle krav om ammoniakreduktion – 30 %

På dette husdyrbrug var kravet til ammoniakreduktion 15 % for det første tillæg (indsendt 2007, meddelt i 2009). Kravet om 15 % ved den første udvidelse tillæg nr. 1 var overholdt, merbelastningen var beregnet til 631 kg N/ år og den samlede ammoniakudledning 3.632 kg N/år (skema ID 1790).

Da der er tale om en udvidelse af et husdyrbrug over 75 DE stilles der i dag et generelt krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen på ændringen i forhold til det tilsvarende staldsystem (referencestaldsystemet). Kravet er opfyldt i IT-ansøgningen skema ID 74030 med fase 2 og i fiktiv skema 74800 med fase 1.

Naturvurdering

Naturvurderingen er lavet for fase 2, da ammoniakfordampningen her er højere end ved fase 1. Er kravene overholdt for fase 2, er de derfor også overholdt for fase 1.

Ammoniakfølsomme naturtyper indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)

Det nærmest liggende Natura 2000-område i forhold til ejendommen er EF-habitatområde nr. 41 Hjelm Hede, Flyndersø og Stubbergård Sø og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 29 Flyndersø og Skalle Sø. Mindsteafstanden hertil er ca. 7,5 kilometer i nordøstlig retning.

Der er ikke foretaget beregninger af kvælstofdepositionen her, men med den pågældende afstand og en samlet emission på 6.384 kg N/år vil reglerne for kategori 1 natur være overholdt.

Holstebro Kommune venter ingen negativ effekt af ejendommen på de nærmest liggende Natura 2000-områder.

Større ammoniakfølsomme naturområder udenfor Natura 2000 (kategori 2 natur)

Nord for ejendommen i en afstand af lidt over en kilometer fra bygningerne er registreret et 3,4 ha stort overdrevarsareal, som dermed er det nærmest liggende naturareal, der er omfattet af reglerne for kategori 2 natur.

Overdrevarsarealet blev undersøgt af botanikere i 2014, og undersøgelserne viste en række arter, der er typiske for sure og næringsfattige overdrev. Naturkvaliteten blev

vurderet til moderat. Tålegrænsen vurderes at ligge i intervallet 10-20 kg N/ha/år, og med en baggrundsbelastning omkring 16 kg N/ha/år kan den være overskredet.

Beregninger viser en højeste totaldeposition i dette område på 0,2 kg N/ha/år, og reglerne for kategori 2 natur er dermed overholdt. Der ventes ingen eller kun en ubetydelig negativ effekt af kvælstofemissionen fra ejendommen på overdrevsarealet.

Ammoniakfølsomme naturområder i øvrigt (kategori 3 natur)

Nær ejendommen findes en række kulturprægede enge, som ikke er omfattet af reglerne for kategori 3 natur.

Det nærmeste naturområde i forhold til ejendommen, som kan tænkes at være kategori 3 natur, er et registreret moseområde ca. 800 meter syd for ejendommen. Kommunen har ingen biologiske registreringer fra området, som dog fremstår noget tilgroet på luftfotos.

Beregninger viser her en kvælstofdeposition på 0,1 kg N/ha/år fra udvidelsen og 0,2 kg N/ha/år fra den samlede ejendom efter udvidelsen. Reglerne for kategori 3 natur er dermed overholdt.

For Rydhave Skov, som ligger ca. 1,2 kilometer mod sydøst, og som formodentlig kan regnes som ammoniakfølsom skov, viser beregningen det samme.

Ammoniakbelastningen ved udbringning af husdyrgødning

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal til et naturområde (hvad enten der er tale om Natura 2000, § 7 eller § 3 beskyttet natur) er en geografisk begrænset problematik. Det er pt. ikke muligt at beregne den eksakte ammoniakpåvirkning af udbragt husdyrgødning på et naturområde. I værste fald forventes der i en afstand på 100 meter fra markkanten ikke påvirkninger over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på over 1 kg N/ha i op til ca. 20-30 meters afstand fra markkanten. Den reelle påvirkning vil afhænge af udbringningsform, temperatur, vindforhold etc. i det enkelte år. Såfremt kommunen vurderer, at udbringningsarealer, der grænser op til ammoniakfølsomme naturområder, kan have væsentlige negative miljøpåvirkninger, skal der stilles skærpede krav. Dette kan være vilkår om nedfældning inden for en vis afstand til naturområdet eller etablering af randzone, hvor husdyrgødning ikke må udbringes. Ved nedfældning vurderes der ikke at være randpåvirkninger større end 1 kg N/ha.

Udbringningsarealer for husdyrgødning

I tilknytning til udbringningsarealerne for husdyrgødning er registreret enkelte vandhuller beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Der gøres opmærksom på, at der om søer og vandhuller med et overfladeareal over 100 m² gælder krav om 9 meter brede dyrkningsfrie bræmmer, jf. Lov om randzoner.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, gyllebeholdere m.v. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtmissionen fra stalde. Ud over arten, antallet og størrelsen af dyreholdet er det f.eks. staldindretning, ventilationssystem, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen har bl.a. til formål at begrænse lugtgener. Normalt vil der ikke forekomme væsentlige lugtgener fra aktiviteter vedrørende gødningshåndtering og -opbevaring, når reglerne i denne bekendtgørelse efterleves.

Lugt fra ventilation af stalde udgør et særligt problem, som der ikke fuldt ud tages højde for ved bekendtgørelsens fastsættelse af minimumskrav til afstande mellem stald og naboejendomme.

Lugtmissionen fra husdyrbruget skal vurderes ud fra to modeller der omtales FMK-modellen og Ny Lugtvejledning. Det er i Skema 11 angivet, hvilken af de to modeller der giver den længste geneafstand.

Skema 11. Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning' Fase 1 (Skema ID 74800).

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	361 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	239 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	98 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand

Skema 12. Beregning af geneafstande efter FMK vejledningen og 'Ny Lugtvejledning' Fase 2 (skema ID 74030).

Områdetype	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand ansøgt drift	Geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Byzone	742 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Samlet bebyggelse	536 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand
Enkelt bolig (ikke landbrugspligt)	152 meter (ny model)	---	---	---	Ja, ingen indenfor 1,2 gange geneafstand

Da ansøger har erhvervet skolen på Handbjerg Hovgårdvej 1-3, er denne ikke længere nærmeste enkelt bolig uden landbrugspligt. Der bliver i denne godkendelse stillet vilkår om sammatrikulering. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er derfor nu Kirkevej 40.

Samlet vurdering for lugt

Sommerhusområdet Handbjerg Strand er den nærmeste byzone, og den ligger over 1,1 km fra anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse ligger i en afstand af 600 m fra anlægget, mens Kirkevej 40, der er den nærmeste nabo uden landbrugspligt, ligger 545 m fra anlægget.

Beregningerne viser, at genekriterierne i forhold til byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er overholdt efter beregningsmodellerne. Hvorvidt en lugtpåvirkning opleves som generende afhænger af modtagerens tolerancetærskel samt af lugtpåvirkningens intensitet og varighed. På baggrund heraf vurderes det, at husdyrbruget ikke vil give anledning til væsentlige gener hos de omkringboende.

Lugt fra opbevaringslagre er ikke medtaget i ovenstående beregninger, da gyllebeholderne er omfattet af de generelle afstandsregler. Der stilles ikke skærpede krav til gyllebeholdere eller udbringningspraksis, da der ikke forventes at være væsentlige lugtgener herfra i forhold til omkringboende.

Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentligt større end forventet på baggrund af grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen jf. det stillede vilkår kræve udført lugtmålinger, og at der gennemføres projekter for at afhjælpe lugtgenerne.

Transport

Kørsel til og fra produktionen sker primært ad Struervej og Kirkevej til Handbjerg Hovgårdvej, der er en privat vej. Der er gode oversigtsforhold ved ud- og indkørsel til ejendommen.

Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med mælk, husdyrgødning og grovfoder. Transporterne med husdyrgødning til egne og forpagtede arealer og grovfoder er sæsonbetinget, mens afhentningen af mælk sker hver dag. Transporterne med husdyrgødning til Maabjerg BioEnergy sker jævnt fordelt hen over året. Afhentning/levering af tyrekalve og dyr til slagting sker ca. en gang om ugen.

Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 06-18. Grænserne for tilladelig støj vil blive overholdt, og der forventes kun at opstå gene fra transport i meget få tilfælde.

Transportveje for husdyrgødning fremgår af bilag 6. Der er ikke indtegnet transportveje til aftalen på Sevelvej 7, da disse arealer får afgasset biomasse direkte fra Maabjerg BioEnergy.

Transporterne til arealerne nær ejendomme sker med traktor – ca. 150 transporter. Den øvrige transport til arealer der ligger væk fra ejendommen ske med lastbil og transporterne til Måbjerg sker med lastbil.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal vurderes i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndigheden. Ved vurdering af hensigtsmæssig lokalisering af husdyrbruget indgår til- og frakørselsforholdene for husdyrbruget. Hvis kørsel forbundet med husdyrbruget medfører væsentligt øgede trafikale- og miljømæssige gener i nærområdet (f.eks. mange transporter igennem landsbyområder m.v.), og hvis disse gener ikke kan afhjælpes ved valg af alternative til- og frakørselsforhold, kan det indgå i overvejelserne, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal meddele afslag på godkendelse til etablering af udvidelse af et eksisterende husdyrbrug.

Skema 13. Oversigt over antallet af årlige transporter.

Type	Antal transporter		
	Ca. nudrift før 2007	Anslået ansøgt drift MGK 2009	Anslået ansøgt drift 2015 Fase 2
Indkøbte foderstoffer	12	18	26
Dieselolie	6	6	16
Husdyr til/fra husdyrbruget	25	30	52
Mælk	182	182	365
Husdyrgødning på offentlig vej	100	145	550 heraf ca. 70% på offentlig vej
Grovfoder / ensilage	40*	50*	400 Heraf ca. 50% på offentlig vej
Handelsgødning	2	10	5
Erhvervsaffald	5	5	12
Dyrlæge	30	30	60
Døde dyr	-	-	26
Andet/diverse	-	-	20
Antal transporter i alt	403	477	1.482 heraf 1.120 på offentlig vej

*Det antages, at det anslåede antal transporter i tidligere godkendelser er ved en fejl er sat for lavt.

Vurdering af transporter

Foder- og gødningstransporter vil blive forøget markant. Dette skyldes primært den store produktionsudvidelse. Idet transporterne normalt ligger i dagtimerne og ikke har karakter over, hvad der er normalt forekommende for lastvogne og traktorer, forventes det, at støjen ikke vil være væsentligt belastende for omgivelserne.

Udvidelsen i DE er på cirka 24 % i fase 1 og 155 % i fase 2. Det samlede antal transporter på offentlig vej fordobles ca. i fase 2, men antallet af transporter vurderes ikke at ligge over, hvad man kan forvente.

Holstebro Kommune vurderer, at transportbelastningen, som følge af udvidelse af husdyrbruget, ikke forøges mere end forventeligt for et husdyrbrug af denne størrelse. Hovedparten af den øgede transportbelastning til og fra husdyrbruget sker som følge af flere grovfodertransporter, gylletransporter og til- og frakørsel af dyr fra husdyrbrugets anlæg. Disse er hovedsageligt knyttet til husdyrbrugets arealdrift.

Herudover skal det påpeges, at det ved regulering af husdyrbrug er praksis, at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug.

Ved hensynsfuld kørsel til og fra husdyrbruget kan støjen herfra minimeres. For at mindske gener skal transport primært foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

Rengøring af offentlig vej

Herudover skal det bemærkes, at der ved tilsvining af det offentligt tilgængelige vejareal i forbindelse med arbejdskørsel, skal opstilles skilte, der informerer andre

trafikanter om forholdene. Det offentlige vejareal skal rengøres efter arbejdskørsrens ophør, jvf. færdselslovens kapitel 14. Politiet er myndighed herfor, hvorfor forholdet ikke reguleres i denne miljøgodkendelse.

BAT i forbindelse med transport er bl.a.:

- at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel,
- at transport primært foregår indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transport til og fra husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til kravet om BAT, og at transporterne kan foregå uden væsentlige miljømæssige gener for de omkringboende.

Støj

Støjkilder på bedriften udgøres af malkeanlæg, ventilationsanlæg og håndtering af foder, gyllepumpe, transport og udbringning af gylle, kørsel med landbrugsmaskiner, transporter af foder og andre produkter samt afhentning af mælk og kreaturer.

I perioder vil der være støj fra bjærgning af foder. Der vil primært forår og sensommer forekomme støj i forbindelse med udbringning af og afhentning af husdyrgødning. Støj fra maskiner og gyllepumpe vil primært forekomme i dagtimerne.

Til daglig vil der være begrænset støj fra malkeanlæg, håndtering af foder og husdyrgødning, samt fra motoriserede køretøjer og transporter. Løsdriftstalden for malkekvæg har naturlig ventilation, der ikke støjer, mens det ældste staldanlæg er udstyret med mekanisk ventilationsanlæg. Anvendelsen af ventilationen i sommerhalvåret vil være begrænset, da en del af ungdyrene er på græs.

Der er ingen naboer inden for en afstand af 400 meter fra husdyrbrugets anlæg, vurderer Holstebro Kommune ikke, at støj vil være til gene for naboer.

Miljøstyrelsen har udarbejdet en række vejledende støjgrænser for virksomheder i det åbne land. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen. Det faktuelle støjniveau kendes derfor ikke og kan ikke sammenholdes med de vejledende støjgrænser. For at imødekomme eventuelle støjgener for de omkringboende fastsættes der vilkår om, at de vejledende støjgrænser skal overholdes. Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/beregninger efter nærmere definerede anvisninger, så det kan godtgøres, at støjgrænserne overholdes.

Det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig anvendelse af de pågældende støjkilder indenfor normal arbejdstid og ved de stillede vilkår.

Samlet vurdering af støj

Korntørringsanlæg, transport, fodring og støj fra dyrene og ventilationsanlæg er sædvanligvis de væsentligste støjkilder fra husdyrbrug. I forbindelse med den

ansøgte udvidelse er der ikke lavet støjdæmpende tiltag. Der har ikke tidligere været klaget over støj fra ejendommen.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at støj fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af miljøgodkendelsen. Til gengæld stilles der vilkår om, at drifttiden for de forskellige støjkilder kan reguleres.

Der fastsættes vilkår om, at såfremt der opstår gener for de omkringboende, eller såfremt Holstebro Kommune finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger/ beregninger efter nærmere definerede anvisninger. Der meddeles vilkår iht. Miljøstyrelsens vejledende støjkrav.

Ud fra ovenstående vurderes det, at BAT i forbindelse med støj er overholdt. Såfremt der ændres ved eksisterende stalde eller anlæg, der kan medføre ændring i støjniveauet for de omkringboende, skal projektet vurderes iht. principperne for BAT.

Støv

Der anvendes kraftfoder til fodring i kostalden. I forbindelse med levering og håndtering af dette foder kan der opstå støvgener i og omkring bygningerne. Udover kraftfoder benyttes der fuldfoder, som ikke giver anledning til støvgener.

Støvgener må påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. I tørre perioder kan der opstå støvgener ved kørsel på grusveje mellem markerne. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige. Støv vurderes primært at være forekommende lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter.

Husdyrbruget er beliggende relativt langt fra naboer og lign. Der stilles på baggrund af ovenstående ikke vilkår vedrørende støvgener, og det vurderes, at kravet om BAT er opfyldt ved almindelig god landmandspraksis og den beskrevne håndtering af foder.

Lys

Der er natlys i kostald og ingen lys ved kvierne om natten. Udelyset omkring stalden er reguleret ved lyssensorer, så de først tænder, når det bliver mørkt.

Det vurderes, at lys ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, da naboer ligger forholdsvis langt fra husdyrbruget. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrbruget lever op til BAT.

Restvand og spildevand

Restvand samt husholdningsspildevand fra husdyrbruget håndteres som angivet i Skema 14:

Skema 14. Håndtering af restvand og spildevand.

Restvandstype	Håndtering
Tag- og overfladevand	Ledes til faskiner og videre til nedsivning eller til forsinkelsesbassin
Restvand fra ensilage	Udsprinkles eller ledes til gyllebeholder via fortank
Restvand fra vaskeplads	Ledes til gyllebeholder via fortank
Restvand fra vask af stalde	Ledes til gyllekanaler
Restvand fra vaske af mælke/malkeanlægget	Ledes til gyllekanaler
Mælke-/malkerumsrestvand	Ledes til gyllekanaler

Forhold omkring ejendommens husspildevand reguleres ikke i denne godkendelse. I forbindelse med revision af kommunens spildevandsplan kan ejendommen evt. blive pålagt at forbedre spildevandsforholdene på ejendommen.

Hvis der etableres tagrender på den nye stald, skal vandet herfra ledes til nedsivning via faskine eller forsinkelsesbassin. Der stilles vilkår til dette. Før etablering af faskiner eller forsinkelsesbassin skal der, f.eks. i forbindelse med byggeansøgningen, indsendes ansøgning om tilladelse til etableringen. Hvis der ikke sættes tagrender på de nye bygninger, kan vandet nedsives på stedet.

Overfladevand i øvrigt

Overfladevand fra udenomsarealer ledes primært til overfladisk nedsivning og i mindre omfang til dræn. Der vil på udenomsarealerne være risiko for forurening af omgivelserne, hvis arealerne ikke holdes fri for gødnings- og foderspild. Der stilles derfor vilkår til renholdelse af udenomsarealerne.

Skadedyr**Rotter**

Foder på husdyrbruget skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Holstebro Kommune vurderer, at forholdet er tilstrækkeligt reguleret i gældende lovgivning, da husdyrbruget i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser er forpligtiget til at sikre, at bygninger bliver fornuftigt vedligeholdt og fremtræder i gennemført renholdt stand, så rotternes levedmuligheder på ejendommen begrænses. Dette betyder, at husdyrbruget skal sikre, at affald eller foder ikke er tilgængeligt for f.eks. rotter, undgå rod på husdyrbruget og kontrollere rottesikringen ved døre, vinduer, rørgennemføringer og ventilationsåbninger, riste, lyskasser, skakte etc., bevoksninger, evt. ru mure, tagkonstruktioner, facaden generelt, kloaksystemets tilstand samt anmelde rotter og rette sig efter påbud meddelt af kommunalbestyrelsen.

Fluer

På ejendommen muges der ud hver 14. dag hos kalvene og fluer bekæmpes ved, at der strøs Neporex eller et lign. middel i dybstrøelsesafsnittene. Eventuelle markstakke med komposteret dybstrøelse overdækkes med plastik, hvilket ligeledes minimerer fluegener.

Der skal på husdyrbruget foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Såfremt husdyrbruget skulle give anledning til fluegener for omkringboende, stilles der vilkår om, at Holstebro Kommune kan forlange, at der føres en journal over fluebekæmpelsen.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Mulige uheld anses at være spild af olie-/kemikalieprodukter samt gyllespild og – uheld osv.

Overpumpning af gylle

Overpumpning sker vha. traktorpumpe under konstant tilsyn. Der vil i miljøgodkendelsen ikke blive stillet vilkår til anvendelse af dødemandsknapper, timere og lign. i forbindelse med gylleanlæg, da det er Holstebro Kommunes opfattelse, at disse forhold er reguleret i eksisterende lovgivning.

Gylleuheld

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Såfremt en gyllebeholder eller pumpeledning springer læk eller en pumpe starter utilsigtet vil gyllen pga. terrænets fald, løbe mod nærliggende § 3 registrerede sø og vandløb (Hellegård Å), jvf. bilag 24. Hellegård Å er beliggende ca. 180 meter øst for husdyrbruget. Terrænets gennemsnitlige fald mellem gyllebeholderne og Hellegård Å er mellem 0,7-1,0 % over 180 – 360 meter for de fire gyllebeholdere. Den primære terrænændring sker dog relativt tæt på anlægget. Der er derfor et stort fladt areal på min. 150 meter vest for Hellegård Å, hvor koteændringen er under 0,25, herudover er det sidste stykke før vandløbet svagt stigende, hvilket vil have en opdæmmende effekt. Ca. 110 m øst for de to største gyllebeholdere ligger desuden en mindre § 3 registreret sø, hvor gyllen formentlig vil samles. Der bør i beredskabsplanen tages stilling til, hvordan dette kan undgås f.eks. ved etablering af barriere eller terrænændring. Der stilles vilkår til dette.

Problemet med arealet ved et gylleudslip er, at området er drænet, hvorfor der er risiko for, at en del af et gylleudslip ureduceret vil blive ledt ud i Hellegård Å og videre ud til Handbjerg Strand og Limfjorden. Et gylleuheld vil derfor potentielt kunne forårsage stor forurening på de omkringliggende naturarealer.

Ansøger har oplyst, at det i tilfælde af gylleudslip vil være muligt at pumpe ved drænbrønde. Holstebro Kommune stiller derfor i miljøgodkendelsen vilkår om, at disse forholdsregler skal være udførligt beskrevet i beredskabsplanen for husdyrbruget. Desuden skal der i beredskabsplanen tages stilling til, hvordan et evt. gylleudslip hindres i at nå den § 3 registrerede sø og Hellegård Å, f.eks. ved hjælp af barriere eller terrænændring. Der stilles vilkår til gyllebarriere.

På baggrund af de naturlige terrænhældninger i området og vilkåret om etablering af barriere vurderer Holstebro Kommune, at gyllen ved uheld vil forhindres adgang til nærtliggende vandmiljø.

Bekæmpelsesmidler

Hvis bekæmpelsesmidler ved uheld blandes eller klumper sammen i sprøjtebeholderen, således at de ikke kan anvendes i en afgrøde, skal den ubrugelige sprøjtevæske bortskaffes som affald. Det samme gælder for større spild, som opsamles i forbindelse med uheld. Godkendelsesmyndigheden skal underrettes herom ved uheld. I akutte situationer skal beredskabet underrettes via 112. Godkendelsesmyndigheden skal klassificere affaldet som enten farligt affald eller ikke-farligt affald, og affaldet skal bortskaffes efter reglerne i affaldsbekendtgørelsen, herunder Holstebro Kommunes affaldsregulativ.

Beredskabsplan

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan er til stor hjælp for landmanden samt ansatte, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til mindre hændelser, som f.eks. oliespild og store, som f.eks. gylleudslip og brand.

Beredskabsplanen giver landmanden en mulighed for at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift således, at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Beredskabsplanen skal indeholde et selvstændigt afsnit om afhjælpende foranstaltninger ved gylleudslip.

BAT er bl.a.:

- at husdyrbruget har en beredskabsplan, der skal benyttes i tilfælde af uheld eller lignende på husdyrbruget,
- at alle, der arbejder på husdyrbruget, er bekendt med beredskabsplanens indhold og ved hvor den kan findes,
- at beredskabsplanen hænges op synligt flere steder på husdyrbruget,
- at beredskabsplanen løbende holdes ajour i forhold til husdyrbrugets drift.

Der stilles vilkår til sikring af ovenstående.

Renere teknologi og ressourcestyring

Miljø- og ressourcestyring bygger på et helhedsprincip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen, herunder at udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige stoffer, at gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet, samt at minimere forbruget af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tab til omgivelserne bliver minimeret under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

Renere teknologi er samtidig det bærende element i husdyrloven og i miljøbeskyttelsesloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi, bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

På husdyrbruget er der iværksat følgende tiltag for renere teknologi, herunder besparelser på vand og el:

- Energi**
- Der anvendes naturlig ventilation i løsdriftsstalden
 - Pladekøler på mælken minimerer energiforbruget
 - Regulering af udelyset vha. sensorer
- Vand**
- Vaskevand fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden
- Management**
- Forbrug af vand, energi, foder, pesticider og handelsgødning registreres
 - Ca. 6 x årlige besøg af kvægbrugskonsulenten til en-dags foderkontrol, opmåling af foder, analyse af foder, foderplaner og generel rådgivning til optimering af foderforbruget og ressourceforbruget
 - Stort set alt ensilage opbevares i fodersiloer, der minimerer ressourcospild
 - Der tænkes på naboer ved transporter, så vogne ikke overfyldes og evt. spild/jord fjernes fra vejene
 - Gyllen tømmes fra tanken med selvvlæssende vogne med tilbageløb, så der ikke kan opstå spild i forbindelse med tømningen
 - Landmanden og medarbejdere er ajourført via kurser, tidsskrifter m.m.
 - Der holdes rent omkring bygningerne for at undgå uhygiejniske forhold og lugtgener
 - Der føres journal over afsætning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplaner, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning
 - Der er lavet udkast til beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet
 - På husdyrbruget forefindes arbejdspladsvurdering (APV). Der foretages daglig tjek og løbende service på anlægget efter behov
- Ammoniak**
- Der er reduceret tildeling af protein til køer
 - Der etableres skrabere i kvie- og kostaldene
 - Nedfældning og slangeudlægning minimerer ammoniakfordampning

Ressourceforbruget vurderes for at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold. Forbruget af ressourcer på husdyrbruget består primært af vand, el og olie, jf. Skema 15:

Skema 15. Husdyrbrugets ressourceforbrug.

Type	Ca. nudrift før 2007	Anslået ansøgt drift MGK 2009	Anslået ansøgt drift 2015
El forbrug [kWh]	200.000	210.000	450-550.000
Vand [m ³]	8.700	10.500	23-28.000
Diesellole [liter]	20.000	21.000	30.000

Det er oplyst, at forbrug af vand, energi og olie registreres i husdyrbrugets driftsregnskab. Desuden udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres. Der vil i overensstemmelse hermed blive stillet vilkår om løbende registrering af ressourceforbruget med henblik på at sikre, at der løbende er fokus på at reducere forbruget.

For at sikre fokus på muligheder for energibesparelser stilles der vilkår om, at hele husdyrbruget senest 1 år efter at miljøgodkendelsen er taget i anvendelse, skal være gennemgået af en energifaglig konsulent med det formål at sikre, at lønsomme ressourcebesparende teknologier løbende indføres på husdyrbruget.

Det er Holstebro Kommunes opfattelse, at en energigennemgang skal tage udgangspunkt i Dansk Landbrugsrådgivnings energisparekatalog, og som minimum skal indeholde en beskrivelse og vurdering af de aktuelle forhold samt mulighederne for indførelse af energibesparende teknologi vedr. belysning, køle- og fryseanlæg, varmeanlæg, ventilationsanlæg, maskiner og lign. samt de heraf afledte forhold, såsom varmegenindvindingspotentialer, pumpetyper etc. En energifaglig person kan f.eks. være en konsulent fra et el-selskab eller lign.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT bl.a.:

- at husdyrbruget gennemgås med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med husdyrbrugets energiselskab/konsulent,
- at der føres regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning,
- at vandingssystemet vedligeholdes, således at vandspild undgås,
- at der anvendes energibesparende belysning,
- at opdage og reparere eventuelle lækager hurtigst muligt,
- at anlæg og maskiner til stadighed renholdes og vedligeholdes, således at de fungerer optimalt.

Det er Holstebro Kommunes vurdering, at husdyrbruget med de stillede vilkår lever op til BAT på management. Herunder skal det påpeges, at tiltag til minimering af gener ved udbringning af husdyrgødning er behandlet senere i miljøgodkendelsen.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

Drift af husdyrbrugets arealer

Husdyrgødningen udbringes på udspretningsarealer, der er ejede eller forpagtede af husdyrbruget på Handbjerg Hovgårdvej 5, 7830 Vinderup. Herudover afsættes der husdyrgødning til Maabjerg BioEnergy (CVR: 27779220) i Holstebro Kommune og der modtages afgasset biomasse fra Jan Orbitsø, Sevelvej 7, 7500 Holstebro (CVR: 20947780). Husdyrgødningen er sammensat, jf. Skema 16.

Skema 16. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget fase 1.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Produceret husdyrgødning				
Handbjerg Hovgårdvej 5	Kvæggylle	70.853	10.509	756,56
Handbjerg Hovgårdvej 5	Dybstrøelse	8.746	1.261	82,34
Handbjerg Hovgårdvej 5	Afsat ved afgræsning indenfor udbringningsarealet	1.228	182	6,59*
I alt produceret		80.827	11.952	852,08
Fraført fra husdyrbruget til biogas				
Til Maabjerg BioEnergy	Kvæggylle	-43.818	-6.527	-483,71
Tilført husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer				
Fra Sevelvej 7	Separeret afgasset biomasse (gnst. udnyttelse 81 %)	+3.606	+514	+31,36
I alt i fase 1		40.001	5.848	393,14

*Der afsættes tilsvarende på afgræsningsarealerne udenfor udbringningsarealerne.

Skema 17. Næringsstofsammensætning og husdyrgødningstyper til- og fraført husdyrbruget fase 2.

Besætning	Gødningstype	Kg N	Kg P	DE
Produceret husdyrgødning				
Handbjerg Hovgårdvej 5	Kvæggylle	94.109	14.250	1.095,96
Handbjerg Hovgårdvej 5	Dybstrøelse	5.619	783	55,92
Handbjerg Hovgårdvej 5	Afsat ved afgræsning indenfor udbringningsarealet	799	115	8,33*
I alt produceret		100.527	15.148	1.160,21
Fraført fra husdyrbruget til biogas				
Til Maabjerg BioEnergy	Kvæggylle	-64.369	-9.908	-798,56
Tilført husdyrbrugets ejede og forpagtede arealer				
Fra Sevelvej 7	Separeret afgasset biomasse (gnst. udnyttelse 81 %)	+3.606	+514	+31,36
I alt i fase 2		39.764	5.754	393,01

*Der afsættes tilsvarende på afgræsningsarealerne udenfor udbringningsarealerne.

Sammensætningen af husdyrgødningen har betydning for den vurdering, Holstebro Kommune foretager af miljøpåvirkningen ved udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor vilkår om, at sammensætning og maksimal mængde af husdyrgødning ikke må afvige fra det i Skema 16 angivne.

Inden miljøgodkendelsen tages i brug skal der foreligge en skriftlig aftale om afsætning af kvæggylle produceret på husdyrbruget til Maabjerg Bioenergy A/S svarende til 798,56 DE. Der stilles vilkår herom.

De ejede og forpagtede udspretningsarealer udgør 181,28 ha, hvoraf 39,38 ha er forpagtede. Udspretningsarealerne er fordelt i henhold til Skema 18 og er beliggende i henhold til bilag 8.

Skema 18. Fordeling af udspretningsarealer i relation til ejerforhold, mark nr. og arealstørrelse.

Marknr.	Ha	Ejerforhold
Ejede og forpagtede arealer		
1-0	17,71	Susanne Vestergård Bonde, Nørreholmvej 13, 7490 Aulum
2-0	14,71	
3-0	20,28	
4-0	10,12	
5-0	14,53	
7-0	5,83	
7-1	2,75	
8-0	11,33	
10-0	5,28	Tommy Jensen, Fjordbakken 2, 7830 Vinderup
21-0/1	4,03	Susanne Vestergård Bonde, Nørreholmvej 13, 7490 Aulum
20-0b	6,88	
20-0a	12,27	
30-0	11,69	Ina Klestrup Teglgård og Jesper Klestrup Teglgård, Ålskovvej 19, 7830 Vinderup
6-0	12,60	Susanne Vestergård Bonde, Nørreholmvej 13, 7490 Aulum
41-0	10,94	Gurli Søndergård Obitsø og Jan Kristian Obitsø Kristensen, Sevelvej 7, 7500 Holstebro
43-0/1	6,84	
44-0	0,63	
44-1	1,15	
42-0	2,85	
I alt	172,39	ha ejede og forpagtede arealer
Ejede afgræsningsarealer		
9-0	1,88	Susanne Vestergård Bonde, Nørreholmvej 13, 7490 Aulum
8-0	7,00	
I alt	8,88	ha ejede afgræsningsarealer

Forudsætninger for arealdriften

I henhold til husdyrlovens § 17, stk. 3 og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen §§ 25 og 26 må der ikke ske ændringer i udbringningsarealet eller indgås aftaler om udbringning af husdyrgødning på tredjemands arealer uden forudgående godkendelse fra godkendelsesmyndigheden. Der må ikke modtages slam eller andet affald med næringsstofindhold til udbringning på marker eller lignende, med mindre det fremgår af godkendelsen.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid over for Holstebro Kommune skal kunne fremlægges diverse sædskifteplaner, gødningsplaner eller lignende, som dokumenterer, at gødningen udbringes og opbevares miljømæssigt forsvarligt i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Harmonikrav

I husdyrgødningsbekendtgørelsen stilles der krav om et bestemt forhold mellem det areal, der kan anvendes til udbringning af husdyrgødning på bedriften, og den mængde husdyrgødning der udbringes (harmonikrav). For kvæg må der udbringes op til 1,7/2,3 DE/ha pr. planperiode.

For at opfylde husdyrgødningsbekendtgørelsens harmonibestemmelser (forholdet mellem størrelse af dyrehold og udbringningsareal) for husdyrgødningen, der udbringes på ejede og forpagtede arealer, skal der med 2,3 DE/ha være et udbringningsareal på minimum 170,93 ha til rådighed. Der er 172,39 ha til rådighed, hvorfor det generelle harmonikrav er opfyldt.

BAT i forhold til udbringningsarealer er bl.a. at den producerede husdyrgødning afstemmes med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt mængde og type af kunstgødning.

Udskiftning af udbringningsarealer

Alle ændringer i udbringningsarealer skal godkendes af Holstebro Kommune. Anmeldelse af udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos tredjemand til udbringning af husdyrgødning, skal senest fremsendes til kommunen før planårets begyndelse 1. august. Holstebro Kommune skal inden 1. oktober tilkendegive, om de anmeldte arealer kan betragtes som mere sårbare end de udbringningsarealer, der skiftes ud. Hvis arealerne bedømmes mere sårbare, kan anmeldelsen trækkes tilbage, og der kan anmeldes nye arealer senest den 15. oktober. Hvis Holstebro Kommune har indsigelser imod de anmeldte arealer, skal dette meddeles anmelder senest den 31. december.

Sædskifte og efterafgrøder

Alle arealerne drives med K12-sædskifte (reglerne for 2,3 DE/ha), der er identisk med referencesædskiftet. Da beregningerne er foretaget på et sædskifte, der ikke afviger fra referencesædskiftet, stilles der generelt ikke vilkår til anvendelsen af et specifikt sædskifte.

Efterafgrøder (1 % ekstra) er anvendt som et virkemiddel i ansøgningen til at nedbringe nitratudvaskningen til grundvandsmagasiner og Natura 2000-overfladevand. Mængden af ekstra efterafgrøder fremgår af de respektive afsnit om grundvand og Natura 2000-områder. De ekstra efterafgrøder beregnes på baggrund af efterafgrødegrundarealet og etablering, tæthed og vedligeholdelse følger NaturErhvervstyrelsens regler for lovpligtige efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder, der anvendes som virkemiddel til at reducere nitratudvaskningen, kan dog ikke erstattes af mellemafgrøder, overskud af efterafgrøder fra tidligere år,

energiagrøder, afbrændt fiberfraktion eller efterafgrøder udlagt af en anden jordbruger.

Udbringning af husdyrgødning

Beskrivelse i ansøgningen

Udbringningen foregår efter gældende regler og under hensyntagen til planternes behov ved fastlæggelse af udbringningstidspunktet. Der udarbejdes mark- og gødningsplan samt gødningsregnskab årligt.

Holstebro Kommunes vurdering

Transport af gylle

Gener fra transport er generelt vurderet i afsnittet om transport. Størstedelen af husdyrbrugets egne arealer til udbringning ligger tæt omkring ejendommen. De fleste forpagtede arealer ligger længere væk, men udgør en mindre del af det samlede areal. En del af transporterne til markerne længere væk vil ske med lastbil. Det vurderes, at transport af husdyrgødning til udbringningsarealerne ikke er forbundet med væsentlige gener. Transport af gylle til Måbjerg BioEnergy er omfattet af færdselsloven.

Gener fra udbringning af gylle

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold, og evt. nedbør). Hvis gyllen nedfældes eller køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgener pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Udbringningsarealerne 1-0 og 8-0 ligger mindre end 200 meter fra område i landzone, der i kommuneplanrammen er udlagt til boligformål. Holstebro Kommune vurderer derfor, at arealerne er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28 om udbringning lørdage, søn- og helligdage:

§ 28. Husdyrgødning og afgasset vegetabilsk biomasse må ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Holstebro Kommune vurderer generne, trafikale og lugtmæssige, fra udbringning af husdyrgødning fra ejendommen som begrænsede, idet der er tale om udbringning over en begrænset tidsperiode.

BAT

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af gældende love og bekendtgørelser, bl.a. husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om

jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække. Følgende BAT tiltag er således lovpligtige:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)
- tilladte udbringningsmetoder: nedbringning eller slangeudlægning
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha
- krav til efterafgrøder
- krav om mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse
- ikke tilladt at udbringe husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord
- ikke tilladt at udbringe flydende husdyrgødning på skrånende arealer (> 6 grader) beliggende tættere end 20 meter fra overfladevande.
- der skal være en 2-9 meter ubehandlet bræmme langs højt målsatte og naturlige vandløb og søer.

Følgende BAT-forhold er ikke direkte reguleret i dansk lovgivning:

- at anvende BAT med hensyn til de maskiner, der anvendes til udspredding og om nødvendigt nedpløjning af husdyrgødningen
- at det ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes, at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning
- at sprede gødning så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
- at anvende godt landmandskab, såsom at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for, at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage og at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene
- at behandle husdyrgødning mhp. at minimere lugtemissioner, hvilket kan tillade mere fleksibilitet til identificering af passende arealer og vejrforhold i forbindelse med tilførsel på markerne.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget lever op til BAT mht. udbringning af husdyrgødning.

Miljøpåvirkning af husdyrbrugets arealer

Grundvand

Udspreddingsarealerne mark nr. 41-0, 42-0, 43-0/1, 44-0 og 44-1 ligger i område med særlige drikkevandsinteresser, nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) og

indsatsområde for nitrat, men udenfor indvindingsopland til vandværk og hygiejnezone for vandværksboringer.

Mark nr. 20-0a, 20-0b og 21-0/1 ligger helt eller delvist i indvindingsopland til Nibsbjerg Vandcenter (tidligere Holstebro Vandværk)

Alle øvrige arealer ligger udenfor områder med drikkevandsinteresser.

I skema ID nr. 74800 er nitratudvaskningen for arealer beliggende i NFI beregnet til 52 mg/l med en merbelastning på 1 mg/l. I skema ID nr. 74030 er udvaskningen beregnet til 51 mg/l uden mer-belastning. I Skema ID nr. 79236 er udvaskningen beregnet til 51 mg/l med en merbelastning på 1 mg/l.

På baggrund af ovennævnte skal der ikke stilles vilkår i miljøgodkendelsen i forhold til beskyttelse af grundvand til drikkevand.

På ejendommen ligger der en boring DGU nr. 64.192. Boringen er ikke registreret som værende i anvendelse, og der er formodentlig tale om en gammel drikkevandsboring/brønd. Afstandskrav på 25 meter mellem anlægget og nybyggeri er overholdt, men ikke til eksisterende bygning. Hvis boringen er i anvendelse, skal der søges om lovliggørelse, og ellers skal boringen sløjfes.

Bilag IV-arter

I habitatdirektivets bilag IV er opført en række arter, som skal sikres en streng beskyttelse i deres naturlige udbredelsesområde, også udenfor de udpegede Natura 2000-områder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende bl.a., at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges og for planternes vedkommende, at arterne bl.a. ikke må lide skade.

Ud fra "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt Holstebro Kommunes øvrige kendskab til området og arterne, vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter) kunne tænkes at forekomme i nærområdet til husdyrbruget:

- Småflagermus: Forekommer næsten overalt i Vestjylland, men vil ikke blive negativt påvirket af projektet.
- Birkemus: Arten er ikke registreret i området.
- Odder: Lever udbredt i Vestjylland, men er med sin levevis næppe truet af projektet.
- Markfirben: Holstebro Kommune har ikke kendskab til forekomster nær ejendommen.
- Stor vandsalamander, løgfrø, spidssnudet frø og strandtudse: Ingen af disse er registreret nær ejendommen eller dens udbringningsarealer.
- Grøn kølleguldsmed: Forekommer udbredt i Storå, men ikke i Hellegård Å, og vil ikke blive negativt påvirket af projektet.

- Vandranke: Vokser nær Felsted Kog og i Husby Sø, men i stor afstand fra ejendommen.
- Gul stenbræk: Holstebro Kommune rummer mindst 3 paludella-væld, hvor arten kan tænkes at forekomme, men den er trods eftersøgninger ikke fundet her i nyere tid.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets udspretningsarealer er Holstebro Kommune ikke bekendt med arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV, som kan blive negativt påvirket af nærværende godkendelse.

Generelle betragtninger for Natura 2000-områder

Natura 2000 er en fællesbetegnelse for EU's naturdirektiver: EF-fuglebeskyttelsesdirektiv, EF-habitatdirektiv samt Ramsar-konventionen, der tilsammen beskytter Natura 2000-områderne gennem de i direktiverne opstillede beskyttelseskrav.

Før kommunalbestyrelsen træffer afgørelser i sager iht. husdyrloven §§ 10, 11, 12 eller 16, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre forringelser af internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, eller for arter beskyttet af direktivets bilag IV.

Denne vurdering skal foretages ud fra forsigtighedsprincippet jf. EF-domstolen³. Dette medfører, at hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre påvirker udpegningsgrundlaget væsentligt eller medfører negativ påvirkning af bevaringsmålsætningen, skal der udarbejdes en konsekvensvurdering. Derudover er der krav om konsekvensvurderinger, hvis et Natura 2000-område efter kommunalbestyrelsens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt.

I praksis betyder dette en foreløbig vurdering af, hvorvidt der skal stilles skærpede krav ud over det almindelige beskyttelsesniveau opstillet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens⁴ bilag 3. Vurderer kommunalbestyrelsen, at det er nødvendigt at stille skærpede vilkår for, at der ikke vil ske skade på et Natura 2000-område, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at stille skærpede vilkår. Vurderes de skærpede vilkår ikke at være tilstrækkelige til at imødegå en skade på et internationalt naturbeskyttelsesområde, skal kommunalbestyrelsen afslå at godkende ansøgningen.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau - næringsstoffer

Husdyrlovens beskyttelsesniveau hviler på en række forudsætninger. Holstebro Kommune skal i forbindelse med godkendelse af husdyrbrug vurdere, om

³ Hjertemuslingedommen fra 2004 danner præcedens for anvendelse af forsigtighedsprincippet.

⁴ Bek. nr. 1283 af 8. december 2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

forudsætningerne for lovens beskyttelsesniveau er opfyldt for de givne oplande, hvori husdyrbrugets udbringningsarealer er lokaliseret.

Jvf. appendiks 1 og 2 vurderer Holstebro Kommune, at forudsætningerne for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau (bilag 3) i oplandet til Venø Bugt og Nissum Fjord er opfyldt, da der ikke er konstateret en forøget udledning.

Produktionen af husdyr er stigende i oplandet til Nissum Fjord samt i deloplandene til Fjorden. Herudover er der ikke konstateret en forøget udledning af næringsstoffer fra andre kilder i oplandet. Produktionen af husdyr er faldende i oplandet til Venø Bugt.

Nitratudvaskning i det ansøgte projekt

33,68 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i oplandet til Felsted Kog i Nissum Fjord. Disse udbringningsarealer er beliggende på robuste jorde med nitratklasse 0. Udviklingen i dyrehold er stigende i oplandet til Nissum Fjord, jvf. appendiks 1, hvorfor udvaskningen for udbringningsarealerne i oplandet ikke må overstige en N-udvaskning svarende til planteavlssædskifte, jvf. beskyttelsesniveauet i bilag 4, nr. 2, pkt. C.

De resterende 138,71 ha er beliggende i oplandet til Venø Bugt. Udviklingen i dyrehold er faldende i oplandet til Skive Fjord, jvf. appendiks 2, hvorfor udvaskningen for udbringningsarealerne i oplandet ikke er underlagt skærpede krav.

Husdyrgodkendelse.dk beregner (skema ID 74030) en reference N-udvaskningsberegning for udspretningsarealerne beliggende i oplandet til Venø Bugt med anvendelse af husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau, jf. dennes bilag 3, samt en reference N-udvaskningsberegning for udspretningsarealerne beliggende i oplandet til Nissum Fjord, der bestemmer N-udvaskningen svarende til planteavlssædskifte.

Skema 19. Fase 1: Fordeling af udbringningsarealer i rel. til oplande, nitratklasser og harmonireduktionsprocent samt beregning af maksimal N-udvaskning for udbringningsarealer i forskellige oplande med hhv. faldende og stigende husdyrhold, herunder fastlæggelse af virkemidler til reduktion af N-udvaskningen.

Oplande	Venø bugt	Nissum Fjord	Ansøgt Projekt
Udvikling i dyrehold	Faldende	Stigende	
Udspretningsareal i nitratklasse 0	0,00 ha	33,68 ha	33,68 ha
Udspretningsareal i nitratklasse 1	138,71 ha	0,00 ha	138,71 ha
Udspretningsareal i nitratklasse 2	0,00 ha	0,00 ha	0,00 ha
Udspretningsareal i nitratklasse 3	0,00 ha	0,00 ha	0,00 ha
Samlet areal	138,71 ha	33,68 ha	172,39 ha
Relativ arealfordeling	80,46%	19,54%	100%
Harmonireduktionsprocent	85,00%	100,00%	87,93%
Maksimalt dyretryk uden virkemidler	1,96 DE/ha	2,21 DE/ha	
Maksimal N-udvaskning	54,4 kg N/ha	63,0 kg N/ha	56,1 kg N/ha
Ansøgt N-udvaskning			53,8 kg N/ha
Udvaskning svarende til et plantebrug			67,7 kg N/ha
Merudvaskning i det ansøgte projekt			-13,9 kg N/ha
Virkemidler			
Efterafgrøder			1%
Reduceret kvælstofnorm			0%
Harmonitryk			2,28 DE/ha
Sædskifte			K12

Skema 20. Fase 2: Fordeling af udbringningsarealer i rel. til oplande, nitratklasser og harmonireduktionsprocent samt beregning af maksimal N-udvaskning for udbringningsarealer i forskellige oplande med hhv. faldende og stigende husdyrhold, herunder fastlæggelse af virkemidler til reduktion af N-udvaskningen.

Oplande	Venø bugt	Nissum Fjord	Ansøgt Projekt
Udvikling i dyrehold	Faldende	Stigende	
Udspretningsareal i nitratklasse 0	0,00 ha	33,68 ha	33,68 ha
Udspretningsareal i nitratklasse 1	138,71 ha	0,00 ha	138,71 ha
Udspretningsareal i nitratklasse 2	0,00 ha	0,00 ha	0,00 ha
Udspretningsareal i nitratklasse 3	0,00 ha	0,00 ha	0,00 ha
Samlet areal	138,71 ha	33,68 ha	172,39 ha
Relativ arealfordeling	80,46%	19,54%	100%
Harmonireduktionsprocent	85,00%	100,00%	87,93%
Maksimalt dyretryk uden virkemidler	1,96 DE/ha	2,21 DE/ha	
Maksimal N-udvaskning	54,4 kg N/ha	63,0 kg N/ha	56,1 kg N/ha
Ansøgt N-udvaskning			53,8 kg N/ha
Udvaskning svarende til et plantebrug			67,7 kg N/ha
Merudvaskning i det ansøgte projekt			-13,9 kg N/ha
Virkemidler			
Efterafgrøder			1%
Reduceret kvælstofnorm			0%
Harmonitryk			2,28 DE/ha
Sædskifte			K12

Holstebro Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt for både fase 1 og 2 overholder husdyrlovens generelle og udvidede beskyttelsesniveau, jvf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4.

Holstebro Kommune vurderer, at efterafgrøder og harmoniforhold er anvendt som virkemidler til reduktion af N-udvaskningen, hvorfor der i miljøgodkendelsen stilles vilkår om, at der skal etableres 1 % efterafgrøder ud over NaturErhvervs generelle krav, samt at husdyrbrugets harmoniforhold maksimalt må være 2,28 DE/ha.

Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000 områder

I henhold til miljøstyrelsens vejledning er det en forudsætning, at
Pkt. 2A) nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, må ikke udgøre 5 % eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle område, dog
Pkt. 2B) må nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke udgøre 1 % eller mere af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret.

AD pkt. 2

Området Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund er af Holstebro Kommune ikke vurderet at være et lukket område. Nissum Fjord er af Holstebro Kommune vurderet til at være et lukket vandområde, hvorfor det er Holstebro Kommunes vurdering, at den husdyrgødningsbetingede nitratudvaskning fra det samlede husdyrbrug, der ansøges om, ikke må udgøre mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning i Nissum Fjord, jvf. pkt. 2B.

Skema 21. Fase 2: Beregning af det relative husdyrgødningsbetingede nitratbidrag til Natura 2000 vandområder.

Natura 2000 område	N65 - Nissum Fjord	N65 - Nissum Fjord	N62 - Venø sund
Delområde - kystopland	Nissum Fjord	Felsted Kog	Venø Bugt, Kaas Bredning og Salling Sund
Opland til Natura 2000 området	167.876 ha	120.259 ha	58.442 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2010)*	95.864 ha	71.086 ha	41.233 ha
Reduktionspotentiale for oplandet	67%	75%	55%
Gnst. udvaskning fra rodzonen i oplandet til Natura 2000 området*	75 kg N/ha/år	75 kg N/ha/år	56 kg N/ha/år
Udvaskning i oplandet til Natura 2000-området	2.345 tons N/år	1.323 tons N/år	1.045 tons N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard betragtning på 10 kg pr. ha)	235 tons N/år	122 tons N/år	78 tons N/år
Udvaskning i alt fra opland ton N/år	2.579 tons N/år	1.445 tons N/år	1.123 tons N/år
Det ansøgte projekt			
Nitratklasse 0	33,68 ha	33,68 ha	0,00 ha
Nitratklasse I	0,00 ha	0,00 ha	138,71 ha
Nitratklasse II	0,00 ha	0,00 ha	0,00 ha
Nitratklasse III	0,00 ha	0,00 ha	0,00 ha
Samlet udbringningsareal	33,68 ha	33,68 ha	138,71 ha
Nitratreduktionspotentiale i det ansøgte	87,5%	87,5%	25,0%
Husdyrgødningsbetinget udvaskning fra rodzonen	-13,9 kg N/ha/år	-13,9 kg N/ha/år	-13,9 kg N/ha/år
Samlede husdyrgødningsbetinget påvirkning til Natura 2000 området, ton N/år	-0,059 ton N	-0,059 ton N	-1,446 ton N
Ansøgt nitratbidrag af samlede nitratbidrag til Natura 2000 området, pct.	-0,002%	-0,004%	-0,129%

* Beregnet vha. Cttools

Det ansøgte har jvf. Skema 21 for fase 2 beregningsmæssigt en negativ husdyrgødningsbetinget nitratbelastning til både Nissum Fjord (Felsted Kog) og Venø Bugt. Der er ikke vist et skema for fase 1, da den husdyrgødningsbetingede udvaskning fra rodzonen også her er negativ.

Samlet vurdering af nitratudvaskningen

Holstebro Kommune vurderer, at forudsætningerne for husdyrlovens beskyttelsesniveau er opfyldt, jvf. appendiks 1 og 2. Herudover er den samlede husdyrgødningsbetingede N-påvirkning af Natura 2000-områderne mindre end 1 pct. i det ansøgte projekt. Holstebro Kommune vurderer derfor, at projektet både selvstændigt og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt negativt.

Holstebro Kommune har foretaget vurderingen af påvirkning af Natura 2000-områderne i henhold til Miljøstyrelsens vejledning. Miljøstyrelsens vejledning er tiltrådt af Natur- og Miljøklagenævnet i NMK-133-00068, hvor nævnet den 24. november 2011 afgjorde, at vurdering og regulering af kvælstofudvaskningen skal ske på grundlag af forskellen mellem udvaskningen i ansøgt drift og udvaskningen i en drift uden brug af husdyrgødning – den såkaldte "planteavlsmode".

Fosforudvaskningsrisiko i det ansøgte projekt

Udbringning af husdyrgødning kan medføre et fosfortab til vandmiljøet, men der findes på nuværende tidspunkt ikke en beregningsmetode til vurdering af udvaskningen. Vurderingen af risikoen for fosfortab fra et ansøgt projekt baseres derfor på en generel risikovurdering.

Tilføres der mere fosfor end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet, hvis der ikke er transportveje i form af f.eks. dræn, nærhed til overfladevande og lign. Risikoen for og omfanget af tab af fosfor til vandmiljøet vil være afhængig af fosforpuljen i jorden og jordtypen.

Risikoarealer i relation til terrænforhold

Udbringningsarealerne er beliggende på relativt fladt terræn, og der er på husdyrbrugets udbringningsarealer i Holstebro Kommune ikke konstateret områder med hældninger over 6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

Det er i husdyrgødningsbekendtgørelsen fastlagt, at udbringning af gødning mm. ikke må foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen eller dækket af sne. Herudover stilles der vilkår om, at der ikke må etableres nye afvandingsrender på markerne til afledning af vand til vandløb, grøfter, søer, dræn eller lign. Holstebro Kommune har vurderet, at der ikke herforuden er behov for at stille skærpende vilkår til sikring mod overfladeafstrømning til vandmiljø.

Jordbundstyper og detailafvandingsforhold

De ejede og forpagtede udbringningsarealer er primært bestående af grov sandede jorde (71 %), mens den resterende er beliggende på sandblandet lerjorde (20 %), lerblandede sandjorde (6 %) og en enkelt mark på detailafvandet humusjord i lavbundsområde (3 %), jvf. Skema 22.

Skema 22. Vurdering af individuelle marker i relation til primær jordtype, afvandingsforhold, lavbundsforhold og fosforklasse.

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P-klasse	P-klasse areal (ha)
1-0	17,71	Ja	JB1*	Nej	Venø Bugt	0	0,00
2-0	14,71	Ja*	JB1*	Nej	Venø Bugt	0	0,00
3-0	20,28	Ja*	JB1*	Ja	Venø Bugt	0	0,00
4-0	10,12	Ja*	JB3	Nej	Venø Bugt	0	0,00
5-0	14,53	Nej	JB1	Nej	Venø Bugt	0	0,00
7-0	5,83	Ja	JB11*	Ja	Venø Bugt	0	0,00
7-1	2,75	Ja	JB1*	Ja	Venø Bugt	0	0,00
8-0	11,33	Ja*	JB1*	Ja	Venø Bugt	0	0,00
10-0	5,28	Nej	JB1*	Nej	Venø Bugt	0	0,00
21-0/1	4,03	Ja	JB5	Nej	Venø Bugt / Nissum Fjord	III	2,96
20-0b	6,88	Ja	JB5	Nej	Venø Bugt / Nissum Fjord	III	5,96
20-0a	12,27	Ja	JB5	Nej	Venø Bugt / Nissum Fjord	III	2,35
30-0	11,69	Ja*	JB6	Nej	Venø Bugt	0	0,00
6-0	12,60	Ja*	JB1	Nej	Venø Bugt	0	0,00
41-0	10,94	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	0	0,00
43-0/1	6,84	Nej	JB1	Nej	Nissum Fjord	0	0,00
44-0	0,63	Nej	JB1	Ja	Nissum Fjord	0	0,00
44-1	1,15	Nej	JB1	Ja	Nissum Fjord	0	0,00
42-0	2,85	Nej	JB1	Nej	Nissum	0	0,00

Marknr	Areal Ha	Detail-afvandet	Jordtype	Lavbundsareal	Opland	P-klasse	P-klasse areal (ha)
					Fjord		

* Angiver arealer hvor Holstebro Kommunes vurdering afviger fra det i ansøgningen oplyste. Holstebro Kommunes vurdering er baseret på drænkort, grøfte-kortlægning, pumpe-lagsområder, historiske kort og Ortho kort. En scenarieberegning med skema ID 79849 viser dog, at afvigelserne ingen betydning har i forhold til vurderingerne i denne godkendelse.

Fosforklasser og fosforoverskud

Venø Bugt ligger i henhold til statens kortværk udenfor områder overbelastet med fosfor.

Nissum Fjord er i henhold til statens kortværk udpeget som et område, der er overbelastet med fosfor. Da udbringningsarealerne beliggende på lerjorde ($5 \leq JB \leq 10$) er detailafvandede, vurderes jorderne at være omfattet af fosforklasse III.

På bedriftsniveau er der ansøgt om udspredding af en fosformængde på 5.754 kg P, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte i henhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau, jvf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Udbringning af 5.754 kg P betyder, at der på arealerne på bedriftsniveau udbringes fosfor svarende til et arealspecifikt overskud på 3,6 kg P/ha, jvf. Skema 23.

Skema 23. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt fase 1.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	5.848 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	33,9 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	29,8 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	4,1 kg P/ha/år

Skema 24. Oversigt over fosfortilførsel og fraførsel i ansøgt drift, samt beregning af fosforoverskud for det ansøgte projekt fase 2.

Er fosforoverskud på bedriftsniveau overholdt i forhold til husdyrlovens beskyttelsesniveau	Ja
Fosfor tilførsel i ansøgt drift	5.754 kg P/år
P tilført pr. ha/år i ansøgt drift	33,4 kg P/ha/år
P-fracførsel med sædskifte (arealvægtet gennemsnit)	29,8 kg P/ha/år
P-overskud/ha/år for ansøgt projekt	3,6 kg P/ha/år

Fosforoverskuddet var i perioden 2005-2008 i gennemsnit ca. 12 kg P/ha i oplandet til Nissum Fjord⁵. Husdyrbrugets arealer bidrager i gennemsnit med et fosforoverskud på 4,1 og 3,6 kg P/ha/år i fase 1 og 2, jvf. Skema 23 og 24, hvilket er mindre end det gennemsnitlige i det øvrige opland.

⁵ Beregning af P-overskud pr. ha. pr. blok. Beregningerne er foretaget på baggrund af gødningsregnskabet. Beregningerne er foretaget ved at lade en bedrifts sædskifte roterer over bedriftens omdriftsareal. For ikke omdriftsafgrøder foretages en stedspecifik beregning af overskud, udarbejdet gennem CTtools af Holstebro Kommune.

Vurdering af det ansøgte projekts påvirkning af Natura 2000-områder

Tabsniveauet for fosfor ligger normalt på 0,2-0,5 kg P/ha med et gennemsnit på ca. 0,2 kg P/ha. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes, at være 1 kg P/ha på nuværende tidspunkt. Udyrkede arealer har et tab på ca. 0,08 kg P/ha. I landbrugsjorden er ophobet i gennemsnit 2.000 kg P/ha i pløjelaget. Et overskud på 4,1 kg P/ha i retsbeskyttelsesperioden på 8 år vil altså forøge jordens indhold af fosfor med knap 2 %. Husdyrbrugets andel af påvirkningen på Natura 2000-områderne er vurderet til 0,0 %, jvf. Skema 25.

Skema 25. Vurdering af den øgede påvirkning af Natura 2000 område ud fra et worst case scenarie baseret på miljøstyrelsens fosforvejledning til husdyrloven.

Natura 2000 område	N65 - Nissum Fjord	N65 - Nissum Fjord	N62 - Venø sund
Delområde - kystopland	Nissum Fjord	Felsted Kog	Venø Bugt, Kaas Bredning og Salling Sund
Opland til Natura 2000 området	167.876 ha	120.259 ha	58.442 ha
GLR areal i oplandet til Natura 2000 området (gnst 2007-2010)*	95.864 ha	71.086 ha	41.233 ha
Fosfor tab fra landbrugsareal (0,2 kg P/ha)	19.173 kg P	14.217 kg P	8.247 kg P
Fosfor tab udyrket areal (0,08 kg P/ha)	5.761 kg P	3.934 kg P	1.377 kg P
Øvrige kilder bebyggelse mm.	0 kg P	0 kg P	0 kg P
Fosfor tab opland total	24.934 kg P	18.151 kg P	9.623 kg P
Husdyrbrugets arealer			
Ansøgt areal	33,7 kg P/ha	33,7 kg P/ha	138,7 kg P/ha
Fosforoverskud i det ansøgte projekt kg P /ha	4,1 kg P/ha	4,1 kg P/ha	4,1 kg P/ha
% forøgelse i jordpuljen i retsbeskyttelsesperioden	2%	2%	2%
Worst case udvaskning (1 kg P/ha)	1,00 kg P/ha	1,00 kg P/ha	1,00 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget i retsbeskyttelsesperi	1 kg P	1 kg P	2 kg P
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,00%	0,00%	0,02%

Samlet vurdering af fosforudvaskningen

Holstebro Kommune har foretaget en individuel vurdering af tabsrisikoen for husdyrbrugets udbringningsarealer. Under nitratafsnittet er det vurderet, at forudsætningerne i pkt. 1A er opfyldt, jvf. appendiks 1 og 2. I vurderingen er øvrige kilder sat til 0 kg P og der er regnet på fase 1 for at opnå et reelt worst case scenarie.

For nitrat vurderes det, at en påvirkning på under 1 % af den samlede påvirkning ikke vil kunne påvirke et Natura 2000-område i et sådant omfang, at det vil kunne måles i recipienten med de nuværende biologiske målemetoder. Antages det samme at være gældende for fosforpåvirkning, vil det ansøgte projekt ikke påvirke Natura 2000- området Nissum Fjord, herunder Felsted Kog væsentligt negativt, da husdyrbrugets individuelle påvirkning i retsbeskyttelsesperioden af området er under 1 %.

Holstebro Kommunes samlede vurdering af husdyrbruget

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Husdyrbrugets forenelighed med naturområdets sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende vurderes det, at områdernes integritet ikke ødelægges af husdyrbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at husdyrbruget kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

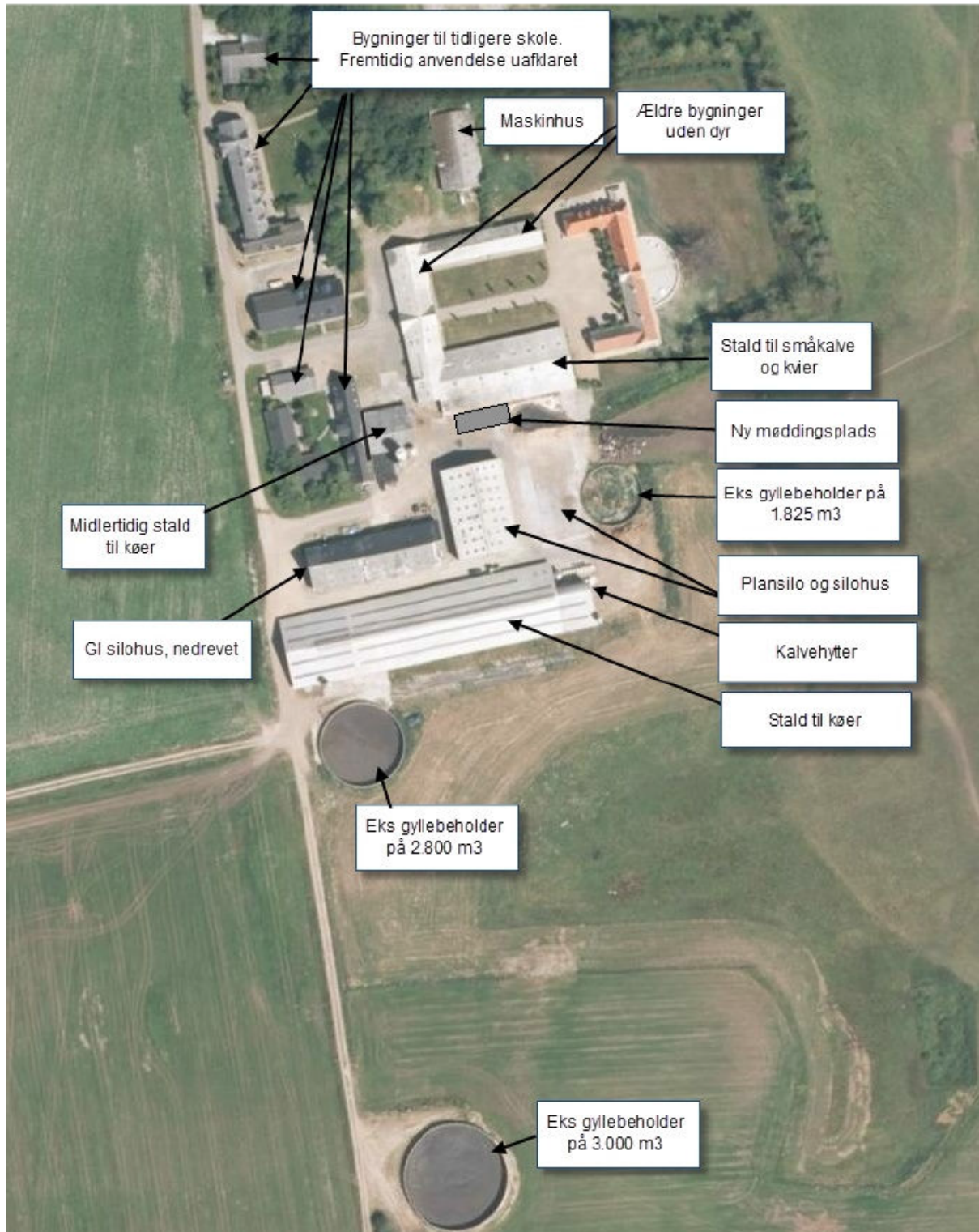
Bilag

Bilag 1 – Husdyrbrugets beliggenhed

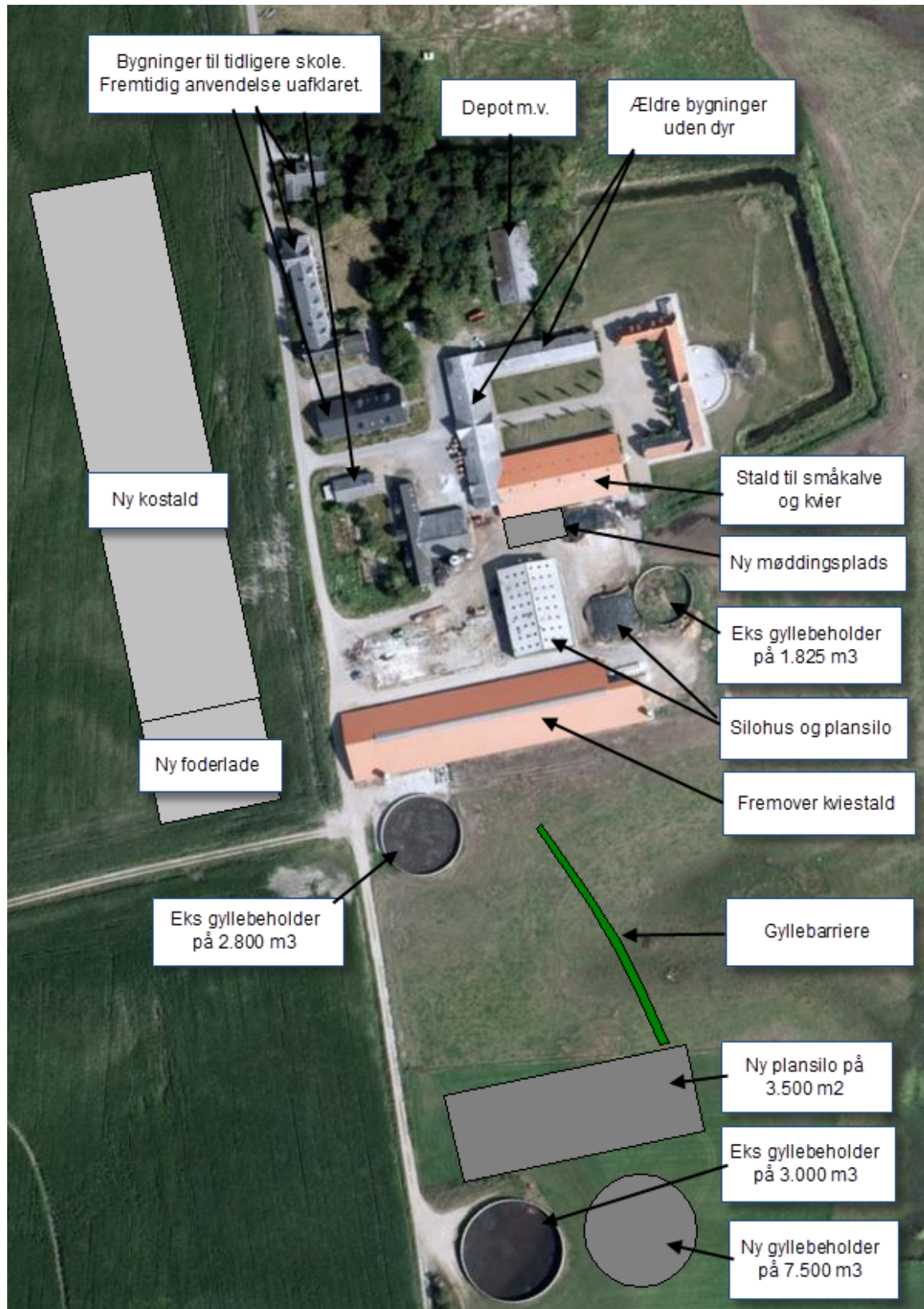

Bilag 2 – Husdyrbrugets indretning – fase 1

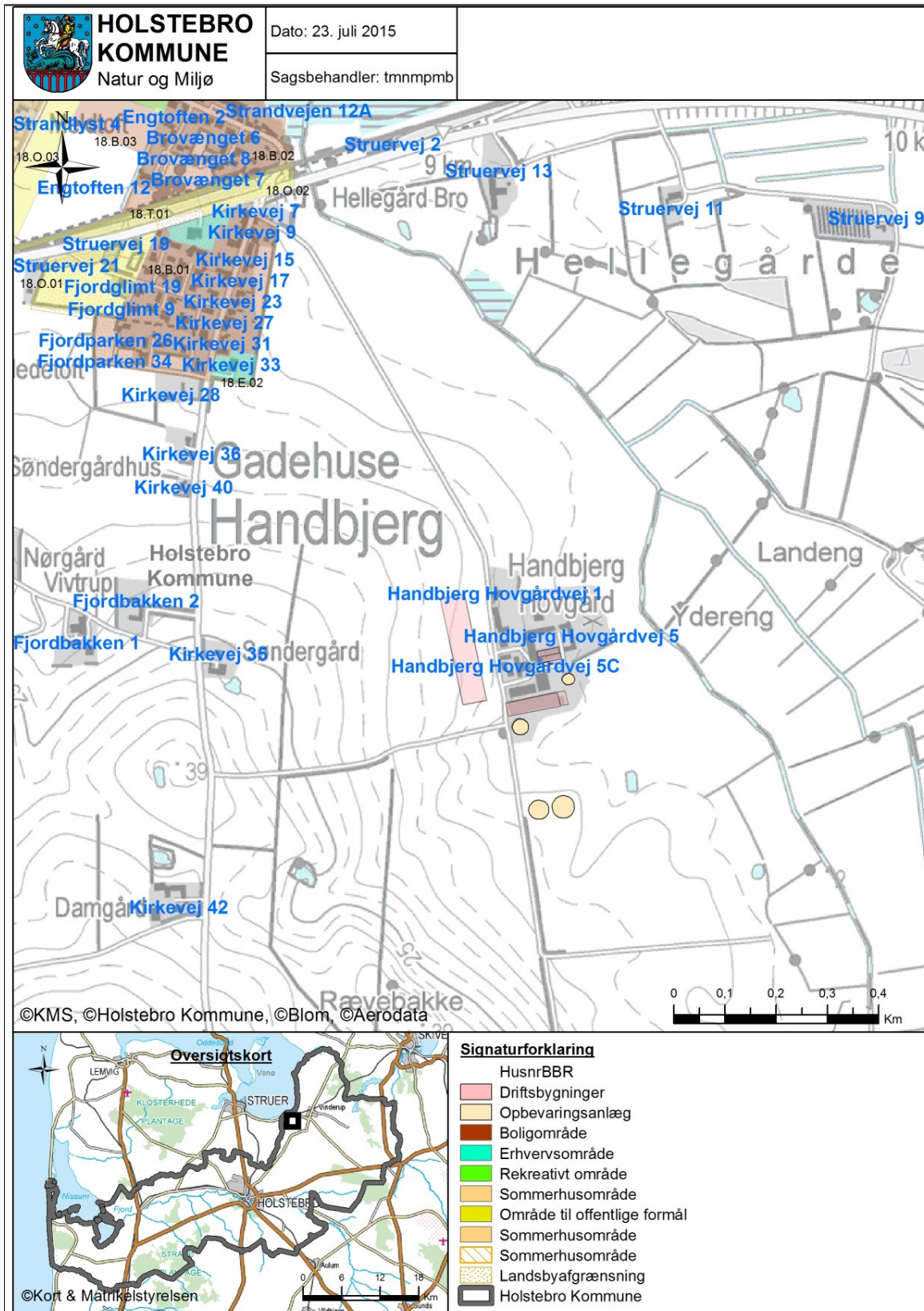

Bilag 3 – Husdyrbrugets indretning – fase 2

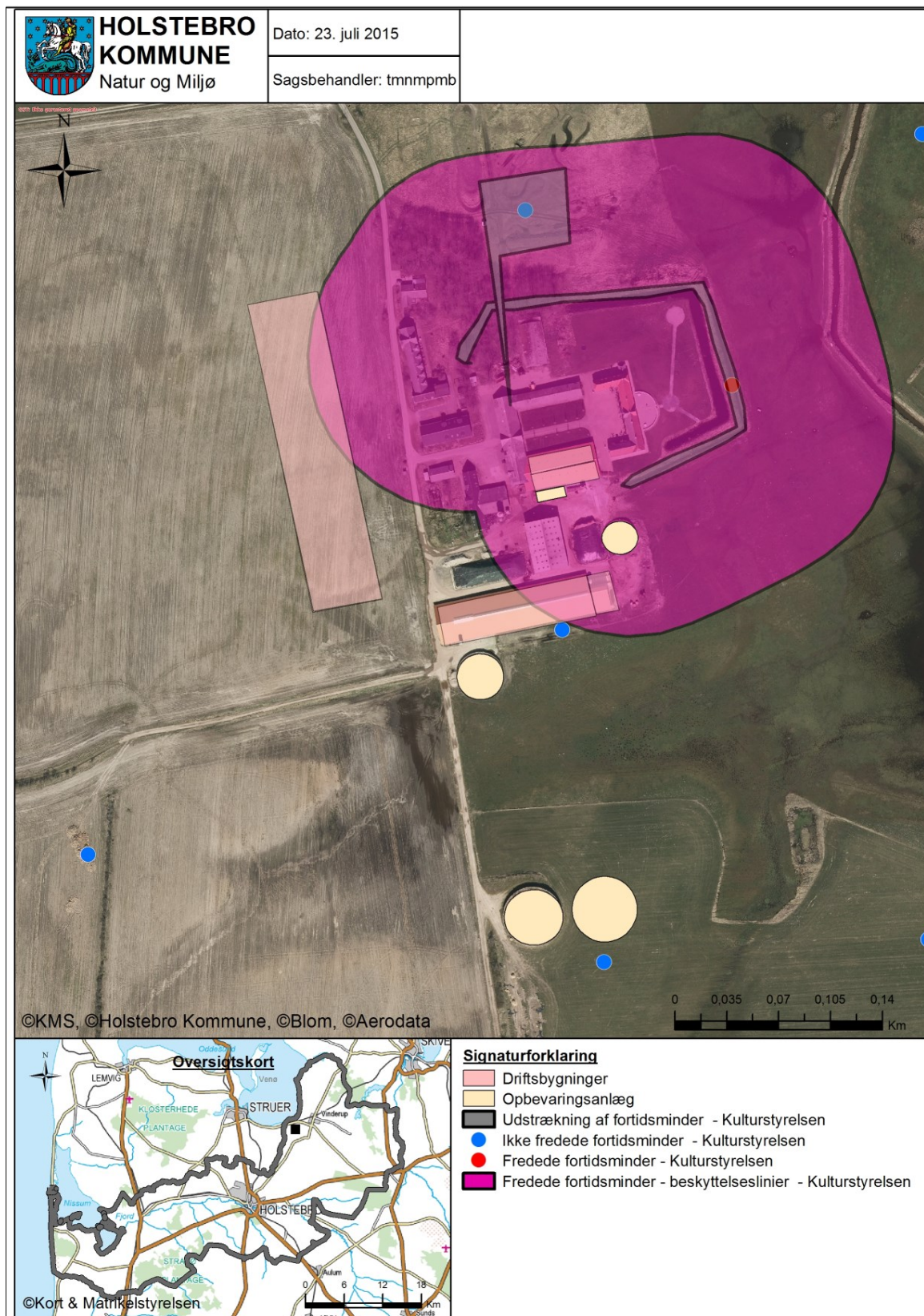

Bilag 4 – Omkringboende og planmæssige forhold

Bilag 5 – Landskabelige og kulturhistoriske interesser omkring anlæg

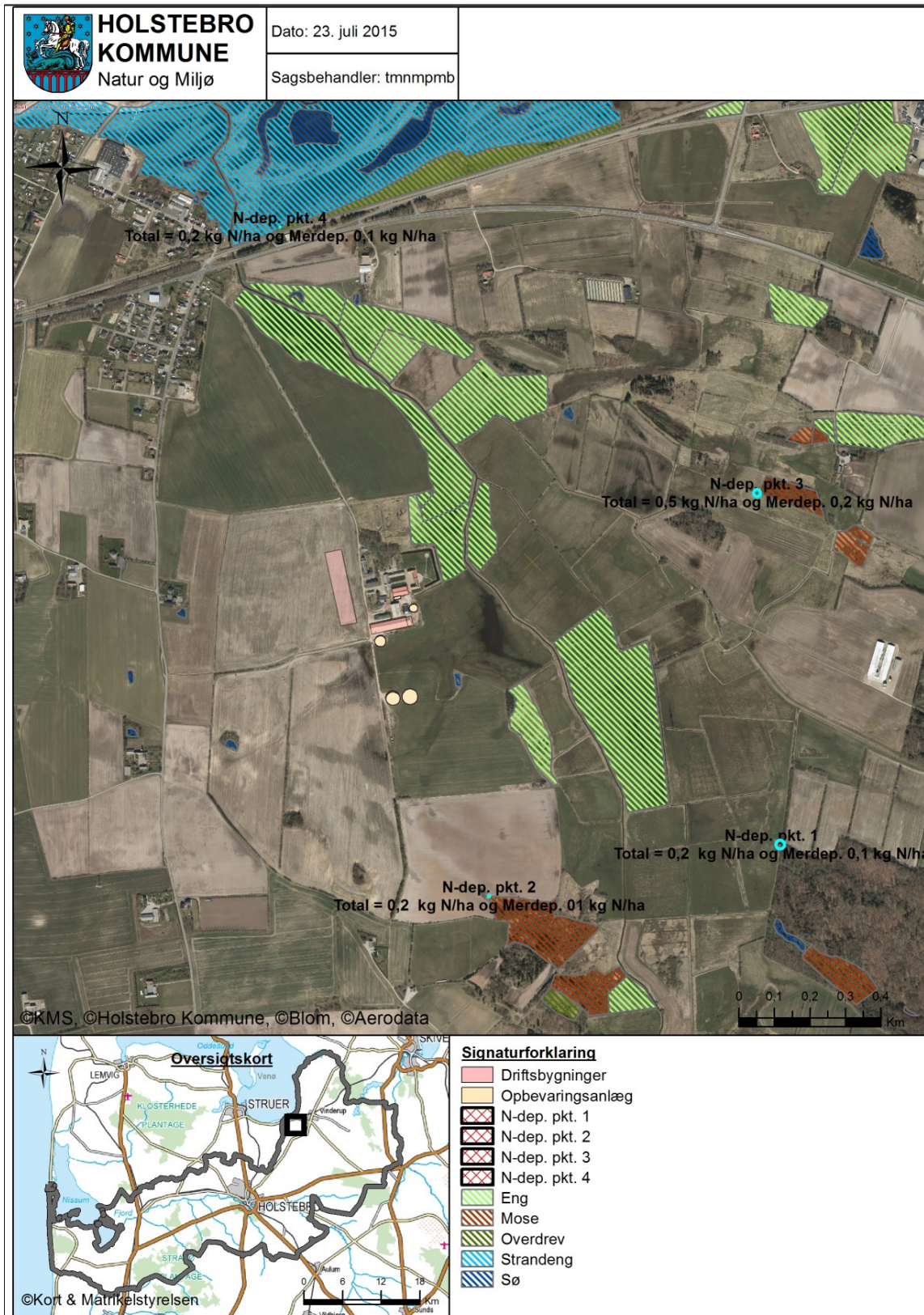

Bilag 6 – Gylletransportruter

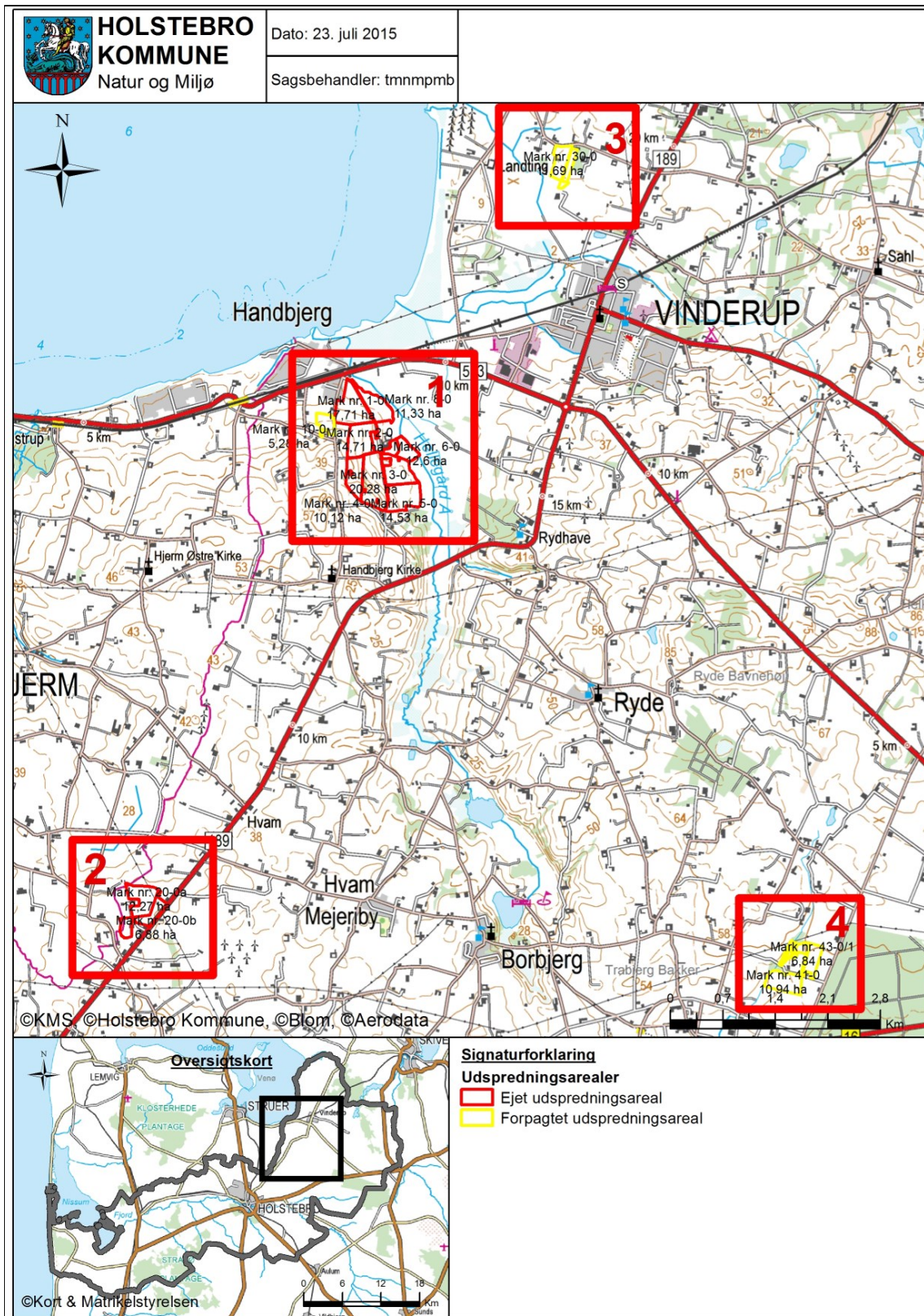

Bilag 7 – Naturområder omkring anlæg og N-dep fra anlæg

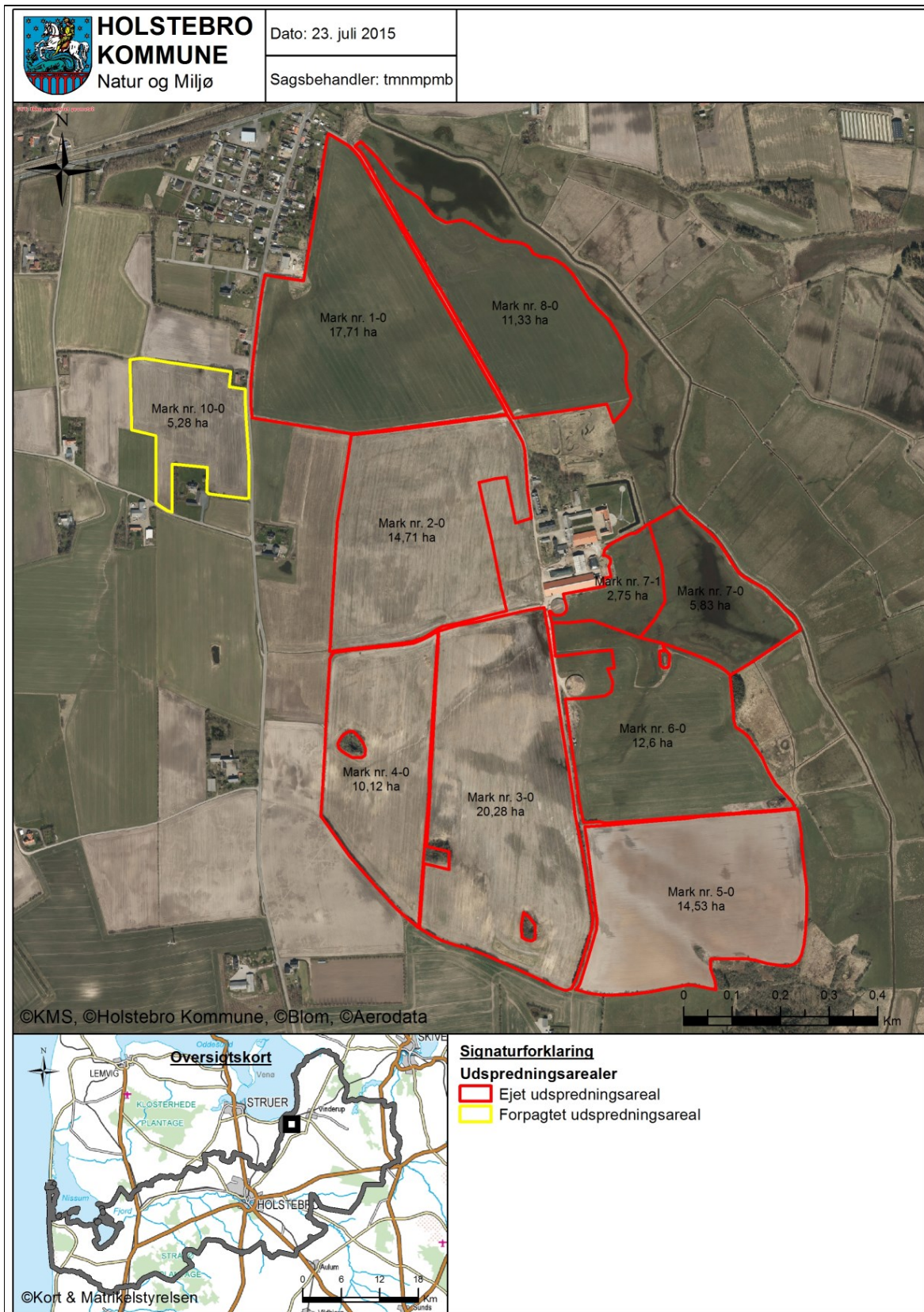

Bilag 8 – Oversigtskort over udspretningsarealerne

Bilag 9 – Arealer del 1/4

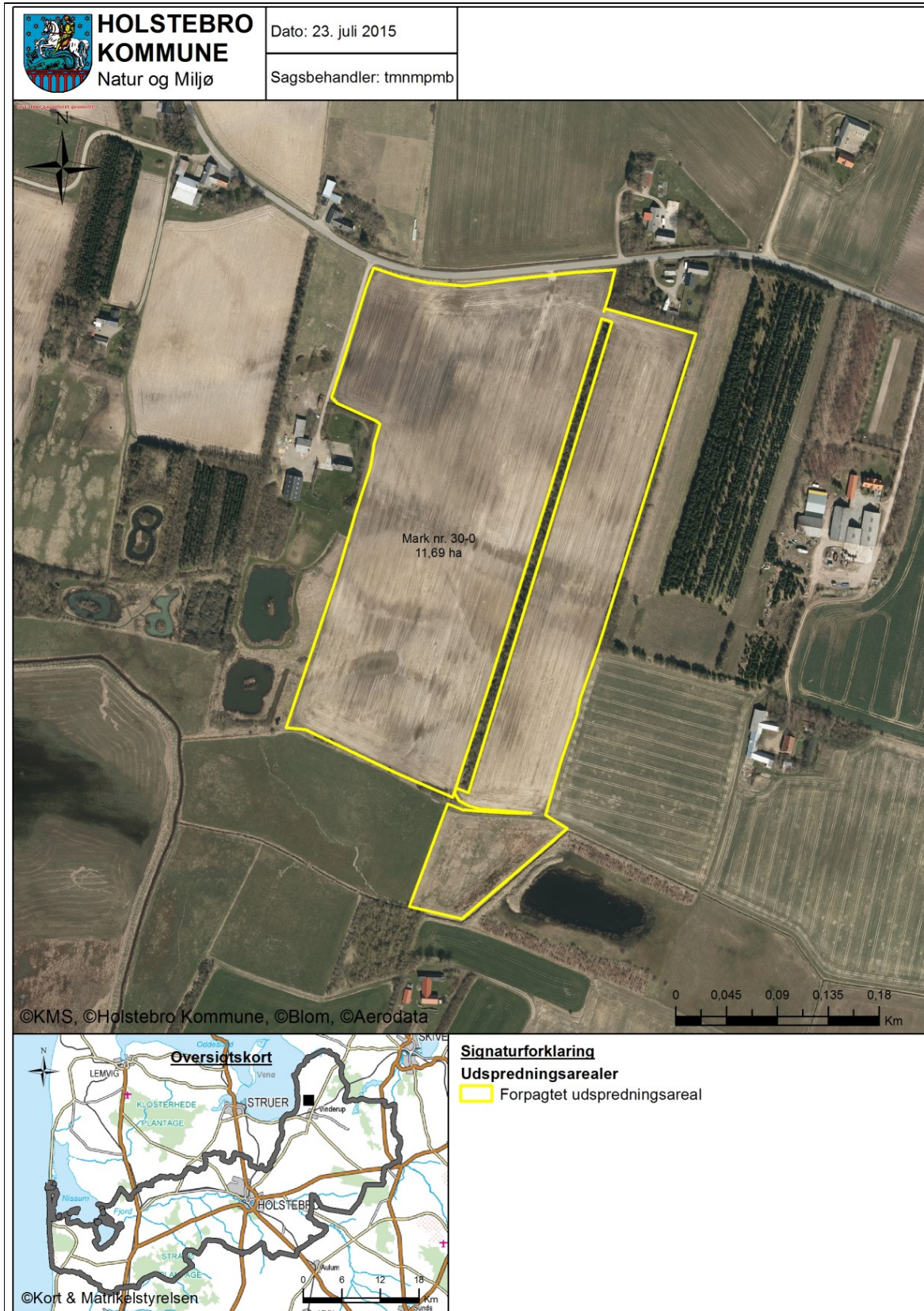

Bilag 10 – Arealer del 2/4

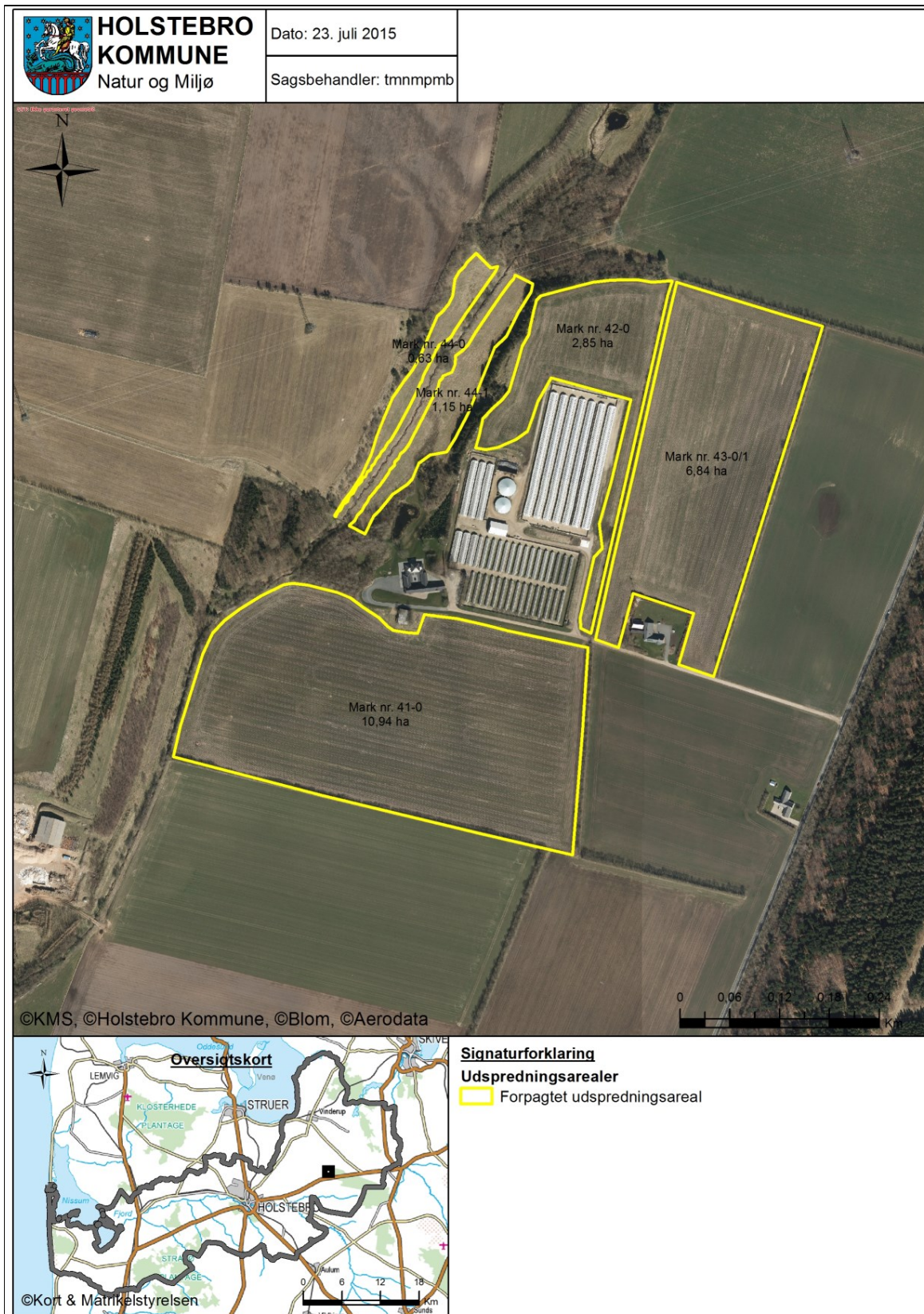

Bilag 11 - Arealer del 3/4

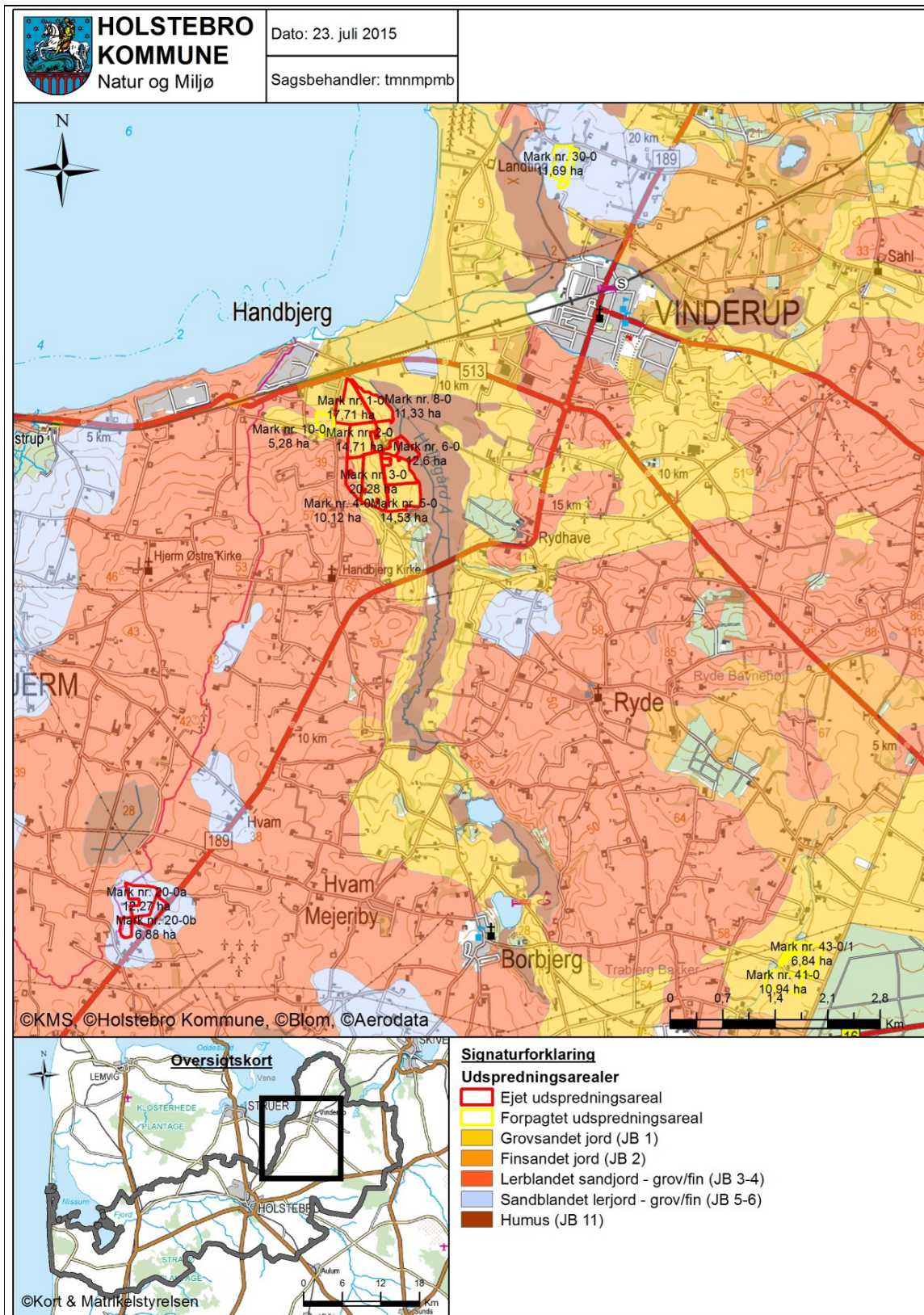

Bilag 12 – Arealer del 4/4

Bilag 13 – Jordbundstyper

Bilag 14 – Opland og detailafvandingsforhold

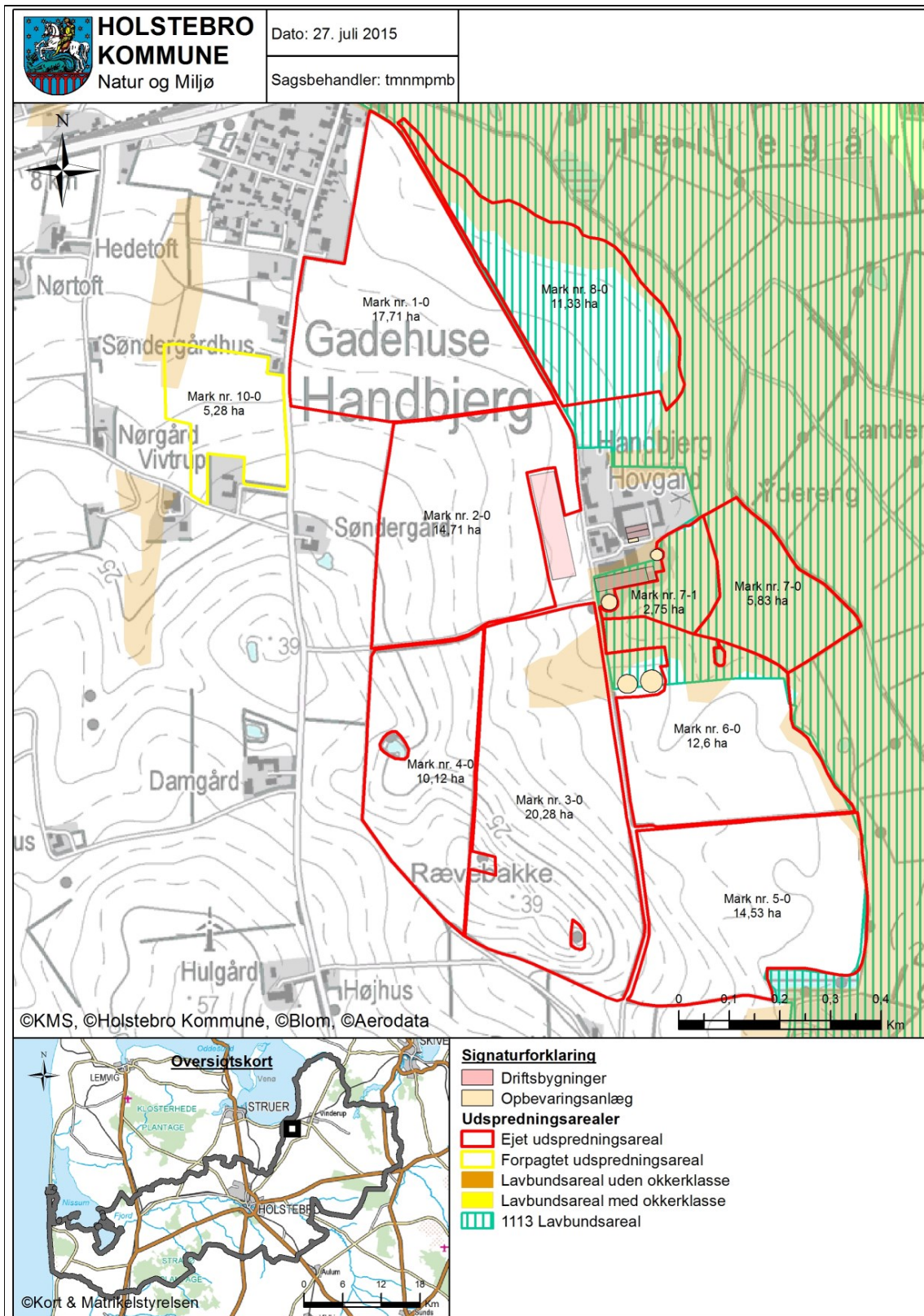

Bilag 15 – Lavbundsarealer, risikoområder for fosforudvaskning (okkerklasser)

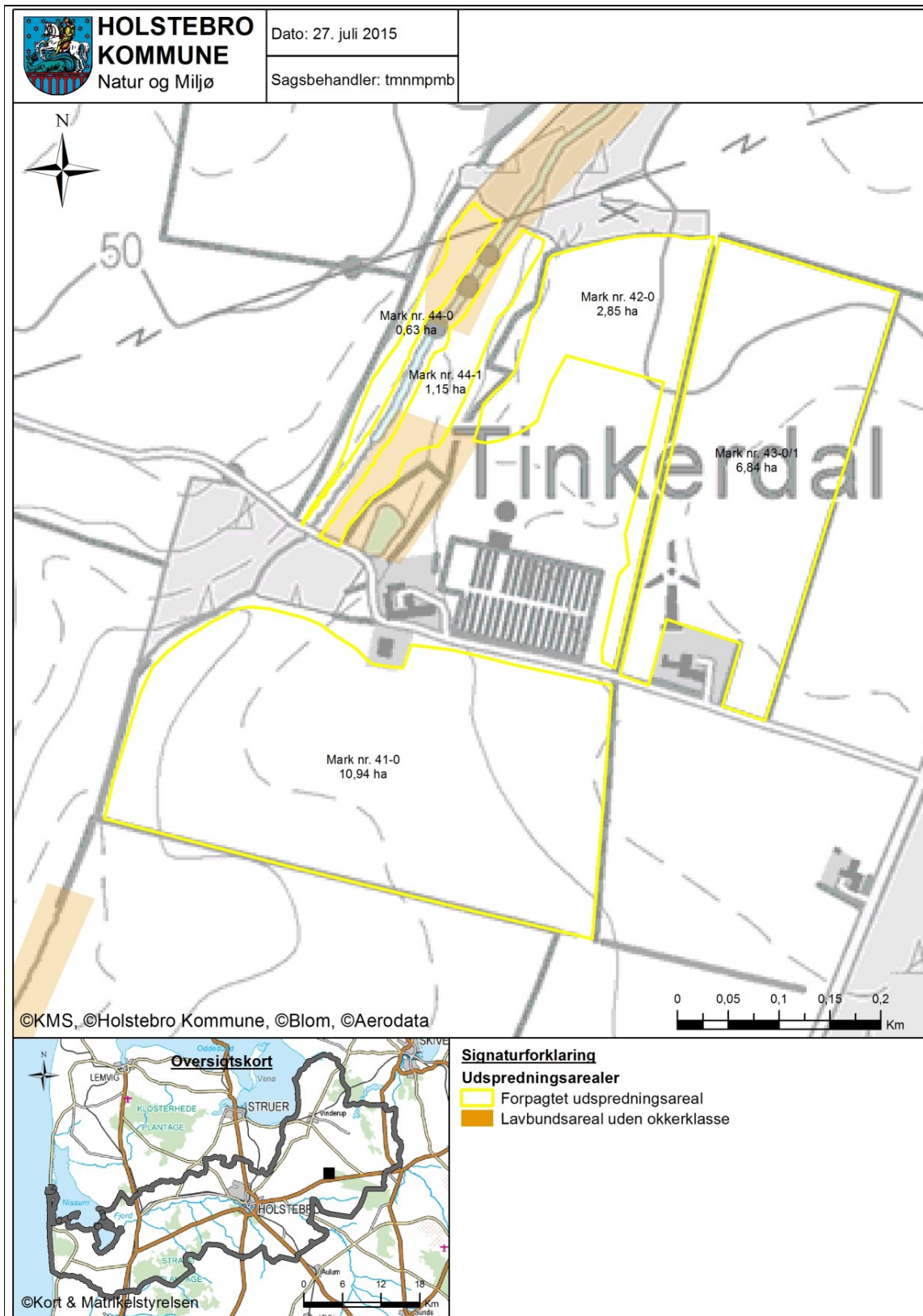

Bilag 16 – Lavbundsarealer med vilkår om ingen markstakke del 1

Bilag 17 – Lavbundsarealer med vilkår om ingen markstakke del 2

Bilag 18 – Risikoområder for nitratudvaskning (nitratklasse)

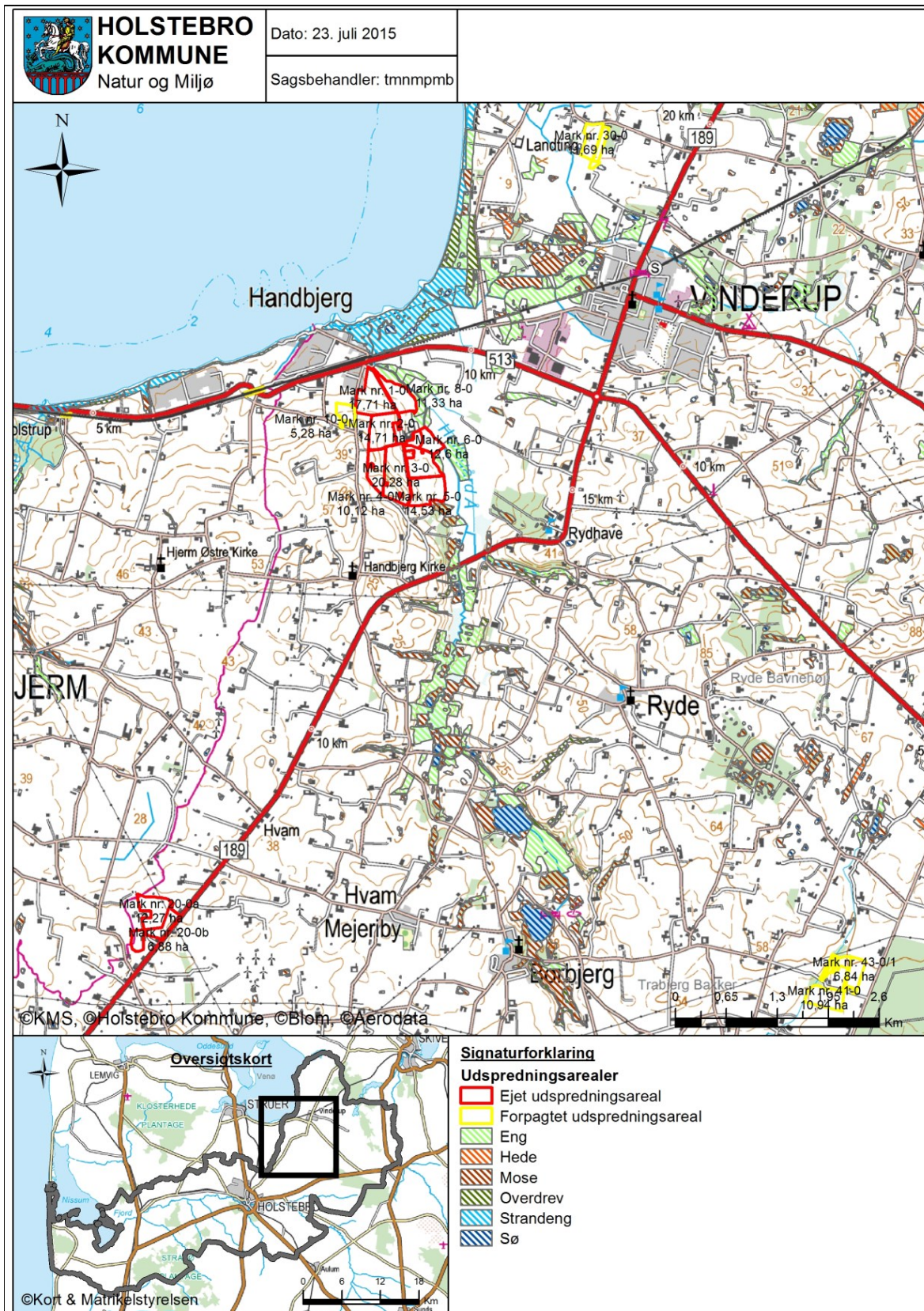

Bilag 19 – Grundvandsområder

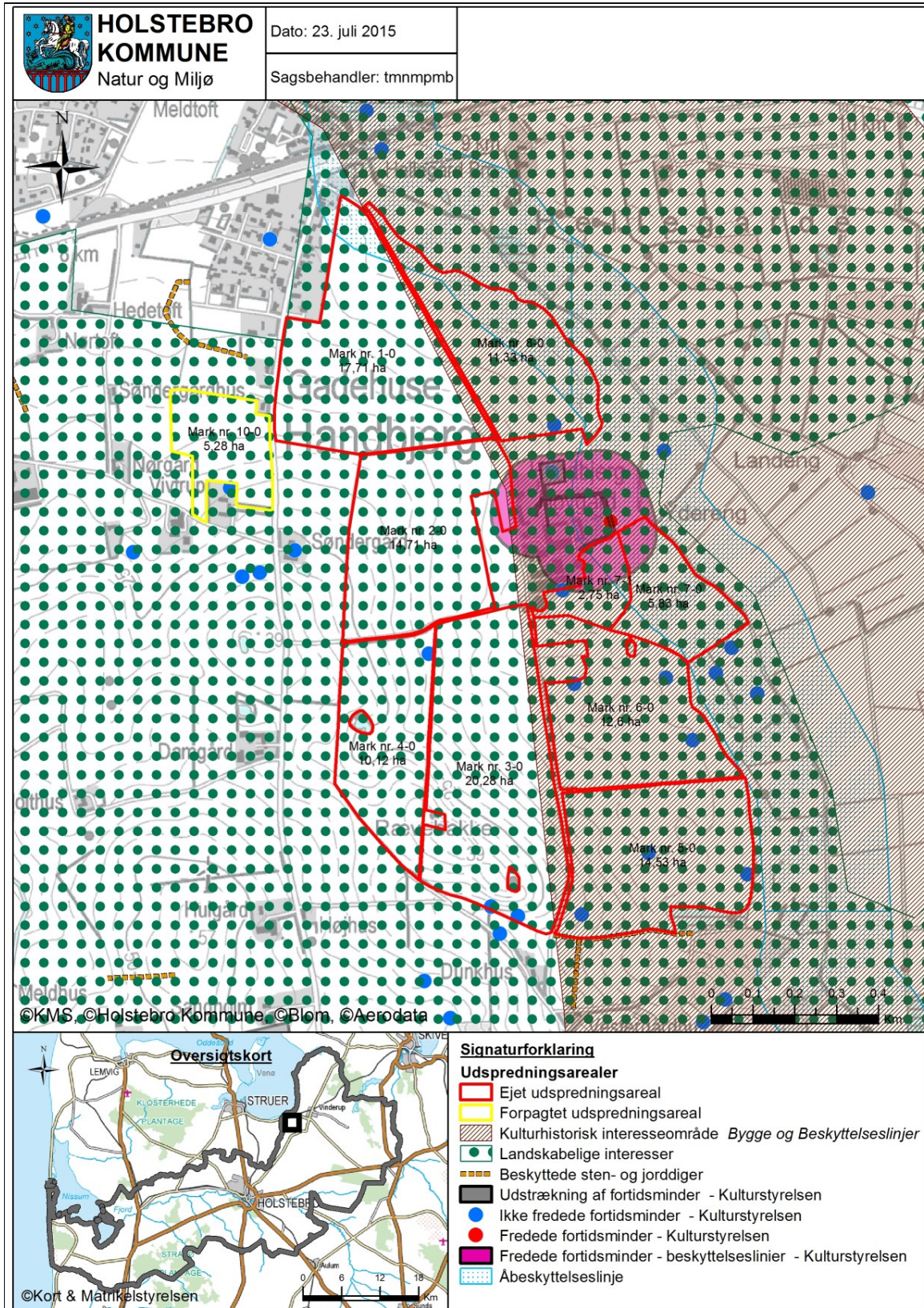

Bilag 20 – Naturområder i forhold til udspretningsarealer

Bilag 21 – Landskabs- og kulturhistoriske interesser omkring udspretningsarealer

Bilag 22 – Driftsjournal - del 1 / 2

Nedenstående driftsjournal skal føres løbende i henhold til godkendelsernes vilkår. Datoer, handlinger m.v. skal fremgå.

PRODUKTIONSKONTROL PR. PLANÅR					
Egenkontrol 01/08-31/07					
	Maksimalt antal DE	antal dyr	DE pr. dyr	DE	± DE

Skemaet kan erstattes af bilag som f.eks. E-kontrol, slagterifregninger m.m., såfremt disse indeholder de samme informationer som ovenstående.

Husk at gemme bilag til dokumentation af ovenstående

ENSILAGE I MARKSTAKKE

1. Find kortbilag og tegn markstakkenes placering ind
2. Skriv dato ud for den indtegnede markstak.
3. Kontroller at der ikke har ligget markstakke på samme placering inden for de sidste 5 år.
4. Noter ny dato på kortet, når stakken er brugt og fjernet fra marken (maksimalt 24 mdr.).

Husk at kontrollere at afstandskrav er overholdt for hver enkelt ensilagestak:

Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter
Naboskel	30 meter
Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer, offentlig vej og privat fællesvej	15 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	150 meter

Bilag 23 – Driftsjournal - del 2 / 2**INSPEKTION AF GYLLEBEHOLDERE**

	Størrelse	Dato for tømning	Er der synlige revner	Er der synlige utætheder	Er evt. kabler intakte	Reparatør tilkaldt (dato)	Dato for reparation
Gyllebeholder nr. 1							
Gyllebeholder nr. 2							
Gyllebeholder nr. 3							
Gyllebeholder nr. 4							

Ovenstående årlige inspektion af gyllebeholdere kan i stedet fremgå af et bilag, som indeholder de angivne oplysninger.

ENERGIGENNEMGANG AF HUSDYRBRUGET

	Dato	Forslag	Tiltag
Gennemgang af husdyrbruget af en energifaglig person			

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, der viser datoer for gennemførte tiltag.

Skal gennemføres minimum hvert 5. år. Husk at gemme kontrolrapporter i minimum 5 år.

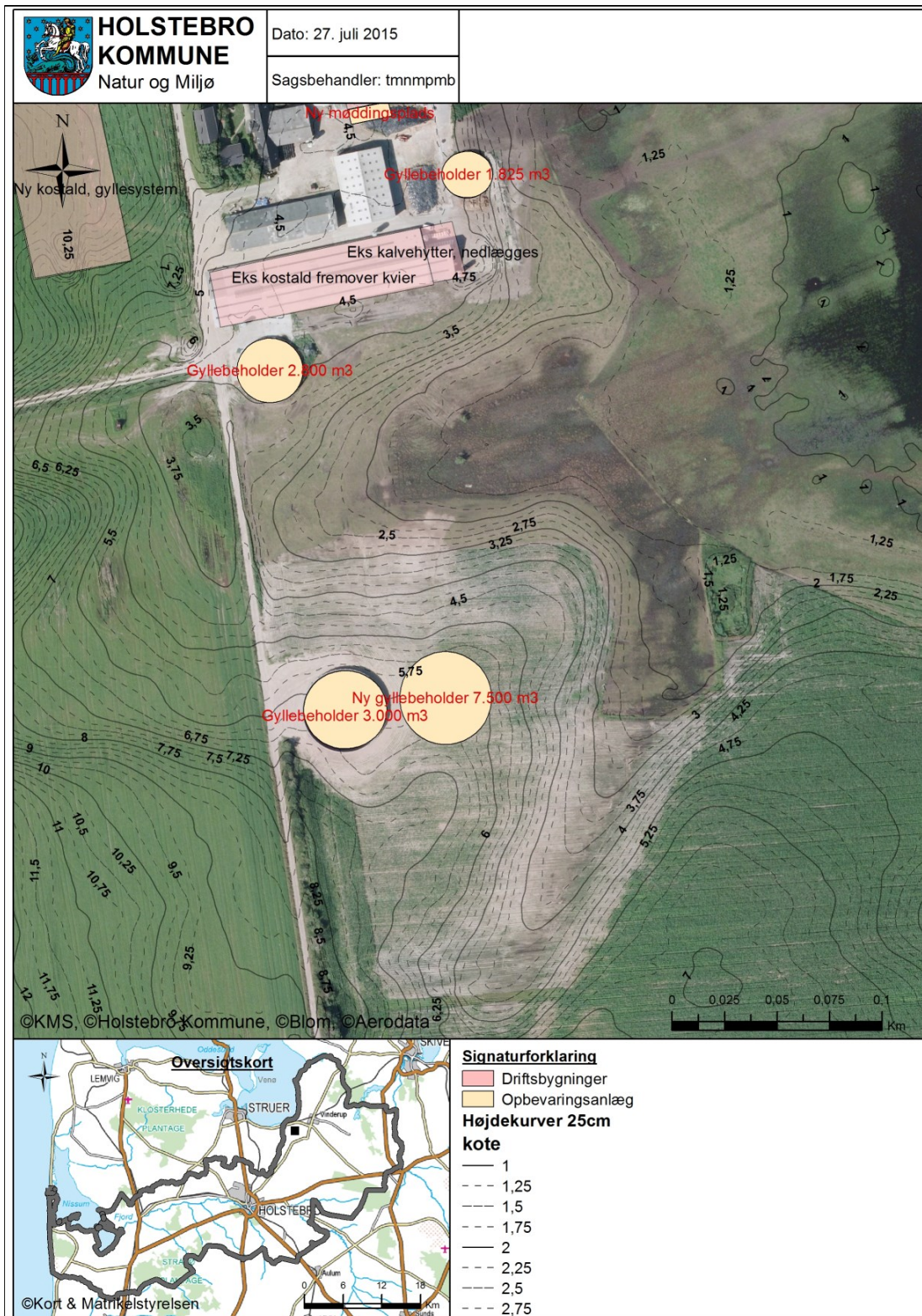
EL, VAND, BRÆNDSTOF ETC.	År:			År:			År:			År:		
	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug	start	slut	forbrug
EI [kWh]												
Vand [m ³]												
Brændstof												

Ovenstående skema kan erstattes af bilag, som indeholder tilsvarende information om det kvartalsvise forbrug.

UHELD				
Hændelse	fra dato	til dato	Alarmcentral alarmeret	Anmeldelse til Natur og Miljø

Bilag 24 – Terrænforhold ved den nye gyllebeholder

Bemærk, at der skal etableres beholderbarriere/terrænændring, så gylle ikke ved uheld kan løbe til §3 søen og/eller Hellegård Å.

Bilag 25 – Appendiks 1 - Natura 2000-vandopland Nissum Fjord - status for udpegningsgrundlag samt forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau

Hvilken beskyttelse gælder for oplandet

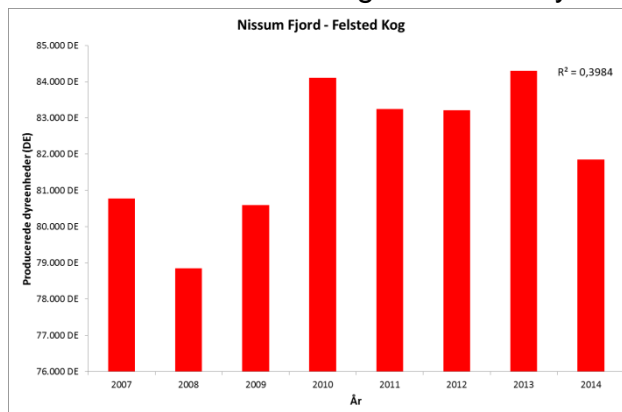
Der er to niveauer af beskyttelse i husdyrloven. Der er et generelt niveau, der anvendes, når påvirkningen med næringsstoffer fra oplandet har været faldende siden 2007 og et skærpet niveau, der gælder, hvis påvirkningen er steget. Der fremgår af miljøstyrelsens vejledning, at påvirkningen af næringsstoffer ikke er steget, hvis produktionen af husdyr i oplandet ikke er steget siden 2007.

Holstebro Kommune vurderer, at husdyrholdet i oplandet til Felsted Kog har været stigende siden 2007. Holstebro Kommune vurderer derfor, at husdyrlovens skærpede beskyttelsesniveau gælder for en del af denne miljøgodkendelse.

Det skærpede beskyttelsesniveau betyder, at ansøger skal vise, at det miljøgodkendte projekt ikke udleder mere nitrat til fjorden end et plantebrug, der dyrker et areal af samme størrelse.

Hvordan har produktionen af husdyr udviklet sig siden 2007

Miljøstyrelsen har den 10. december 2014 offentliggjort nye tal for produktionen af husdyr i kystoplande. Hvis den såkaldte "forklaringsgrad(R^2)" er over 0,5, så skal kommunen vurdere udviklingen ud fra en metode kaldet "lineær regressionsanalyse". Holstebro Kommune har beregnet forklaringsgraden til 0,4, jvf. figur 1. Dette betyder, at udviklingen beregnes som forskellen mellem produktionen i 2007 og tidspunktet for indsendelse af ansøgningen. I 2014 blev der produceret 81.850 DE og i 2007 blev der produceret 80.776 DE. Dyreholdet er i perioden steget med 1.075 DE, hvilket svarer til en relativ stigning på 1,3 %.

Figur Error! Main Document Only.. Udviklingen i producerede dyreenheder i oplandet til Felsted Kog i Nissum Fjord.

Hvorfor beskyttes Nissum Fjord

Nissum Fjord, inkl. den yderste del af Storå, samt området omkring Indfjorden og Tangsø er i udpeget som Natura 2000-område nr. 65. Fjorden er beskyttet som habitat- (H58), fuglebeskyttelse- (F38) og ramsarområde (R4).

Nissum Fjord er opdelt i tre bassiner. Fjordens nordvestlige del forbindes med Vesterhavet gennem slusen ved Thorsminde, og fjorden er en lukket såkaldt fjord. Stor-åen løber ud i det inderste bassin, der kaldes Felsted Kog. I Natura 2000 sprog er Felsted Kog udpeget som en kystlagune (naturtype 1150). I vandplanen er det beskrevet, at miljøforholdene ikke har det godt, da området påvirkes af for store mængder næringsstoffer såsom nitrat (N) og fosfor (P).

Bilag 26 – Appendiks 2 - Natura 2000-vandopland Venø Sund - status for udpegningsgrundlag samt forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau.

Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund står i forbindelse med Venø Sund, der er udpeget som Natura 2000-område N62 på baggrund af EF-habitatområde (H55) og EF-fuglebeskyttelsesområde (F40) - Venø og Venø Sund.

SMV-analysen⁶ for Venø Sund og Venø (Natura 2000-område nr. 62, Habitatområde H55, Fuglebeskyttelsesområde F40) anfører, at:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Strandenge i området, da langt den overvejende del er afgræsset og har gunstig naturtilstand.
- Kalkoverdrev, da kvælstofbelastningen ligger under naturtypens tålegrænse og det kortlagte areal har høj strukturtilstand.

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Lagune, bugt og rev primært pga. for stor belastning med næringsstoffer fra oplandet.
- Klithede, tør hede og surt overdrev fordi laveste enden af tålegrænseintervallet for kvælstofdeposition er overskredet på hele arealet.
- Lysbuget knortegås, hvinand, toppet skallesluger, stor skallesluger pga. for stor belastning med næringsstoffer i fjorden, forstyrrelse m.v.
- Klyde pga. lav og meget sårbar ynglebestand i området.

Prognosen er ukendt for:

- Enårig strandvegetation, stavsild, spættet sæl og dværgterne pga. manglende kendskab til naturtypens/arternes forekomst i området.

Den primære påvirkning af Natura 2000-område (N62) fra udvidelser af husdyrbrug i Holstebro Kommune sker gennem udvaskning af næringsstoffer ved udbringning af husdyrgødning på husdyrbrugets udbringningsarealer. Projektet vurderes primært at kunne påvirke større lavvandede bugter og vige (1160) samt rev (1170). Prognosen er ugunstig pga. for store tilledninger af næringsstoffer fra land, og næringsstofbelastning af de marine områder udgør en alvorlig trussel. Venø Sund og Venø Bugt er som resten af Limfjorden påvirket af store tilledninger af næringsstoffer fra land. Dette resulterer i nedsat sigtdybde, bl.a. forringede forhold for ålegræssets dybdeudbredelse. Bundfaunaens sammensætning er ligeledes påvirket af den høje næringsstofbelastning. Dermed påvirkes også fødegrundlaget for lysbuget knortegås og hvinand, der henholdsvis lever af bundplanter og -invertebrater. Toppet- og stor skallesluger, der begge primært lever af fisk, påvirkes også negativt.

Oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund er ikke udpeget som fosforfølsomt område i miljøstyrelsens kortværk, men idet prognosen for Venø Sund er ugunstig pga. for stor tilledning af næringsstoffer fra land, så vurderer Holstebro Kommune at der skal foretages en vurdering konkret vurdering af både fosfor- og nitratudvaskningen. Området Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund er af Holstebro Kommune ikke vurderet at være et lukket område.

⁶ Miljørapport for Natura 2000-planen, bilag 4.

Naturtyper, hvis primære påvirkning forventes at skyldes atmosfærisk ammoniakpåvirkning, behandles ikke i indeværende miljøgodkendelse, da afstanden fra Holstebro Kommunegrænse og til Natura-2000 området er over 6 km, hvorfor ammoniakdepositionen fra projektet ikke vurderes at kunne medføre væsentligt forringelser i udpegningsgrundlaget.

Deloplandet Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund udgør en del af Hovedvandopland 1.2 Limfjorden. Ifølge Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedvandopland Limfjorden⁹ er miljømålslovens miljømål "god tilstand" - bl.a. på grund af udvaskningen af kvælstof fra landbrug i oplandet - ikke opfyldt i området. Yderligere tilførsel af næringsstof vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den kumulative påvirkning øges i negativ retning.

Samlet kan det konkluderes, at Natura 2000-udpegningsgrundlaget for området er negativt påvirket af fosfor- og nitrattilledningen.

Nitrat - Vurdering af forudsætninger for anvendelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau

Kumulativ påvirkning sammen med andre planer og projekter

Det er i henhold til miljøstyrelsens vejledning en forudsætning, at

Pkt. 1A) husdyrproduktionen i oplandet ikke har været stigende siden 1. januar 2007,

Pkt. 1B) er der andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland og

Pkt. 1C) gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, må ikke anvendes til at tillade en øget husdyrproduktion i oplandet

AD pkt. 1A)

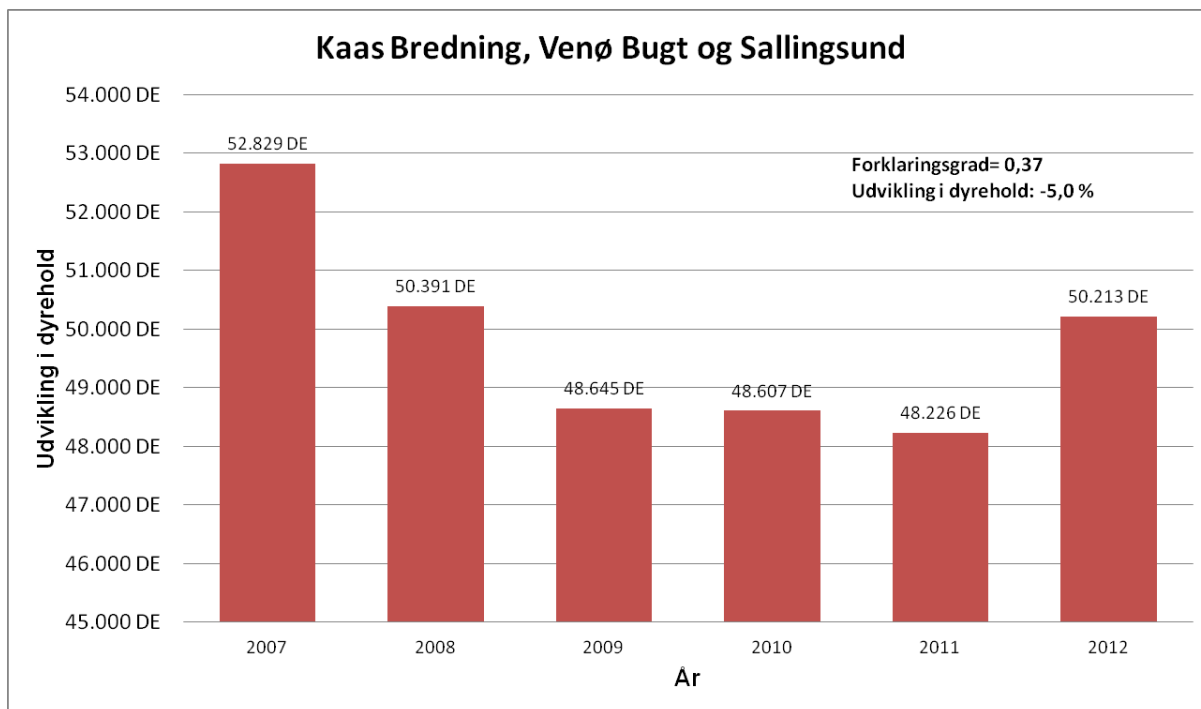
Samlet vurderer Holstebro Kommune, at dyreholdet i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund har været faldende i perioden 2007-2012. Holstebro Kommune vurderer derfor, at forudsætning 1A er opfyldt, jvf. nedenstående redegørelse.

Udviklingen i husdyrproduktionen er baseret på CHR-data, der bygger på beregninger udført på de enkelte produktionssteder. Materialet er offentliggjort af Miljøstyrelsen den 28. februar 2013. De anførte produktionstal kan variere fra Miljøstyrelsens datasæt, da Holstebro Kommune kan korrigere datasættet for fejl i f.eks. CHR-data eller lokale forhold, der kan have stor betydning i mindre oplande.

⁷ Data i CHR skal indberettes for antal dyr på stald for f.eks. svin, kyllinger og mink. I samarbejde med Conterra Aps har en række kommuner indberettet åbenlyse fejl, såsom produktion, hvor den årlige produktion er angivet,

I henhold til Miljøstyrelsens vejledning skal kommunen ikke anvende lineær regression, hvis forklaringsgraden er mindre end 0,5. Af figur 1 fremgår det, at forklaringsgraden for den lineære regression er under 0,5 for Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund, hvorfor udviklingen i dyrehold vurderes på baggrund af en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår i forhold til 2007.

Figur 2. Udviklingen i dyrehold i oplandet til Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning i perioden 2007-2012 med angivelse af forklaringsgrad samt den absolutte udvikling i dyreholdet i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund.

I perioden fra 2007 til 2012 er antallet af producerede DE i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund faldet med 5,0 %. Holstebro Kommune vurderer på baggrund heraf, at udvikling i antallet producerede husdyr i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund er faldende. Holstebro Kommune vurderer på den baggrund, at forudsætning 1A for husdyrlovens beskyttelsesniveau for Felsted Kog er opfyldt.

Ad pkt. 1B)

Samlet er det Holstebro Kommunes vurdering, at der ikke har fundet en øget nitratudledning sted for andre kilder i oplandet til Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund i perioden 2007 til 2012, jvf. nedenstående redegørelse.

I henhold til forslag til vandplanen for Limfjorden er fordelingen af andre kilder til nitratudledning til Limfjorden primært bestående af renseanlæg (45 %), dambrug (23 %), regnbetingede udløb (13 %), spredt bebyggelse (13 %) og industri (6 %).

Renseanlæg

Renseanlæg er efter landbruget, den næststørste udleder af nitrat til Limfjorden. Der er 12 renseanlæg, der har udledninger til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. På baggrund af oplysningerne i WINSPV har Holstebro Kommune foretaget en beregning af kildeudledningerne fra renseanlæggene i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Punktkildeudledninger fra renseanlæg i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund er i perioden 2007 til 2012 faldet fra 37,0 tons/år til 16,7 tons/år, jvf. tabel 1.

Tabel 1. N-kildeudledning fra renseanlæg beliggende i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Data er baseret på registreringer i WINSPV for perioden 2007 til 2012.

Opland	Delopland	År	Total	Indekseret	Ændring i kildeudledning
		2007	37,0 tons N/år	100	0,0 tons N/år
		2008	26,5 tons N/år	71	-10,6 tons N/år
Limfjorden	Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund	2009	25,8 tons N/år	70	-11,2 tons N/år
		2010	24,8 tons N/år	67	-12,3 tons N/år
		2011	20,9 tons N/år	56	-16,2 tons N/år
		2012	16,7 tons N/år	45	-20,3 tons N/år

Dambrug

Der er i henhold til forslag til vandplanen 4 dambrug i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Der sker i disse år en løbende ombygning til recirkulerede dambrug. Recirkuleringsanlæg har generelt en positiv indvirkning på biologisk mangfoldighed og vand, idet forureningen af vandløb og søer, og kystområder reduceres. Der forventes derfor ikke en forøgelse af næringsstofudledningen fra dambrug i perioden 2007-2012. Herudover sker der hyppigt det, at fodermængden ofte sælges til andre dambrug, når dambrug nedlægges. På baggrund heraf vurderes det, at N-tilførslen fra dambrug i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund vil være relativt uændret.

Regnvandsbetingede udløb

I forhold til de regnvandsbetingede udløb forventes udledningerne herfra at stige som følge af, at fælleskloakerede områder ændres til separatkloakerede områder. Disse ændringer forventes imidlertid, at være af mindre betydning i forhold til udledningerne fra f.eks. renseanlæg.

Spredt bebyggelse

I forhold til den spredte bebyggelse foregår der en løbende ændring af direkte udledninger til godkendte nedsivningsanlæg, hvilket forventes at reducere udledningerne til recipienten. I de undersøgelser, der foreligger, reduceres udvaskningen med ca. 85 % ved anvendelse af nedsivningsanlæg i forhold til den direkte udledning. Disse tal er baseret på lerjorde, hvorfor de ikke umiddelbart kan overføres til de sandede jorde, men de illustrerer, at udviklingen vil medføre en

reduceret udledning fra den spredte bebyggelse. Herudover kloakeres der løbende nye områder i det åbne land, hvorved spildevandsrensningen til stadighed forbedres.

Ad. pkt. 1C)

Som led i udmøntning af vandplanerne er der Holstebro, Skive, Morsø og Stuer Kommuner i gang med forundersøgelser af fem vådområdeprojekter i oplandet til Venø Bugt, Kaas Bredning og Sallingsund. Holstebro Kommune vurderer ikke, at der er inddraget initiativer, der er gennemført med henblik på at opfylde vandplanlægningen efter miljømålsloven i opgørelserne under pkt. 1A og 1B.